UITVOERINGSPROGRAMMA

GEMEENTEN BREUKELEN EN LOENEN

definitief - september 2008

onderdeel van het landschapsontwikkelingsplan

brons partners
LANDSCHAPSARCHITECTEN BV

Colofon

Opdrachtgever:	Gemeente Breukelen Niels van den Berg Postbus 116 3620 AC Breukelen T 0346 260900 F 0346 261010 W www.breukelen.nl
	Gemeente Loenen Jos Haarman Postbus 99 3632 ZS Loenen a/d Vecht T 0294 236262 F 0294 232236 W www.loenen.nl
Opdrachtnemer:	Brons + partners landschapsarchitecten bv Ellen Groot Koerkamp Everwijnstraat 9 4101 CE Culemborg T 0345 534 765 F 0345 534 736 E info@bronsenpartners.nl W www.bronsenpartners.nl
met medewerking van:	Schenkeveld bureau voor natuur en landschap Visstraat 1 4101 AC Culemborg T 0345 534 245 F 0345 534 028
Lay-out:	© brons + partners 2008
Projectnr. b+p	680 landschapsontwikkelingsplan Breukelen - Loenen

1	**Inleiding**	**6**
2	**Basisrandvoorwaarden**	**7**
2.1	Gemeentelijke taken en organisatie	7
2.2	Adviescommissie uitvoering LOP	9
2.3	Communicatieplan	10
2.4	Financiering / landschapsfonds	10
3	**Projecten Breukelen – Loenen**	**11**
4	**(A) Algemene projecten**	**15**
4.1	(A1) Uitbreiden uren en budget landschapscoördinator	15
4.2	(A2) Oprichten Landschapsfonds	16
4.3	(A3) Opstellen convenant nieuwe landschapselementen	17
5	**(L) Projecten landschapsontwikkeling**	**18**
5.1	(L1) Stimuleren streekeigen kleine landschapselementen	18
5.2	(L2) Stimuleren erfbeplanting	19
5.3	(L3) Herstel twee koebochten	20
5.4	(L4) Landschappelijk inpassen 4e kwadrant Kockengen	21
5.5	(L5) Groene buffers Breukelen	21
5.6	(L6) Herstel en aanleg lanen dwars op de Vecht	22
5.7	(L7) Gebiedsontwikkeling polder Nijenrode	22
6	**(B) Projecten landschapsbeleid**	**24**
6.1	(B1) Beleidslijn beheer landschapselementen	24
6.2	(B2) Opstellen beleidsnotitie nieuwe landgoederen	25
6.3	(B3) Beeldkwaliteit linten veenweide	25
6.4	(B4) Beeldkwaliteit Scheendijk	26
6.5	(B5) Beeldkwaliteit Vechtoevers	27
6.6	(B6) Beleid voor behoud of herplant bomen Amsterdam-Rijnkanaal	28
7	**(N) Projecten natuur**	**29**
7.1	(N1) Biotoopverbetering weidevogels	29
7.2	(N2) Realisatie Nieuwe Natuur in EHS	30
7.3	(N3) Realisatie EVZ's	32
7.4	(N4) Ontwikkelen faunapassages bij diverse infrastructuur	34
7.5	(N5) Ontwikkelen Natte As	35
7.6	(N6) Bloemrijke sloten	35
7.7	(N7) Biotoopverbetering Zwarte Stern	36
7.8	(N8) Ontwikkelen bloemrijke bermen	37
7.9	(N9) Lokaal ontwikkelen nat grasland / plasdraszone	37
7.10	(N10) Gebiedsuitwerking natuur en recreatie Kievitsbuurt	38
8	**(C) Projecten cultuurhistorie**	**40**
8.1	(C1) Versterken molenbiotopen	40
8.2	(C2) Versterken zichtbaarheid oude kades, weteringen, tolpaden en andere cultuurhistorische objecten	40
8.3	(C3) Verplaatsen en functietoekenning Kortrijkse molen	41
8.4	(C4) Verbeteren openbare functie forten	41
8.5	(C5) Vergroten toegankelijkheid en informatievoorziening buitens en landgoederen Vechtstreek	42

9 (R) Projecten recreatief routenetwerk 43

9.1 (R1) Ontwikkelen recreatieve knooppunten en route-informatie en verwijssysteem 43
9.2 (R2) Oplossen knelpunten in netwerk van kanoroutes 44
9.3 (R3) Stimuleren B&B in bestaande (vrijkomende) agrarische bebouwing 45
9.4 (R4) Ontwikkelen kleine rondwandelingen vanuit kernen 45
9.5 (R5) Ontwikkelen recreatieve routes De Venen 46
9.6 (R6) Ontwikkelen ruiterroute 47
9.7 (R7) Ontwikkelen recreatieve routes Vechtstreek 48
9.8 (R8) Ontwikkelen jaagpad Vecht 49

10 (W) Projecten water 50

10.1 (W1) Verbeteren waterkwaliteit 50
10.2 (W2) Verbeteren waterberging 50
10.3 (W3) Uitgraven Bijleveld in Kockengen en naar het zuiden 51
10.4 (W4) Uitgraven Aa in Nieuwer-ter-Aa 52

11 (E) Projecten communicatie 53

11.1 (E1) Informatie via nieuwsbrief en website 53
11.2 (E2) Informatie in het veld 53

12 Kosten 55

13 Beleidsinstrumenten 59

13.1 Bestaand instrumentarium 59

13.1.1 Bestemmingsplan buitengebied 59
13.1.2 Aanlegvergunning 59
13.1.3 Bouwvergunning 61
13.1.4 Kapvergunning 63
13.1.5 Monumentenvergunning 63
13.1.6 Convenanten 63
13.1.7 'Ruimte voor ruimte'-regeling 64
13.1.8 Compensatiebeginsel 65
13.1.9 Rood voor groen: Nieuwe Landgoederen 65

13.2 Nieuw / te ontwikkelen instrumentarium 65

13.2.1 Advies Raad Landelijk Gebied 65
13.2.2 Wet Inrichting Landelijk Gebied 66
13.2.3 WGR-plus 66

14 Financiering 67

14.1 Bestaande financieringsmogelijkheden (subsidies) 67

14.1.1 Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) 67
14.1.2 Subsidieregeling Natuurbeheer 2000 (PSN) 68
14.1.3 Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer 2000 (PSAN) 70
14.1.4 Regeling effectgerichte maatregelen bos en natuurterrein 71
14.1.5 Subsidie Particulier Natuurbeheer Bos- en Natuurterreinen 71
14.1.6 Bijdrageregeling Kleine Landschapselementen 72
14.1.7 Regeling Draagvlak Natuur 72
14.1.8 Subsidie Herstel Historische Buitenplaatsen 73
14.1.9 Netwerk landelijke wandelpaden 73
14.1.10 Subsidie Voorziening toeristische ontwikkeling 74
14.1.11 Subsidie Gebiedsgericht Beleid (SGB) 74

14.1.12 Plattelandsontwikkelingsprojecten (POP II) / Leader+ 75
14.1.13 Projectsubsidies Belvedère 75
14.1.14 Ruimzicht 76
14.1.15 Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) 76
14.1.16 Fondsen 76
14.1.17 Lokale subsidies 77

14.2 Bestaande financieringsmogelijkheden overig 77

14.2.1 Rood voor groen/blauw 77
14.2.2 'Ruimte voor ruimte'-regeling 77
14.2.3 Toeristenbelasting 77

14.3 Nieuwe financieringsmogelijkheden 77

14.3.1 Basis 78
14.3.2 Uitwerking landschapsfonds 78

1 Inleiding

Gezamenlijke aanpak twee gemeenten uitvoeringsplan
De uitwerking van de visie in concrete projecten is een belangrijk onderdeel van het Landschaps-ontwikkelingsplan. Om de visie ook werkelijkheid te laten worden is deze verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. De twee gemeenten Breukelen en Loenen hebben besloten één gezamenlijk uitvoeringsplan op te stellen. Binnen dit plan is duidelijk aangegeven welke projecten gezamenlijk worden opgepakt en welke projecten en taken specifiek zijn voor één gemeente. Bij alle uitvoeringsprojecten geldt de voorafgaande visie als uitgangspunt voor het behoud en de ontwikkeling van waarden, die aan het landschap gerelateerd zijn.

Basisambitie
De projecten die voortkomen uit de visie zijn divers van aard en strekking. De uitvoering van de projecten is naast de afhankelijkheid van draagvlak en financiering mede afhankelijk van een goede inbedding van het landschapsbeleid in de organisatiestructuur van de gemeente. Het is belangrijk dat de gemeente in ieder geval een basisambitie vastlegt in een aantal fundamentele 'randvoorwaarden', die te maken hebben met de plek van het landschapsbeleid binnen de gemeentelijke organisatie. Deze 'basis randvoorwaarden' leggen het fundament voor continue aandacht en een blijvende activiteit in de organisatie op het gebied van landschapsontwikkeling. De 'basisvoorwaarden' zijn in hoofdstuk 2 weergegeven. Per taak is aangegeven of deze per gemeente of door de twee gemeenten samen dienen te worden opgepakt.

Projecten, kosten en prioriteiten
De visie is 'opgeknipt' in diverse projecten die verspreid over de komende tien jaar uitgevoerd kunnen worden. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de projecten. De projecten zijn vervolgens per thema gegroepeerd in de hoofdstukken 4 t/m 11. Elk project is kort omschreven in een projectblad met daarbij het doel, de trekker, de belangrijkste kosten, de financieringsbronnen en het instrumentarium. In hoofdstuk 12 is vervolgens in het kostenoverzicht een indicatie aangegeven van de te verwachten kosten voor de gemeente. Alleen de projecten met hoge prioriteit zijn begroot. Op basis hiervan kunnen de gemeenten een globale reservering op de jaarlijkse begroting maken. Het verdient aanbeveling enkele projecten op te nemen als quick-win projecten. Deze projecten zijn relatief gemakkelijk te realiseren en vergroten daarmee de bekendheid en succesvolle doorwerking van het plan.

Beleidsinstrumenten en financieringsmogelijkheden
In hoofdstuk 13 zijn vervolgens de diverse beleidsinstrumenten beschreven, die kunnen worden ingezet voor een actueel landschapsbeleid en een actieve landschapsontwikkeling. In de projectvoorstellen wordt naar deze beleidsinstrumenten verwezen. Vervolgens is in hoofdstuk 14 een overzicht gegeven van financieringsmogelijkheden. In de projectvoorstellen is per project aangegeven van welke financieringsmogelijkheden gebruik kan worden gemaakt.

Evaluatie
Het verdient aanbeveling om het landschapsontwikkelingsplan actief te houden en ervoor te zorgen dat het plan reageert op nieuwe ontwikkelingen. De voortgang van de projecten dient jaarlijks geëvalueerd en zo nodig bijgesteld te worden. Hierdoor blijft het plan actueel. Ook is het van belang om nieuwe ontwikkelingen in het beleidsinstrumenten en de financieringsmogelijkheden bij te houden en om de paar jaar te actualiseren.

2 Basisrandvoorwaarden

Zoals reeds in de inleiding is vermeld is het van groot belang dat elke gemeente een basisambitie vastlegt in een aantal fundamentele 'randvoorwaarden', die te maken hebben met de plek van het landschapsbeleid binnen de gemeentelijke organisatie. Deze 'basis randvoorwaarden' leggen het fundament voor continue aandacht en een blijvende activiteit in de organisatie op het gebied van landschapsontwikkeling. Per taak is aangegeven of deze per gemeente of door de twee gemeenten samen dienen te worden opgepakt. In de regel dient zoveel mogelijk gestreefd te worden naar samenwerking, omdat de doelstellingen vaak vergelijkbaar zijn en de overhead kosten dan zo laag mogelijk blijven. De voorstellen hebben te maken met de organisatie van het landschapsbeleid binnen de gemeentelijke structuur. De landschapscoördinator, het landschapsfonds en het communicatieplan zijn in de projecten verder uitgewerkt.

2.1 Gemeentelijke taken en organisatie

De gemeenten spelen een belangrijke rol bij de stimulering van een actieve landschapsontwikkeling. In feite dienen de gemeenten de initiator en motivator te zijn en politiek de visie van het landschapsontwikkelingsplan te ondersteunen. De gemeenten zijn samen met de relevante partners op onderdelen verantwoordelijk voor de uitvoering en de voortgang van het in het Landschapsontwikkelingsplan ingezette beleid.

- De gemeentelijke diensten toetsen ingediende plannen aan het landschapsbeleid en de gestelde randvoorwaarden vanuit landschap, waarbij sprake is van nieuwe ontwikkelingen die niet rechtstreeks toelaatbaar zijn.
- De gemeente heeft zelf ook een uitvoerende taak. Diverse projecten dienen conform het uitvoeringsplan uitgevoerd te worden door de gemeente. De realisatie van deze projecten is niet afhankelijk van medewerking van bijvoorbeeld particulieren en derden.
- De gemeente heeft zelf ook een beheertaak. Een juist en duurzaam beheer van bijvoorbeeld landschapselementen is immers de garantie voor een duurzaam landschap.
- De gemeente/landschapscoördinator controleert regelmatig de uitvoering en het beheer van projecten en of zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen en sturen bij waar nodig. Jaarlijks vindt een korte evaluatie van de projecten plaats (evaluatie en bijsturing).
- De gemeenten stellen elk een landschapscoördinator aan (zie taakomschrijving 'Coördinator en stimulator').
- De gemeente draagt zorg voor koppeling van het RO beleid en landschapsontwikkeling (zie hieronder).
- De gemeente heeft ook een taak als aanjager van nieuwe projecten.

Koppeling RO beleid en landschapsontwikkeling
Handhaving van bestaande landschapswaarden kan door het voeren van een goed ruimtelijk ordeningsbeleid, via het bestemmingsplan, aanlegvergunningen en bouwvergunningen. Daar waar nieuwe ontwikkelingen zich voordoen biedt het LOP een goed kader voor het vormen van nieuw ontwikkelingsgericht beleid. De realisatie van natuur- en landschapsontwikkeling (ook wel OLS genoemd, Ontwikkelingsgerichte Landschaps Strategie), recreatief medegebruik, versterken van cultuurhistorie, etc, is onder andere mogelijk door randvoorwaarden te stellen aan bestemmingsplanwijzigingen, -vrijstellingen en aanlegvergunningen. Enkele voorbeelden van de koppeling tussen rode en groene ontwikkelingen zijn opgenomen in het rapport van Landschapsbeheer Nederland. Een tijdige communicatie van deze randvoorwaarden naar de aanvrager is van groot belang, bijvoorbeeld bij een functiewijziging van het bestemmingsplan of bij een bouwvergunning. Dit is een taak voor het landschapsloket en de betreffende beleidsmedewerker, die het eerste contact heeft met de aanvrager. Een begeleidend stimulerend beleid ten aanzien van advies en subsidie van erfinrichting- en beplanting werkt in een groot aantal gevallen positief. Een toetsing doet zich in drie verschillende vormen voor. De beleidslijn ten aanzien van landschappelijke inpassing ligt in de lijn van de huidige situatie.

1. Bij functieverandering is sprake van een aanpassing van het bestemmingsplan. Bij deze ruimtelijke ingreep is een goede landschappelijke inpassing en een goede beeldkwaliteit een randvoorwaarde voor de wijziging van het bestemmingsplan.
2. Bij een vrijstellingsprocedure, bijvoorbeeld omdat een verandering in gebruik zich voordoet (denk aan een minicamping) of een uitbreiding van bebouwing buiten het bouwblok, is een landschappelijke inpassing een randvoorwaarde.

3. Een uitbreiding van bebouwing binnen het bouwblok is juridisch, volgens het bestemmingsplan, vaak toegestaan. In dit geval geeft de gemeente in een adviserende en stimulerende vorm aanbevelingen voor de landschappelijke inpassing van de bebouwing. Dit is een taak voor de landschapscoördinator.

De bouwwerken zelf in het buitengebied worden ook getoetst aan de Welstandsnota's.

GLOP
Het bestaande GLOP (gemeentelijk landschaps-onderhoudsplan) van de gemeente Breukelen blijft bestaan in haar huidige belangrijke rol als vrijwilligersproject dat ondersteunend en stimulerend in het gebied werkt. Sinds 1989 stelt de gemeente Breukelen met dit plan geld, beleid en faciliteiten beschikbaar om haar belangrijke cultuurhistorisch landschap in stand te houden. De doelstelling is om de kenmerkende groenelementen, zoals hoogstam huisboomgaardjes, te behouden of te herstellen voor het landschap, de cultuurhistorie of de natuur. De doelstelling wordt gerealiseerd door het uitvoeren van het onderhoud door vrijwilligers. Hieronder wordt ook verstaan herstel van landschapselementen of de aanleg van nieuwe elementen die verloren zijn gegaan in de afgelopen 50 jaar. Voor het herstel zijn de oude kaarten van rond 1900 richtinggevend. De locatie kan echter verschillen met vroeger.

Beleidsmedewerker natuur en landschap
Binnen de gemeente dient de landschapscoördinator terzijde te worden gestaan door een beleidsmedewerker, die verantwoordelijk is voor natuur en landschap of in brede zin voor integrale ontwikkeling van het buitengebied. Omdat landschap veel raakvlakken heeft met andere disciplines is een goede afstemming met diverse afdelingen binnen de gemeente noodzakelijk. Een periodiek overleg (bijvoorbeeld met stedenbouw en verkeer) kan zeer zinvol zijn, waarin men elkaar kort informeert over nieuwe initiatieven en duidelijke afspraken maakt over te volgen procedures en gewenste landschappelijke aspecten bij nieuwe ontwikkelingen.

Landschapsloket
Het oprichten van een landschapsloket bij elke gemeente, een toegankelijke informatievoorziening, waar (aan)vragen kunnen worden ingediend en algemene informatie wordt verstrekt, vergroot het draagvlak onder de diverse actoren in het buitengebied (grondeigenaren, gebruikers, e.d.). Het landschapsloket moet open, actief en helder werken en informatie bieden. Het landschapsloket vormt de koppeling tussen een externe aanvraag en de uitzetting en coördinatie hiervan binnen de gemeentelijke organisatie. Dit loket biedt de particulier advies, ondersteuning en begeleiding. De informatie en advisering is toegespitst op de landschapsontwikkeling en is algemeen, doch helder en doelgericht. Het loket wijst op beleidsregels en subsidies en schakelt vervolgens de landschapscoördinator in voor de specifieke ondersteuning van de particulier. Op internet kan het digitale landschapsloket worden voorzien van een toegang tot informatie over/ van het gebied.

Landschapscoördinator
Voor de continuïteit van de landschapsinrichting en het beheer is het van groot belang dat elke gemeente gebiedsdekkend kan beschikken over een landschapscoördinator. Deze persoon bundelt als het ware alle kennis over het gebied en kan ook de samenhang tussen diverse projecten en de kansen die zich voordoen in het buitengebied in het oog houden. Door het aanstellen van of het handhaven van een landschapscoördinator is er een aanspreekpunt voor advisering van de particuliere grondeigenaar en een bruggenhoofd naar de beleidsmatige afdelingen van de gemeente. Door de inzet van de gemeentelijke landschapscoördinator en zijn uitvoeringsbudget ontstaat er draagvlak onder bevolking en particuliere grondeigenaren voor landschapsontwikkeling en -beheer.
De landschapscoördinator is dus de intermediair tussen de particuliere eigenaren, andere overheden en het gemeentelijke beleid. De landschapscoördinator werkt nauw samen met het landschapsloket. Het landschapsloket is het eerste informatiepunt voor de particulier, maar kan vervolgens doorverwijzen naar de landschapscoördinator.

De landschapscoördinator stimuleert particulieren in de participatie van landschapsontwikkeling en landschapsbeheer en zorgt voor draagvlak onder de bevolking en geeft specifieke voorlichting over aanleg en beheer van landschapselementen. De landschapscoördinator ondersteunt de particulier bij de uitwerking naar uitvoerings- en beheerplannen, subsidieaanvragen en duurzame financiering. De landschapscoördinator heeft een eigen uitvoeringsbudget. Samenwerking tussen de landschapscoördinatoren binnen het plangebied van de twee gemeenten en ook afstemming met buurgemeenten is gewenst. Bij een parttime functie is het

ook mogelijk dat één landschapscoördinator voor meerdere gemeenten inzetbaar is. Ook zouden de landschapscoördinatoren van de twee gemeenten ieder een specifiek taakveld kunnen hebben, waarbij zij voor dat taakveld ook werk voor de andere gemeenten verrichten.

Met enige regelmaat (1 of 2 maal per jaar) is het wenselijk overleg te hebben tussen de diverse landschapscoördinatoren en beleidsmedewerkers van gemeenten Breukelen en Loenen. Zij kunnen dan de gemeentelijke plannen op elkaar afstemmen en gezamenlijke projecten opstarten. Hierdoor kunnen de planning, werkwijze en het ambitieniveau van grensoverschrijdende projecten op elkaar worden afgestemd. In feite kan dit overleg beschouwd worden als voortgangsoverleg en evaluatie en afstemming van het uitvoeringsplan.

2.2 Adviescommissie uitvoering LOP

De opstelling van het LOP is begeleid door een klankbordgroep, waarin een groot aantal regionale en lokale organisaties was vertegenwoordigd. Het is wenselijk tijdens het uitvoeringstraject de adviesfunctie van deze klankbordgroep voort te zetten in een adviescommissie LOP.

Hierin zijn vertegenwoordigd:
- Gemeenten Breukelen en Loenen
- LTO-Noord, afdeling Breukelen e.o.
- Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden
- Waternet (DWR)
- Agrarische natuurvereniging Vecht Vallei
- Agrarische natuurvereniging Utrechtse Venen
- Landschapsbeheer Utrecht
- Natuurgroep Kockengen
- Stichting Roerdomp / Polderreservaat
- Knotgroep Breukelen
- IVN Vecht en plassengebied
- Historische Kring Breukelen
- Oudheidkundig genootschap Nifterlake
- Stichting Vechtbelangen
- Vechtplassencommissie
- Plassenschap Loosdrecht e.o.
- Provincie Utrecht sector landelijk gebied
- Natuurmonumenten
- Erfgoedhuis, SSG
- UAJK
- Bond Heemschut

Deze organisaties vormen samen een breed draagvlak en klankbord ten aanzien van vraagstukken in het landelijke gebied. Zij hebben specifieke kennis, die kan worden ingebracht in een begeleidingscommissie voor het uitvoeringsprogramma. Zij kunnen voor een aantal projecten ook bij de uitvoering betrokken worden.

Evaluatie LOP
In een regelmatig overleg (1 à 2 maal per jaar) kunnen plannen en initiatieven uit het uitvoeringsprogramma op elkaar worden afgestemd en wordt geïnventariseerd welke organisaties aan bepaalde projecten een bijdrage kunnen leveren. De vergadering dient door één van de ambtenaren of landschapscoördinatoren goed te worden voorbereid. In feite vormt de commissie een voortzetting van de klankbordgroep van het LOP. Het overleg kan eventueel gecombineerd worden met een excursie naar een gerealiseerd project of een project in uitvoering. Binnen de uitvoering van projecten vindt vervolgens met de betrokken partijen overleg plaats. Desgewenst worden hiervoor aparte werkgroepen opgericht. De adviescommissie kan functioneren onder roulerend voorzitterschap van de betrokken wethouders. De taak van de huidige klankbordgroep en de bestaande adviescommissie landschap in de gemeente Breukelen zullen nader worden afgestemd.

Gebiedscommissie in het kader van ILG
In het kader van de regeling Investering Landelijk Gebied (ILG) wordt er in de provincie Utrecht naar gestreefd gebiedscommissies in te stellen, waarin diverse organisaties en betrokken partijen bij het landelijk gebied vertegenwoordigd zijn. Deze gebiedscommissies kunnen dan op integrale wijze projecten indienen bij de provincie. In het plangebied is sprake van twee deelgebieden, gebaseerd op de Agenda Vitaal Platteland (AVP-Utrecht Midden) van de Provincie Utrecht; globaal ligt het deelgebied De Venen ten westen van de A2 en het deelgebied Vechtstreek ten oosten van de A2.

2.3 Communicatieplan

Het is voor het draagvlak van het uitvoeringsplan en de participatie van particulieren aan projecten belangrijk dat regelmatig informatie aan de bevolking wordt gegeven over de voortgang van het uitvoeringsprogramma. Dit kan via diverse middelen; een nieuwsbrief, een eventuele toekomstige website over het gebied of berichten in de krant. Met deze informatie kunnen particulieren geïnformeerd worden over projecten, waar zij aan mee kunnen doen, bijvoorbeeld het herstel van een fruitboomgaard of een erfbeplanting. Anderzijds kan deze informatie bewoners erop wijzen dat een bepaalde maatregel is uitgevoerd en op een bepaalde plek bijvoorbeeld heeft geleid tot herstel van landschapselementen. De twee gemeenten kunnen in dit communicatieplan samen werken.

Ook is het belangrijk voor de continuïteit van de uitvoering en de betrokkenheid van bewoners dat een trekker van het plan, bijvoorbeeld de Landschapscoördinator of een bestuurder, met enige regelmaat naar buiten treedt met aansprekende voorbeelden van uitgevoerde projecten. Hier kan een stimulerende rol van uit gaan, welke het draagvlak voor behoud en herstel van landschapskwaliteiten vergroot en waardoor ook anderen enthousiast kunnen worden.

2.4 Financiering / landschapsfonds

Vanuit bestaande regelingen voor landschapsontwikkeling en landschapsbeheer is niet altijd een dekkende financiering mogelijk. Dit vormt vaak een knelpunt in de uitvoering van projecten. Toch is het wenselijk dat bepaalde onderdelen van de visie actief gestimuleerd worden door de gemeenten door deze op te nemen in projecten. Om de slagingskans van een aantal van deze projecten te vergroten is het van belang dat de gemeenten een extra stimulans geven in een stuk ontbrekende financiering. Deze gemeentelijke bijdrage kan vaak via subsidieregelingen verdubbeld of verdrievoudigd worden, maar kan dan de vereiste eigen bijdrage afdekken. Deze financiering werkt dan als een cofinanciering. Een dergelijke financiering kan worden opgezet via een landschapsfonds. Volgens de richtlijnen van de EU mag een ondernemer € 3000 steun per jaar ontvangen. Het verdient aanbeveling het fonds in regionaal verband met de twee gemeenten op te zetten, omdat de overhead-kosten dan zo laag mogelijk zijn en er diverse praktische voordelen aan verbonden zijn. Er ontstaat dan één herkenbare organisatie.

Naast overheden kunnen burgers, particulieren, bedrijven of projectontwikkelaars de landschapsontwikkeling en het -beheer steunen en stimuleren door middel van geldelijke giften en bijdragen aan het landschapsfonds. Het fonds kan ook gevuld worden door een financiële compensatie van nieuwe ingrepen in het landschap, naast de landschapsmaatregelen die ter plekke van de nieuwe ingreep worden genomen.

Het bestuur van het landschapsfonds beheert de gelden en zorgt voor een goede besteding aan projecten. Deze zullen deels gebruikt worden voor cofinanciering aan projecten die bijdragen aan landschapsontwikkeling en het landschapsbeheer. In project A2 en paragraaf 14.3.2 wordt nader ingegaan op het landschapsfonds.

De voordelen van een landschapsfonds zijn:
- extra middelen (voor zowel aanleg als beheer),
- continuïteit en stabiliteit in de financiering van projecten,
- realisatie integrale en gebiedsgerichte doelstellingen,
- 'multiplier'-effect (goed voorbeeld doet volgen),
- breed draagvlak door inzet van diverse geldstromen en
- werkbaarheid (korte lijnen van beleid naar praktijk).

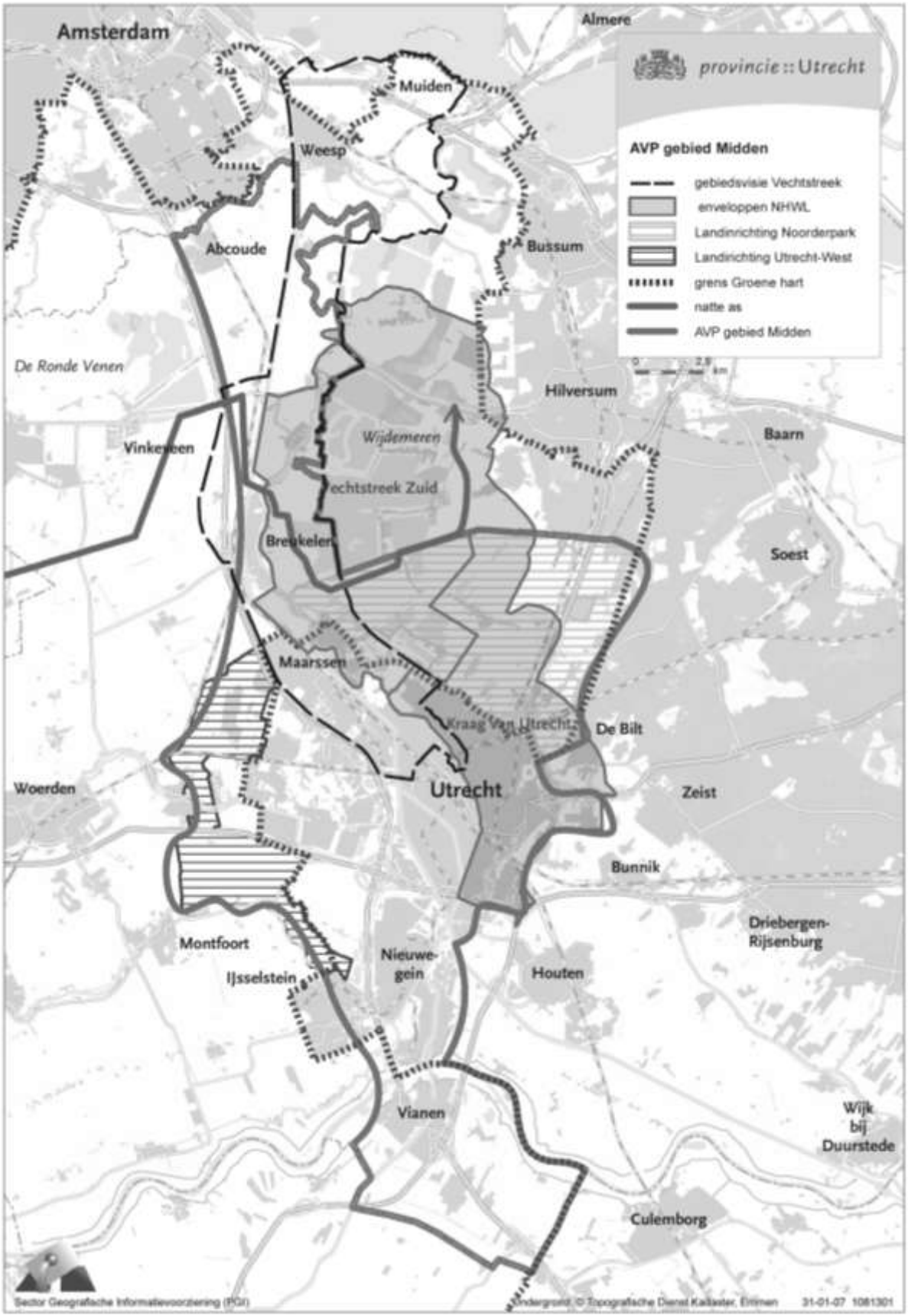
3 Projecten Breukelen – Loenen

De uitvoeringsprojecten vormen een belangrijk onderdeel van het landschapsontwikkelingsplan. Zij zorgen voor een actieve landschapsontwikkeling in het buitengebied. De projecten zijn uiteenlopend van aard en voor het overzicht onder verdeeld in enkele thema's. Tussen deze thema's bestaan ook veel raakvlakken. De projecten zijn in de volgende paragrafen ieder apart uitgewerkt. In het overzicht is aangegeven of dit een project voor de gemeente afzonderlijk is of voor beide gemeenten. Samenwerking is dan eventueel een optie. Ook is aangegeven of de gemeenten een hoge prioriteit aan het project toekennen. Deze projecten zullen als eerste worden opgepakt. De andere projecten zullen in de loop van 10 jaar tijd worden uitgevoerd. Soms ook zijn andere partijen trekker, zoals de Hoogheemraadschappen voor de natte ecologische verbindingszones. De gemeente heeft dan meer een ondersteunende rol en is dan geen trekker.

De projecten zijn onderverdeeld in de volgende thema's;
A Algemene projecten
L Landschapsontwikkeling
B Beleidsmatige projecten
N Natuur
C Cultuurhistorie
R Recreatief routenetwerk
W Water
E Communicatie

Relatie met Agenda Vitaal platteland en ILG
Door de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) krijgt de provincie vanaf 2007 de regie op de uitvoering in het Landelijk Gebied. De provincie ontvangt een bedrag, het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG), van het rijk voor concreet voorgestelde rijksdoelen. Voor de uitvoering van deze regelingen is in de provincie Utrecht een uitvoeringsprogramma opgesteld: De Agenda vitaal platteland (AVP). Het Kaderdocument Agenda vitaal platteland is ondertussen vastgesteld. Daarmee heeft de provincie aangegeven welke doelen en prestaties zij de komende zeven jaar in het landelijk gebied, samen met de partners in de gebieden, wil gaan realiseren. Ook de subsidieverordening Investeringsbudget landelijk gebied is vastgesteld. De nadere uitwerking samen met de partners in de gebieden moet in het voorjaar van 2007 leiden tot AVP-gebiedsprogramma's.

Twee deelgebieden; De Venen en de Vechtstreek
Het westelijk deel van het plangebied van de gemeente Breukelen ligt in het deelgebied de Venen. De scheiding van het gebied ligt langs de A2 en buigt af langs de spoorlijn Breukelen – Woerden. Het oostelijke deel van de gemeente Breukelen en de hele gemeente Loenen vallen onder het gebied Utrecht Midden, met daarin de Vechtstreek en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Deze deelgebieden kennen elk hun eigen gebiedscommissie en gebiedsmanager namens de provincie, zie de kaart op volgende pagina.

Kaart gebiedsindeling (bron: provincie Utrecht)

Project-nummer	Thema en projectomschrijving	AVP Gebied	Prioriteit	Breukelen	Loenen
	Algemeen				
A1	Landschapscoördinator	Algemeen	2008		
A2	Landschapsfonds	Algemeen	Hoog		
A3	Convenant landschapselementen	Algemeen	2008		
	Landschapsontwikkeling				
L1	Stimuleren streekeigen kleine landschapselementen, waaronder geriefhoutbosjes	Algemeen	Hoog		
L2	Stimuleren erfbeplanting, opstellen handleiding	Algemeen	Hoog		
L3	Herstel twee koebochten	De Venen			
L4	Landschappelijk inpassen 4e kwadrant Kockengen	De Venen			
L5	Stimulerend beleid groene buffers Breukelen	Vechtstreek			
L6	Herstel en aanleg lanen dwars op Vecht	Vechtstreek			
L7	Gebiedsontwikkeling polder Nijenrode	Vechtstreek	Hoog		
	Landschapsbeleid				
B1	Beleidslijn beheer landschapselementen	Algemeen			
B2	Opstellen beleidsnotitie nieuwe landgoederen	Algemeen	Hoog		
B3	Beeldkwaliteit linten veenweide	Venen			
B4	Beeldkwaliteit Scheendijk	Vechtstreek	Hoog		
B5	Beeldkwaliteit Vechtoevers	Vechtstreek	Hoog		
B6	Beleid voor behoud of vervanging bomen Amsterdam Rijnkanaal	Vechtstreek			
	Natuur				
N1	Biotoopverbetering weidevogels	Algemeen	Hoog		
N2	Realisatie nieuwe natuur in EHS	Algemeen			
	Nr 6, 9, 11, 16, 17b, 19abc, 21, 25 Nr 22 en 23 Morgenstond en graslanden Nr 43 Polder Mijnden	Vechtstreek Via gebieds-gerichte aanpak			
N3	Realisatie EVZ's	Algemeen			
	EVZ V, VI, VII, VIII EVZ C, D, E, F, G	Venen Vechtstreek			
N4	Onderzoeken en ontwikkelen faunapassages	Algemeen			
N5	Ontwikkelen natte as	Algemeen			
N6	Bloemrijke sloten	Algemeen			
N7	Biotoopverbetering Zwarte Stern	Algemeen	Hoog		
N8	Bloemrijke bermen	Algemeen			
N9	Lokaal ontwikkelen nat grasland	Venen	2008/2009		
N10	Opstellen gebiedsuitwerking natuur en recreatie Kievitsbuurt	Vechtstreek	Hoog		

Project-nummer	Thema en projectomschrijving	AVP Gebied	Prioriteit	Breukelen	Loenen
	Cultuurhistorie				
C1	Versterken molenbiotopen	Algemeen			
C2	Versterken zichtbaarheid oude kades, tolpaden en andere cultuurhistorische objecten	Algemeen	2008/2009		
C3	Verplaatsen en functietoekenning Kortrijkse molen	Venen			
C4	Verbeteren openstelling fort Nieuwersluis	Vechtstreek	2008/2009		
C5	Vergroten toegankelijkheid en informatievoorziening buitens en landgoederen Vechtstreek	Vechtstreek	Hoog[1]		
	Recreatief routenetwerk				
R1	Ontwikkelen recreatieve knooppunten, route-informatie- en verwijssysteem	Algemeen	2008		
R2	Oplossen knelpunten in netwerk van kanoroutes	Algemeen			
R3	Stimuleren B&B in bestaande vrijkomende bebouwing	Algemeen			
R4	Ontwikkelen kleine rondwandelingen vanuit kernen	Algemeen	Hoog		
R5	Ontwikkelen recreatieve routes en verbindingen De Venen	Venen	Hoog		
R6	Ontwikkelen ruiterroute	Venen	Hoog		
R7	Ontwikkelen recreatieve routes en verbindingen Vechtstreek	Vechtstreek	Hoog		
R8	Ontwikkelen jaagpad Vecht	Vechtstreek	Hoog		
	Water				
W1	Verbeteren waterkwaliteit	Algemeen			
W2	Ontwikkelen waterberging	Alg. / Venen			
W3	Uitgraven Bijleveld in Kockengen en naar het zuiden	Venen			
W4	Uitgraven Aa in Nieuwer Ter Aa	Venen			
	Communicatie				
E1	Nieuwsbrief / website	Algemeen	Hoog		
E2	Infoborden en infocentrum	Algemeen			

[1] In de gemeente Loenen geldt een hoge prioriteit voor het vergroten van de toegankelijkheid van buitens.

4 (A) Algemene projecten

4.1 (A1) Uitbreiden uren en budget landschapscoördinator

Doel
De gemeente Breukelen beschikt over een Landschapscoördinator. De gemeente Loenen niet meer. Doel is een voldoende mogelijke inzet van de landschapscoördinator als intermediair tussen particuliere eigenaren en de gemeente en het beschikbaar stellen van de bijbehorende budgetten.

Beschrijving
De landschapscoördinator vormt een belangrijke intermediair tussen het landschapsbeleid en de uitvoering. Hij vormt een aanspreekpunt, zowel vanuit de gemeente als voor de particulier.
Landschapsbeheer Utrecht heeft een model opgesteld voor de berekening van de inzet van de landschapscoördinator.

De taak van de landschapscoördinator is hierbij als volgt:
- Advies aan particulieren, bemiddeling en begeleiding 55%
- Interne afstemming en integrale aanpak binnen de gemeente 30%
- Voorlichtingsactiviteiten 15%

Het volgens het model begrote budget voorziet in diverse aspecten (zie diverse notities Landschapsbeheer Utrecht):
- De personeelskosten van de landschapscoördinator.
- Een vast budget voor organisatie, huisvesting en reiskosten.
- Een uitvoeringsbudget voor aanleg van kleine landschapselementen en erfbeplantingen, aanvullend op bestaande regelingen.
- Een beperkt budget voor initiatiefplannen en voorlichting.
- Het model voorziet in een bedrag voor cofinanciering van complexere nieuwe projecten, het ontwikkelingsbudget. Dit bedrag komt voort uit de wens enkele van de projecten te kunnen cofinancieren vanuit de gemeente. Het resterende bedrag komt dan uit subsidies of bijvoorbeeld uit een op te richten landschapsfonds. Vaak wordt bij subsidies een beperkte eigen bijdrage gevraagd, die hieruit kan worden betaald.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Prioriteit
2008

Kosten
De begroting is gebaseerd op een model van Landschapsbeheer Utrecht. Vanwege de kleine omvang van het buitengebied is zowel in de personeelskosten als in de bijkomende budgetten een correctiefactor toegepast. Deze correctiefactoren zijn noodzakelijk om voldoende projecten voor te bereiden en uit te voeren. De voorbereiding van werkzaamheden is vaak rendabeler voor een groter gebied dan voor een klein gebied. Bovendien behoren de diverse deelgebieden van het buitengebied van Breukelen en Loenen tot een aantrekkelijk gebied voor recreatie, waar veel aandacht voor natuur- en landschapsontwikkeling gewenst is, zeker na het gereed komen van het LOP. Wellicht is het ook mogelijk om gezamenlijk een landschapscoördinator in te zetten voor het buitengebied van de gemeenten Breukelen en Loenen.

landschapscoördinator gemeente Breukelen			
Oppervlakte agrarisch cultuurlandschap		4600 ha	
Aantal fte (1 fte / 3500 ha, gecorrigeerd met 0,85 voor deelgebied open landschap)		Ca 1.1 fte	
		Kosten	**Kosten**
Personeel	45.000 / fte	49.500	
Organisatie huisvesting reiskosten	15.000 / fte	16.500	
Uitvoeringsbudget	4.00 / ha		18.400
Initiatiefbudget	2.50 / ha		11.500
Voorlichtingsbudget	1.60 / ha		7.360
Ontwikkelingsbudget	7.50 / ha		34.500
Kosten in €		**66.000**	**71.760**

landschapscoördinator gemeente Loenen			
Oppervlakte agrarisch cultuurlandschap		2580 ha	
Aantal fte (1 fte / 3500 ha)		0.73 fte	
		Kosten	**Kosten**
Personeel	45.000 / fte	33.170	
Organisatie huisvesting reiskosten	15.000 / fte	10.950	
Uitvoeringsbudget	4.00 / ha		10.320
Initiatiefbudget	2.50 / ha		6.450
Voorlichtingsbudget	1.60 / ha		4.130
Ontwikkelingsbudget	7.50 / ha		19.350
Totale kosten in €		**44.020**	**40.250**

Financieringsmogelijkheid
Gemeentelijk budget

4.2 (A2) Oprichten Landschapsfonds

Doel
Doel van een landschapsfonds is het stimuleren en ondersteunen van de realisatie van projecten.

Beschrijving
Om diverse projecten te kunnen realiseren, waarvoor geen kostendekkende subsidies beschikbaar zijn is het wenselijk een (regionaal) landschapsfonds op te richten. In de gebiedsvisie van de Vechtstreek wordt ook een regionaal landschapsfonds onderzocht. Mogelijk kan voor dit deelgebied bij dit initiatief aansluiting worden gezocht. Door projecten te cofinancieren uit het landschapsfonds kan er een stimulerende werking uit gaan naar particulieren, om aan deze projecten te participeren. Een landschapsfonds is een bundeling van private middelen (van burgers en bedrijven) en publieke middelen (van gemeenten, provincies, waterschappen). Het is nadrukkelijk de bedoeling dat de verworven middelen worden ingezet voor aanleg of beheer van natuur, landschap of recreatie, daar waar rijks- of provinciale middelen niet bestaan of ontoereikend zijn. Het landschapsfonds heeft een bestuur dat bestaat uit verschillende partijen, zoals agrariërs, natuurbeschermers, (recreatie)bedrijven en vertegenwoordigers van de participerende gemeenten. Inkomsten kunnen uit diverse bronnen worden gegenereerd, zoals sponsoring, rood voor groen, compensatiegelden, adoptie, ontwikkelingstax, streekproducten, publieksgelden, giften, legaten en grondcertificaten.

De uitgaven uit het fonds worden door het bestuur beoordeeld. Aan het bestuur worden projecten voor gedragen. Eventueel kunnen bepaalde inkomsten gelabeld worden aan gewenste uitgaven. Bijvoorbeeld de inleg van een bepaalde gemeente moet ook ten dienste komen aan die gemeente. Ook kunnen inkomsten aan thema gelabeld worden, waarbij zij aan dat thema besteed moeten worden.

Er dient een werkgroep te worden opgericht die het landschapsfonds verder op gaat zetten in de vorm van een stichting.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Provincie
- Waterschap
- Bedrijven
- Maatschappelijke organisaties.

Prioriteit
Hoog

Kosten

Financieringsmogelijkheden
Beginkapitaal beschikbaar stellen door gemeenten, daarna vaste bijdrage per jaar van gemeenten naast andere financiers. De inkomsten van het fonds kunnen o.a. gegenereerd worden door sponsoring, adoptie, rood voor groen, ontwikkelingstax / belasting, overheidsgelden (subsidies), publieksacties, giften en legaten en het gemeentelijk grondbedrijf. De landschapscoördinator kan een lijst maken van de kosten van kleine projecten, waardoor particulieren inzicht krijgen in mogelijke bestedingen van hun bijdrage.

4.3 (A3) Opstellen convenant nieuwe landschapselementen

Doel
Doel is de aanleg van nieuwe kleine landschapselementen op basis van vrijwilligheid. Het convenant voorkomt de planologische schaduwwerking van deze nieuwe aangelegde elementen.

Beschrijving
De gemeente Breukelen beschikt over een convenant nieuwe landschapselementen. Dit convenant dient te worden aangepast en te worden uitgebreid naar de gemeente Loenen. Overleg tussen beide gemeenten over de inhoud van dit convenant is reeds opgestart.

Trekkers
- Provincie
- Gemeenten Breukelen en Loenen

Prioriteit
2008

Kosten
Interne uren

Financieringsmogelijkheid
Eigen uren, éénmalig gemeentelijk budget (uren)

5 (L) Projecten landschapsontwikkeling

5.1 (L1) Stimuleren streekeigen kleine landschapselementen

Doel
Stimuleren aanleg, herstel en juist beheer van karakteristieke streekeigen natuur- en landschapselementen
Doel is de aanleg van nieuwe kleine landschapselementen op basis van vrijwilligheid.

Beschrijving
Landschapselementen zijn kenmerkend voor de verschillende landschapstypen. Bovendien onderstrepen zij vaak de cultuurhistorische patronen. Het is belangrijk bij het grote aantal particuliere beheerders van het buitengebied het belang van deze landschapselementen te onderstrepen voor de landschappelijke, cultuurhistorische, ecologische en visuele waarde. Er dient aandacht te zijn voor aanleg, herstel en een goed beheer van deze landschapselementen. De voorkomende landschapselementen zijn voor beide landschapstypen hieronder beschreven. Ze zijn nader toegelicht in hoofdstuk 7 van het Beeldkwaliteitplan voor beide gemeenten.

Veenweidegebieden
In de open weidegebieden vormen de (beplante) achterkades van de ontginning belangrijke lange doorgaande lijnen in het landschap. Bij de houtkaden is herstel van het profiel en van de beplanting aan de orde en een mogelijke openstelling als wandelroute.
De geriefhoutbosjes liggen juist verspreid in het landschap. Voor de geriefhoutbosjes is aanleg, herstel en beheer van belang met inbegrip van ringsloten. Uitgangspunt voor de karakteristieke structuur is de situatie anno 1900. Ook is herstel van overhoekjes met ruigte en riet en rietoevers gewenst, zoals het beeld was van de landbouw van voor 1960, of zoals die later zijn ontstaan.
Verder is aanleg en beheer van kavelgrensbeplantingen (knotwilgen of elzen, vooral in de buurt van Gieltjesdorp en Kortrijk), (huis)boomgaarden en knotbomen, aansluitend op de erfbeplantingen wenselijk. Deze liggen in het veenweidegebied binnen de linten.

Stroomruggen
Op de stroomruggen bestaan kenmerkende beplantingen uit hoogstam fruitboomgaarden, vochtige loofbosjes, geriefhoutbosjes, kavelgrensbeplantingen, houtsingels met opgaande bomen dwars op de Vecht om de coulissen werking te vergroten, solitaire bomen, knotbomen, lanen, hagen, wegbeplantingen, oeverbeplantingen, e.d. Hier is in het algemeen een uitbreiding van landschapselementen gewenst. Het gaat om de stroomrug van de Aa en Angstel en de stroomrug van de Vecht. Met name in het noordelijke Vechtgebied en langs de Aa en Angstel is versterking van landschapselementen in combinatie met natuurontwikkeling langs de oevers van de rivieren gewenst.

Doelstellingen volgende 10 jaar:
- Regelen herstel en beheer alle houtkaden
- Aanleg 20 kleine geriefhoutbosjes in open landschap
- Aanleg 5 nieuwe hoogstamboomgaarden langs Aa / Angstel en 5 langs de Vecht
- Realiseren 2 km lijnvormige beplantingen in elke gemeente

Hiervoor zijn de volgende acties wenselijk:
- Inspireren, adviseren en ondersteunen particulieren door landschapscoördinator in aanleg, herstel en beheer van landschapselementen
- Wijzen op subsidiemogelijkheden
- Vrijwilligers interesseren voor beheer landschapselementen
- Organiseren van snoeicursussen voor hoogstamfruitbomen
- Onderzoeken mogelijke inzet landschapsfonds
- Voorbeelduitwerking en ondersteuning vrijwilligers/ uitvoeringsproject GLOP

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Landschapscoördinator(en); communicatie, motivatie en advisering
- Verenigingen en stichtingen met landschaps- en natuurdoelstellingen, zoals bijv. de agrarische natuurvereniging
- Particulieren; aanleg, beheer
- Gemeenten; beleid, communicatie en uitvoeringsproject GLOP
- Landschapsbeheer Utrecht
- Lokale landschaps werkgroepen
- Vereniging Hoogstamfruit Groene Hart

Prioriteit
Hoog

Kosten
- Informatie en advies via landschapscoördinator
- Aanleg, herstel, achterstallig onderhoud
- Eventuele tegemoetkoming in beheer van landschapelementen

Financieringsmogelijkheden
- Gebruik maken van bestaande subsidieregelingen zoals de Bijdrageregeling kleine landschapselementen (KLE) van de provincie, voor 6 jaar af te sluiten en landschapspakketten van programma beheer (PSAN).
- Eventueel aanvullende financiering voor beheer, aanleg en herstel via landschapsfonds.
- Een aanbeveling voor provinciaal beleid is om de waardedaling te vergoeden.
- Herstel via GLOP.

5.2 (L2) Stimuleren erfbeplanting

Doel
Stimuleren van streekeigen erfbeplantingen.

Beschrijving
Erfbeplantingen zijn karakteristiek voor een landschapstype. Zij begeleiden de bebouwing in visuele zin. Het is belangrijk dat de erfinrichting haar sobere karakter behoud, dat aansluit bij het buitengebied. Er is een toenemende belangstelling te onderkennen voor een streekeigen erfinrichting. De erfbeplanting is in het beeldkwaliteitplan per landschapstype in beeld gebracht en beschreven. Ze bestaat onder andere uit solitaire bomen, een hoogstamboomgaard omzoomd door knotbomen (en een enkele keer Gieser Wildeman), moestuinen beschermd door sloten, kavelgrensbeplanting, hagen, het slotenpatroon en een geriefhoutbosje aan de zuidwestzijde van het erf om de wind te breken. Het sortiment is streekeigen. Aanplant van coniferen is hier in beginsel ongewenst.

Speciale aandacht dient uit te gaan naar de ruimtelijke kwaliteit van recreatieve voorzieningen of van erven waar functieverandering plaats vindt. Denk hierbij aan een landschappelijke uitstraling van voormalige agrarische bedrijven of verblijfsrecreatieterreinen zoals een camping of een dagrecreatieterrein.

De volgende acties zijn wenselijk:
- Advisering gemeentelijk landschapscoördinator van particulieren en bemiddeling in de uitvoering.
- Samenwerking in ontwerp met gemeentelijk landschapscoördinator en met hoveniers en tuinarchitecten, waarvan bekend is dat zij kennis hebben over landschappelijke erfbeplanting (lijst LBU).
- Speciale aanplantacties, eventueel i.s.m. organisaties met gelijke doelstellingen.
- Opstellen voorbeeldbrochure / handleiding / website van kenmerkende erven met slotenpatronen en beplantingssoorten. Een dergelijke handleiding geeft een omschrijving van erfbeplantingen op basis van landschapstype en de streek. Het is rijkelijk geïllustreerd en snel inzichtelijk voor de particulier. De handleiding geeft goede en minder goede voorbeelden geven.
- Per gebied eens in de zoveel jaar een huiskamerbijeenkomst organiseren.
- Samenwerking met de afdeling Bouw- en Woningtoezicht in verband met aandacht landschappelijke erfbeplanting bij uitbreiding van bebouwing en nieuwe functionele bebouwing.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Landschapscoördinator(en); communicatie, motivatie en advisering
- Verenigingen en stichtingen met landschaps- en natuurdoelstellingen, zoals bijv. de agrarische natuurvereniging
- Particulieren; aanleg, beheer
- Gemeenten; beleid, communicatie
- Recreatiebedrijven
- Landschapsbeheer Utrecht

Prioriteit
Hoog

Kosten
- Voorbeeldbrochure / website / handleiding
- Informatie en advies via landschapscoördinator
- Aanleg

Financieringsmogelijkheden
- Inzet van uitvoeringsbudget gemeentelijk landschapscoördinator en van bestaande subsidieregelingen zoals de Bijdrageregeling kleine landschapselementen.
- Financieringsondersteuning particulier vanuit op te richten landschapsfonds (aanleg en beheer).
- Speciale actie voor erfbeplantingsplan, bijvoorbeeld financieren door bijdrage van € 250 per erf door landschapsfonds.

5.3 (L3) Herstel twee koebochten

Doel
Herstel van twee oude koebochten.

Beschrijving
Een koebocht is een door een sloot omgeven klein eilandje, langs de randen beplant met knotbomen en toegankelijk over 1 dam. Ze bestaan veelal uit els, es, wilg en populier en liggen midden tussen de weilanden. Ze werden tevens gebruikt als geriefhoutbosje. In deze ruimte werd het vee gedreven om te melken. Vaak is deze ruimte omgeven door een bosje om mens en dier beschutting te geven. In het gebied liggen oude koebochten in Portengen en Laagnieuwkoop, die hersteld dienen te worden.

Trekker
Gemeente Breukelen

Betrokken partijen
Particulieren; aanleg, beheer

Prioriteit

Kosten
Herstel en onderhoud

Financieringsmogelijkheden
- Gebruik maken van bestaande subsidieregelingen zoals de Bijdrageregeling kleine landschapselementen (KLE) van de provincie en landschapspakketten van programma beheer (PSAN).
- Eventueel aanvullende financiering voor beheer, aanleg en herstel via GLOP of landschapsfonds.

5.4 (L4) Landschappelijk inpassen 4e kwadrant Kockengen

Doel
Landschappelijk inpassen van de geplande uitbreiding van het 4e kwadrant van het dorp Kockengen.

Beschrijving
In het open veenweidelandschap is een landschappelijke inpassing van nieuwe bebouwing gewenst door middel van een zone van ca. 20 meter breed, bestaande uit water, riet en enkele opgaande bomen en bosjes. De zone kan tevens een functie hebben als waterberging. Het ontwerp van deze zone dient in samenhang met het stedenbouwkundige plan van de uitbreiding te worden ontworpen. Hierin kan bijvoorbeeld rekening worden gehouden met belangrijke zichtlijnen van binnen naar buiten en vice versa. De beplanting dient uit streekeigen soorten te bestaan.

Trekker
Gemeente Breukelen

Betrokken partij
Ontwikkelaar stedenbouwkundig plan

Prioriteit
Op moment van planvoorbereiding en ontwikkeling woonwijk

Kosten
Aanleg en onderhoud

Financieringsmogelijkheden
- Opnemen in financiering en exploitatie van de uitbreidingswijk.
- Bijdragen Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden t.b.v. het realiseren van de waterberging.

5.5 (L5) Groene buffers Breukelen

Doel
Het realiseren van groene buffers ten noorden en ten zuiden van Breukelen.

Beschrijving
Zowel aan de noord- als aan de zuidzijde van Breukelen is natuur- en landschapsontwikkeling gewenst om stedelijke ontwikkelingen van Breukelen met een groene rand te begrenzen ten opzichte van de open gebieden. Tevens vormen deze groene zones belangrijke oost-west verbindingen over de snelweg, het spoor en het kanaal, zowel in visuele zin als in ecologische zin. Een stimulerend beleid ten aanzien van natuur- en landschapsontwikkeling door particulieren kan bijdragen aan de realisatie van deze bufferzones. Ook een ontwikkeling in de vorm van nieuwe landgoederen of een uitbreiding van bestaande landgoederen wordt hier als optie gezien. Bij de uitwerking van de ontwerpen kunnen oude waterlopen of oude verkavelingspatronen tevens ter inspiratie dienen voor het ontwerp. De noordelijke buffer ligt op een oude stroomrug van de Vecht. Ten aanzien van natuurontwikkeling (o.a. Nieuwe Natuur ter versterking van de EVZ, zie ook N2) is een goede opeenvolging van ecopassages in de Vecht, het Amsterdam-Rijnkanaal, spoor en A2, noodzakelijk met tussenliggende verplaatsingsmogelijkheden, om ook werkelijk een verbindende schakel te vormen tussen de diverse infrastructuur.

Trekkers
- Gemeenten Breukelen en Loenen; groene buffer ten noorden van Breukelen
- Gemeente Breukelen; groene buffer ten zuiden van Breukelen

Betrokken partijen
- Rijkswaterstaat; realisatie ecopassages A2 en ontwikkeling landschapsstroken langs A2
- Particulieren
- Landgoedeigenaren

Prioriteit

Kosten
Ontwikkeling

Financieringsmogelijkheden
- Subsidie ecologische verbindingszones provincie.
- Ecopassages koppelen aan beheerders infrastructuur (Rijkswaterstaat, ProRail).
- Private financiering door landgoedontwikkeling.

5.6 (L6) Herstel en aanleg lanen dwars op de Vecht

Doel
Het realiseren en herstellen van lanen dwars op de Vecht.

Beschrijving
Van oorsprong kwamen majestueuze lanen voor bij de landgoederen, dwars op de Vecht. De lanen bestonden uit dubbele bomenrijen langs wegen. Een aantal van deze lanen dient hersteld en aangevuld te worden. Voorbeelden hiervan zijn de Proostdijweg, Laan van Gunterstein en de Woerdenseweg.

Trekkers
- Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Particulieren
- Landgoedeigenaren

Prioriteit

Kosten
Ontwikkeling

Financieringsmogelijkheden
- Private financiering binnen landgoederen.
- Landschapsfonds gemeenten Breukelen en Loenen en reserveringen op de post gemeentelijk groen.
- Via GLOP

5.7 (L7) Gebiedsontwikkeling polder Nijenrode

Doel
Behouden van polder Nijenrode als groene open ruimte tussen Breukelen en Maarssen met versterking van ecologische en landschappelijke waarden en recreatief medegebruik.

Beschrijving
Polder Nijenrode vormt ruimtelijk een belangrijke groene ruimte tussen Breukelen en Maarssen. In dit gebied is behoud van het agrarische karakter wenselijk met versterking van landschappelijke waarden door de aanleg van kleine landschapselementen, die passen bij het stroomruggenlandschap aan de oostzijde (boomgaarden, bosjes) en het veenweidelandschap aan de westzijde (elzenbeplantingen, wilgen, e.d.). Tevens kunnen de ecologische waarden van de Haarrijn (hier geen ecologische verbindingszone) lokaal worden versterkt door bijvoorbeeld de ontwikkeling van flauwe oevers. Hierdoor neemt ook de belevingswaarde van de waterloop toe. Aansluitend hierop kan particuliere natuurontwikkeling een rol spelen. Voor het plan is een gebiedsgerichte ontwikkeling wenselijk, zodat een ruimtelijke samenhang ontstaat tussen de diverse maatregelen. De mogelijkheden voor recreatief medegebruik, zoals wandelen, fietsen en eventueel kanoën dienen hierbij te worden versterkt. Bij de uitwerking van het ontwerp kunnen oude kavelpatronen worden versterkt met bijvoorbeeld beplanting, zoals de voormalige Laan van Duuring. Ook versterking van wegbeplantingen kan een inrichtingsmaatregel zijn, zoals laanbeplanting langs de Woerdense laan, zie ook project L6.

Aan de noordzijde is een groene bufferzone met een ecologische verbinding (Nieuwe natuur, faunapassages en uittreedplaatsen) voorzien, zie project L5. Langs de A2 worden, onafhankelijk van dit landschapsontwikkelingsplan maar binnen de visie, door Rijkswaterstaat landschapsstroken gerealiseerd, alsmede een faunavoorziening langs de Haarrijn en onder de A2.

Trekker
Gemeente Breukelen

Betrokken partijen
- LTO-Noord
- Gemeente Maarssen
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
- Verenigingen en stichtingen met landschaps- en natuurdoelstellingen, zoals bijv. de agrarische natuurvereniging
- Rijkswaterstaat

Prioriteit
Hoog

Kosten
Planontwikkeling en uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Landschapsfonds gemeenten Breukelen en Loenen.
- Bijdragen Rijkswaterstaat
- Gemeentelijk budget landschapsfonds
- Gebiedsprogramma Vechtstreek?

6 (B) Projecten landschapsbeleid

6.1 (B1) Beleidslijn beheer landschapselementen

Doel
Stroomlijnen beleid ten aanzien van beheer van landschapselementen in de twee gemeenten en opstellen éénduidig beleid.

Beschrijving
De subsidiabele kosten voor het beheer van landschapelementen worden aanvullend op provinciale en rijkssubsidieregelingen in principe niet door de gemeenten vergoed, behalve als het duidelijk meerwaarde heeft voor het landschap.

Het vrijkomende snoeihout vormt een probleem bij het onderhoud van de landschapselementen, nu dit niet meer verbrand mag worden. De twee gemeenten dienen hiervoor een oplossing te zoeken, bijvoorbeeld door:
- Ontheffing verlenen om toch te kunnen verbranden (bij moeilijk bereikbare stukken).
- Beschikbaar stellen van een houtversnipperaar.
- Oprichten van een gemeenschappelijke composteerinstallatie.

Het maaisel dat vrijkomt bij het maaien van bermen dient te worden afgevoerd. Dit brengt kosten met zich mee. Onderzocht dient te worden of het composteren van bermhooi tot ruige mest voor de twee gemeenten gezamenlijk een goede oplossing biedt. Daarnaast kan gekeken worden of vergisting van maaisel met mest en biomassa (snoeihout) of verbranding voor kassenteelten mogelijkheden biedt. Hiervoor zijn eventueel ook milieusubsidies beschikbaar.

Het verdient voorkeur om het proces van stroomlijning van beide gemeenten gelijk op te laten lopen met de ontwikkeling van een landschapsfonds.

De volgende afstemming tussen de twee gemeenten is wenselijk:
- Stroomlijnen vergoedingen beheer landschapselementen, mogelijke inzet landschapsfonds onderzoeken.
- Oplossing bieden voor verwerking snoeihout.
- Oplossing bieden voor verwerking bermhooi.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen

Prioriteit

Kosten
- Beleidsvoorbereiding
- Composteringsinstallatie

Financieringsmogelijkheden
- Inzet GLOP
- Gemeentelijk budget
- Landschapsfonds

6.2 (B2) Opstellen beleidsnotitie nieuwe landgoederen

Doel
Nadere criteria of leidraad Ruimtelijke Ordening voor nieuwe landgoederen.

Beschrijving
De Vechtstreek is van oudsher rijk aan buitens en landgoederen. Slechts op enkele plekken in dit landschap kunnen nieuwe landgoederen een bijdrage leveren aan een de gewenste landschapsontwikkeling. Hiervoor is een goed gemeentelijk toetsingskader nodig. In dit landgoederenbeleid, stellen de gemeenten eigen gemeentelijke randvoorwaarden ten aanzien van de omvang, de gewenste beeldkwaliteit, de gewenste landschapsontwikkeling en de bijdrage aan het recreatief netwerk van nieuwe landgoederen. Tevens dienen de uitgangspunten verankerd te worden in het bestemmingsplan buitengebied. Er kan op bepaalde plaatsen, zoals in de twee bufferzones bij Breukelen en (eventueel als dubbelbestemming) op de secundaire agrarische gronden (slechte gronden; laag en nat), een stimulerend beleid voor Nieuwe Landgoederen worden gevoerd door deze bestemming via een wijzigingsmogelijkheid (art. 11 WRO) of een vrijstellingsprocedure (art. 19 WRO) op te nemen in het bestemmingsplan.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen

Prioriteit
Hoog

Kosten
Plankosten landgoederen notitie

Financieringsmogelijkheden
- Gemeentelijk RO budget
- Uitvoering landgoederen “Rood voor Groen”-regeling

6.3 (B3) Beeldkwaliteit linten veenweide

Doel
Stimuleren van een goede beeldkwaliteit en landschappelijke inrichting van diverse gebouwen en erven binnen de linten (in relatie met L2 Stimuleren erfbeplanting).

Beschrijving
Aanvullend op het LOP is een beeldkwaliteitplan opgesteld. Hierin wordt de beeldkwaliteit van de diverse linten en de daarin gelegen erven beschreven. Er wordt bijvoorbeeld gestreefd naar het openhouden van de open ruimten in de bebouwingslinten en de doorzichten vanaf de weg op het achterland. Aan de hand van schetsen is duidelijk gemaakt door welke groene en rode bouwstenen de beeldkwaliteit van een lint of een erf wordt bepaald.

De richtlijnen voor beeldkwaliteit dienen nader te worden verankerd in het RO beleid. Elke bouwaanvraag dient vergezeld te gaan van een beplantingsplan voor het erf.

Voor verhoging van de beeldkwaliteit is een goede communicatie met particulieren en ondernemers noodzakelijk. Middelen hiervoor zijn;
- Opstellen van een folder en / of pagina op de gemeentelijke website of een handleiding met goede voorbeelden van beeldkwaliteit op diverse erven; agrarisch bedrijf, bedrijfsmatig erf, woonerf, erf met recreatieve functie en dergelijke.

Trekker
Gemeente Breukelen

Betrokken partijen
- Landschapscoördinator voor advisering
- Afdeling RO voor toetsing
- Welstandscommissie voor toetsing
- Particulieren

Prioriteit

Kosten
- Opstellen inhoud folder / pagina op website / handleiding
- Drukwerk folder / realiseren website
- Communicatie folder / website

Financieringsmogelijkheid
Gemeentelijk budget

6.4 (B4) Beeldkwaliteit Scheendijk

Doel
Stimuleren van een goede beeldkwaliteit van het aanzicht van de Scheendijk.

Beschrijving
Langs de Scheendijk staat een lint van bebouwing met een recreatieve bestemming. Deze bebouwing valt door de witte kleur zeer op vanuit het open landschap. Middelen om deze beeldkwaliteit aan te passen liggen in het kleurgebruik van de gebouwen en/of een aankleding van de bebouwing met opgaande beplanting. Hiervoor zou ruimte gezocht moeten worden in het wegprofiel van de Scheendijk, ofwel in de berm of langs de naast gelegen waterloop. Daarnaast moet het gebruik van “harde oevers” in buitengebied tegen worden gegaan. Het wensbeeld is ook om hier met natuurlijk hout vooroevers voor te plaatsen. Hiervoor moeten bestuurlijke voorwaarden gerealiseerd worden.

Trekker
Gemeente Breukelen

Betrokken partijen
- Plassenschap
- Waterschap
- Grondeigenaren

Prioriteit
Hoog

Kosten
Planvorming en uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Gemeentelijk budget
- Landschapsfonds

6.5 (B5) Beeldkwaliteit Vechtoevers

Doel
Stimuleren van een goede beeldkwaliteit en landschappelijke inrichting van de Vechtoevers en de diverse gebouwen en erven langs de Vecht.

Beschrijving
Aanvullend op het LOP is een beeldkwaliteitplan opgesteld. Hierin wordt de beeldkwaliteit van de Vechtoevers nader toegelicht. Aan de hand van schetsen is duidelijk gemaakt door welke groene en rode bouwstenen de beeldkwaliteit en de landschappelijke en ecologische waarden van de Vechtoevers worden bepaald.

Verbeteringen zijn gewenst aan:
- Wegbeplantingen (gemeente)
- Parkeerplaatsen langs wegen (gemeente)
- Landschappelijke inrichting Vechtoevers (particulieren, gemeente, waterschap)
- Natuurvriendelijke oevers (particulieren, gemeente, waterschap)
- Toegankelijkheid Vechtoevers op enkele punten (gemeente, waterschap)
- Jaagpad dat (gedeeltelijk) hersteld kan worden (gemeente, waterschap)
- (Bonte) oeverinrichting woonboten en woonhuizen(particulieren)
- Erfinrichting boerderijen (particulieren)
- Erfafscheidingen woningen en andere gebouwen (particulieren, gemeente)

De richtlijnen voor beeldkwaliteit dienen nader te worden verankerd in het RO beleid. Elk verzoek om vrijstelling dient vergezeld te gaan van een beplantingsplan voor het erf of de oever.

Voor verhoging van de beeldkwaliteit is een goede communicatie met particulieren en ondernemers noodzakelijk. Een middel hiervoor is het opstellen van een folder en/of pagina op de gemeentelijke website of een handleiding met goede voorbeelden van beeldkwaliteit voor diverse bovengenoemde situaties.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Landschapscoördinator voor advisering
- Afdeling RO voor toetsing
- Welstandscommissie voor toetsing
- Waternet (DWR)
- Gebiedscommissie Vechtstreek

Prioriteit
Hoog

Kosten
- Communicatie en afstemming met betrokkenen
- Voorlichtingsmateriaal voor particulieren
- Uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Gemeentelijk budget
- Landschapsfonds

6.6 (B6) Beleid voor behoud of herplant bomen Amsterdam-Rijnkanaal

Doel
Behoud en herplant van beeldbepalende bomenrijen langs Amsterdam-Rijnkanaal.

Beschrijving
Rijkswaterstaat en het Waterschap beschouwen de westelijke dijk van het kanaal als primaire waterkering. Indien de beplanting kaprijp is zal deze hier niet vervangen worden. Voor die tijd dient onderzocht te worden welke alternatieven er zijn om in of naast het talud of in aangrenzende ruimten vervangende beplanting aan te brengen. Bij kap van beplanting geldt in ieder geval een compensatieplicht.

Trekker
Rijkswaterstaat

Betrokken partijen
- Gemeente Breukelen
- Gemeente Loenen
- Gemeente Maarssen
- Gemeente Abcoude
- Waterschap
- ProRail

Prioriteit

Kosten

Financieringsmogelijkheid
Rijkswaterstaat

7 (N) Projecten natuur

7.1 (N1) Biotoopverbetering weidevogels

Doel
Behoud en versterking weidevogelpopulatie, biotoopverbetering weidevogels, waaronder de Grutto.

Beschrijving
Er zijn op dit moment twee actieve agrarische natuurverenigingen in het gebied, te weten De Utrechtse Venen en de Vechtvallei. Deze heeft een collectief contract met de dienst Regelingen van het Ministerie LNV. Het areaal van de deelnemers bedraagt inmiddels meer dan de helft van het gebied. Elk jaar worden er meer nesten geteld en doen meer agrariërs mee. Toch heeft deze positieve trend zijn schaduwzijde. Veel geld gaat alleen naar de nestbescherming, maar bij veel deelnemers worden nooit nesten gevonden en beschermd. Er zijn grote verschillen in weidevogelkwaliteit. De (financiële) inspanningen zouden zich meer moeten richten op de goede weidevogelgebieden. Nu ontvangen veel deelnemers een basisvergoeding, waarvoor geen tegenprestatie wordt geleverd. Als reactie hierop heeft de subsidiegever besloten zijn gelden gerichter in te zetten en geen collectieve weidevogelpakketten meer af te sluiten. Dit project is er daarom op gericht de resultaten in de slechte weidevogelgebieden te verbeteren door voorlichting over en ondersteuning van biotoopverbetering. De passieve leden van de agrarische natuurvereniging moeten overgehaald worden tot het nemen van weidevogelvriendelijke maatregelen om zo betere resultaten te behalen. Ze blijven dan ook na 2009 in aanmerking komen voor de weidevogelpakketten.

De volgende acties zijn wenselijk:
- Toepassen mozaïekbeheer
- Uitgesteld maaibeheer
- Realiseren ‘vluchtheuvels’
- Optimaliseren waterpeil
- Toepassen ruige mest

Trekkers
- Agrarische natuurvereniging De Utrechtse Venen

Betrokken partijen
- Agrarische natuurvereniging Vecht Vallei
- Passieve leden agrarische natuurvereniging
- Andere verenigingen en stichtingen met landschaps- en natuurdoelstellingen
- Landschapscoördinator
- Veldcoördinator
- Gemeenten Breukelen en Loenen

Prioriteit
Hoog

Kosten
- Personeelskosten
- Overbruggingskosten voor maatregelen die niet gedekt worden door lichte pakketten

Financieringsmogelijkheden
- Dienst Regelingen LNV
- PSAN
- PSN (weidevogelpakket)
- Gemeentelijk groenfonds voor overbruggingskosten

7.2 (N2) Realisatie Nieuwe Natuur in EHS

Doel
Uitbreiding en Kwaliteitsverbetering van natuurgebieden binnen de EHS, volgens Natuurgebiedsplan De Venen (westzijde) en Vecht- en Plassengebied (oostzijde). De ecologische verbindingszones en faunapassages zijn als aparte projecten omschreven (N3 en N4).

Beschrijving
Van de hoeveelheid begrensde natuurgebieden is een deel nog in gebruik als landbouwgrond. Doelstelling is dat deze gronden voor 2018 een natuurfunctie krijgen. Het beleid is nog steeds vooral gericht op verwerving door DLG en overdracht naar een van de bekende natuurbeschermingsorganisaties. Natuurbeheer door (een maatschap van) particulieren, met kennis ondersteund door natuurorganisaties, dient echter ook als serieuze optie beschouwd te worden. Hierdoor zal er meer betrokkenheid komen bij de natuurontwikkeling vanuit het gebied. Het uitvoerende orgaan van de provincie (DLG) zal actief grondeigenaren en -gebruikers moeten benaderen om ze te wijzen op de mogelijkheden van natuurontwikkeling en particulier natuurbeheer. Op die manier worden toekomstige natuurgebieden sneller gerealiseerd. Robuuste natuurgebieden zijn makkelijker te beheren en minder gevoelig voor versnippering, verdroging en vermesting.

De te ontwikkelen natuurgebieden liggen allen in de Vechtstreek en zijn aangegeven in het Natuurgebiedsplan Vecht- en Plassengebied. De doelstellingen qua natuurdoeltypen en omvang zijn hieronder per project toegelicht. Tevens is de trekker met betrokken partijen vermeld. Voor ieder gebied dient een plan te worden opgesteld voor de uitvoering. Voor kleine gebieden met 1 eigenaar zijn deze plannen relatief eenvoudig. In grotere gebieden zoals polder Mijnden en de ontwikkeling van de Morgenstond en aansluitende graslanden langs het Tienhovens Kanaal is een gebiedsgerichte aanpak noodzakelijk. Een dergelijke aanpak bestaat uit een totaalvisie met een goed communicatietraject en eventuele herverdeling van gronden ten behoeve van het voortbestaan van een aantal agrarische bedrijven. Ook plaatselijke natuurverenigingen kunnen eventueel betrokken worden in de planontwikkeling en het beheer.

Bij de realisatie van nieuwe natuur op landgoederen dient de natuurontwikkeling onderdeel te zijn van een uitgebalanceerd inrichtingsplan, dat past binnen de totale ruimtelijke visie op het landgoed.

Nr.6 Natuurvriendelijke inrichting oevers weerszijden Amsterdam-Rijnkanaal;
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk of (half) natuurlijk grasland.
Doel is het passeerbaar maken van het kanaal voor diverse diersoorten.
Totaal 19 ha (ook buiten plangebied)
Trekker Rijkswaterstaat, directie Utrecht

Nr 9 Oeverlanden Vecht. Met het Restauratieplan voor de Vechtoevers zijn een aantal maatregelen uitgevoerd. Deze hebben niet allemaal tot het gewenste natuurresultaat geleid. Een evaluatie is gewenst en het nemen van vervolgmaatregelen.
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk of (half) natuurlijk grasland
Totaal 16 ha
Trekker Waternet (DWR)

Nr 11 Landgoed Vreedenhorst
Natuurdoeltypen; (half) natuurlijk grasland
Totaal 3 ha
Trekker DLG in overleg met eigenaar landgoed

Nr 16 Landgoed Croonenburg
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk of (half) natuurlijk grasland
Totaal 4 ha
Trekker DLG in overleg met eigenaar landgoed

Nr 17b Landgoederen Middenhoek en Vreedenhoff
Natuurdoeltypen; (natuur) bos, overjarig rietland, moeras, soortenrijk en natuurlijk grasland
Totaal 5 ha
Trekker DLG in overleg met eigenaren landgoederen

Nr 19 Graslanden ten westen van Hofstede Sterrenschans
a, b, c Graslanden ten westen van Fort Nieuwersluis
Graslanden ten zuiden van Over Holland
Natuurdoeltype; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk of (half) natuurlijk grasland, bos
Totaal respectievelijk 6 ha, 7ha en 7 ha
Trekker DLG in overleg met eigenaren landgoederen

Nr 21 Gunterstein en Queekhoven
Natuurdoeltypen; nat soortenrijk of (half) natuurlijk grasland
Totaal 13 ha
Trekker DLG in overleg met eigenaren landgoederen

Nr 22 De Morgenstond
Natuurdoeltypen; soortenrijke plas, plas en ven, zeer soortenrijk weidevogelgrasland, nat soortenrijk of (half) natuurlijk grasland, bos.
Het bestaande natuurkerngebied van soortenrijke graslanden van Natuurmonumenten wordt op deze wijze versterkt.
Totaal 25 ha
Trekker DLG in overleg met Natuurmonumenten, grondeigenaren en LTO Noord, gebiedsgerichte aanpak.

Nr 23 Graslanden ten noorden van Tienhovens Kanaal
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk of (half) natuurlijk grasland, bos
Totaal 26 ha
Trekker DLG in overleg met grondeigenaren en LTO Noord, gebiedsgerichte aanpak.

Nr 25 Nijenrode
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk of (half) natuurlijk grasland, bos.
De zone wordt als onderdeel gezien van de te realiseren ecologische verbindingszone tussen de Venen en de Vechtplassen.
Totaal 31ha
Trekker DLG in overleg met landgoedeigenaar

Nr 43 Polder Mijnden
Natuurdoeltypen; zeer soortenrijk weidevogelgrasland, nat soortenrijk grasland of (half) natuurlijk grasland. Polder Mijnden is een weidevogelgebied met bijzondere sloot- en oevervegetaties. De vegetaties van de graslanden hebben in het algemeen een geringe actuele natuurwaarde. Met de begrenzing wordt gestreefd naar kemphaangrasland (t.b.v. weidevogels) en nat schraalland. Staatsbosbeheer heeft al een aantal ha in eigendom.
Gezien de omvang van het te ontwikkelen gebied is een gebiedsgerichte aanpak noodzakelijk met een goede afstemming en communicatie met de huidige grondeigenaren en agrarische beheerders.
Totaal 121 ha
Trekker DLG in overleg met Staatsbosbeheer, LTO-Noord en grondeigenaren.

Prioriteit
Per project afhankelijk van draagvlak in het gebied.

Kosten
- Planontwikkeling
- Waardevermindering gronden
- Uitvoering en beheer

Financieringsmogelijkheden
- Dienst Regelingen LNV, PSN
- Gebiedsgericht beleid provincie (De Venen / Midden Utrecht)

7.3 (N3) Realisatie EVZ's

Doel
Voltooiing ecologische verbindingszones tussen natuurgebieden volgens Natuurgebiedsplannen de Venen, Vecht- en Plassengebied en Utrecht Zuid-West.

Beschrijving
Ecologische verbindingszones zijn gebieden en structuren die gericht zijn op het verbeteren van de mogelijkheden voor verplaatsing van planten en dieren tussen de verschillende, vaak verspreid liggende natuurgebieden. Ze maken onderdeel uit van de EHS. In het plangebied gaat het om diverse verbindingen tussen de Venen en de Vechtplassen. De begrensde ecologische verbindingszones zijn op de uitvoeringskaart aangegeven. Zij vertegenwoordigen zoekzones van 100 meter breed waarbinnen een beperkt aantal aangegeven hectaren nieuwe natuur kan worden gerealiseerd. De waterschappen zijn de eerst aangewezen organisaties voor het realiseren van de natte verbindingszones.

Natte verbindingszones hebben een breedte van 5 tot 20 meter. Kleine stapstenen van 0,5 tot 1 ha liggen maximaal om de 300 tot 500 meter. Per kilometer lengte wordt ten minste één grote stapsteen (poel) ontwikkeld.

Droge verbindingszones zijn 5 tot 15 meter breed, gemiddeld 10 meter. Voor de ree en das moet in een zone van 500m breed ongeveer 5% met opgaande beplanting, bijvoorbeeld kleine landschapselementen gevuld zijn. De kleine stapstenen liggen 300 tot 400 meter uit elkaar.

De gemeenteraad van Breukelen heeft uitgesproken dat ecologische verbindingszones niet verder worden ontwikkeld en versterkt, en de bijbehorende activiteiten ter realisatie van de EVZ's worden geschrapt, voor zover deze EVZ's niet door hogere overheden zijn vastgesteld.

EVZ's in het Natuurgebiedsplan Zuidwest Utrecht. Uitvoering valt onder de Randstadgroenstructuur.

I Rijndijk langs Haarrijn tot aan A2, in combinatie met fietspad.
II Breudijk – A2, spoorlijn Woerden - Breukelen

EVZ's in het Natuurgebiedsplan de Venen

V Geuzensloot en oude goederenspoorlijn, bermen A2
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk en (half) natuurlijk grasland, (natuur) bos
Totaal 40 ha
Trekker Waternet (DWR) in overleg met grondeigenaren, Rijkswaterstaat heeft de zones langs de A2 in planvoorbereiding.

VI De Aa
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk en (half) natuurlijk grasland
Totaal 28 ha
Trekker Waternet (DWR) in overleg met grondeigenaren

VII Groote Heicop en Bijleveld
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, nat soortenrijk en (half) natuurlijk grasland, (natuur) bos
Totaal 39 ha
Trekker Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden in overleg met grondeigenaren. De aansluiting Bijleveld – Groote Heicop is gerealiseerd.

VIII spoorlijn Breukelen Woerden
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, struweel
Totaal 10 ha
Prorail in overleg met grondeigenaren

EVZ's in het Natuurgebiedsplan Vecht- en Plassengebied

C Angstel en Aa

Doel is behoud, verbetering en ontwikkeling van de natuurkwaliteit van de rietlanden langs de Aa en Angstel. De rietlanden langs Aa en Angstel zijn habitat van streng beschermde soorten als Dotterbloem, Zomerklokje, Rietzanger en Kleine karekiet. Deze rietlanden worden bedreigd door achterstallig (maai)beheer en erosie door golfslag. Behoud, herstel en ontwikkeling hiervan vraagt om een aantal acties zoals een inventarisatie van aanwezige waarden en het opstellen van een beheersplan.
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, natsoortenrijk en (half) natuurlijk grasland, struweel
Totaal 38 ha nieuwe natuur
Trekker Hoogheemraadschap AGV (en Waternet) in overleg met grondeigenaren.

D Geuzensloot
Natuurdoeltypen; overjarig rietland en moeras. Ter hoogte van de A2 is een forse ecopassage voorzien.
Totaal 3 ha
Trekker Waternet (DWR) en Rijkswaterstaat nabij A2 in overleg met grondeigenaren.

E Demmerik – Loosdrechtse plassen (Oude goederenspoorlijn, Nieuwe wetering, oever langs spoor / Amsterdam Rijnkanaal, Fort Nieuwersluis, Drecht en Weersloot).
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, natsoortenrijk en (half) natuurlijk grasland, struweel
Totaal 16 ha
Trekker Waternet (DWR) in overleg met grondeigenaren.

F Van Vinkeveen naar Haarrijn via A2, Tienhovens kanaal
Natuurdoeltypen overjarig rietland en moeras
Totaal 2 ha
Trekker Waternet (DWR) in overleg met grondeigenaren

G Vecht
Natuurdoeltypen; overjarig rietland, moeras, natsoortenrijk en (half) natuurlijk grasland
Totaal 5 ha
Trekker Waternet (DWR) in overleg met grondeigenaren. Een aantal delen zijn gerealiseerd via het restauratieplan Vechtoevers.

Prioriteit
Afhankelijk van draagvlak onder grondeigenaren.

Kosten
Verwerving gronden, inrichting en beheer

Financieringsmogelijkheden
- Dienst Regelingen LNV, PSN, functieverandering en natuurontwikkeling.
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en AGV, budget stapstenen programma beheer.
- Gebiedsgericht beleid provincie (De Venen / Utrecht Midden).

7.4 (N4) Ontwikkelen faunapassages bij diverse infrastructuur

Doel
Opheffen van barrières voor diverse fauna als gevolg van infrastructuur.

Beschrijving
Binnen het netwerk van ecologische verbindingszones liggen diverse knelpunten, waar deze infrastructuur kruisen. Deze barrières kunnen worden opgeheven door de aanleg van faunapassages. Het type voorziening hangt af van de soorten die er gebruik van moeten maken. De provincie heeft in het programma ecologische verbindingszones een overzicht gegeven waar faunapassages nodig zijn en hoe ver het met de uitvoering is.

De beheerder van de infrastructuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de faunapassages:

- 6 Faunapassages bij de A2 zijn in voorbereiding bij/ aanbesteed door Rijkswaterstaat, t.w. Geuzensloot, goederenspoorlijn, Molentocht, Evenaarswetering, spoorlijn Woerden-Breukelen en Haarrijn (zie ook R2 en L7).
- 1 Extra faunapassage bij de A2 is wenselijk, namelijk bij de gewenste bevaarbare onderdoorgang van de Aa/Angstel, zie ook R2; taak voor Rijkswaterstaat en het Waterschap.
- 3 Faunapassages bij het Amsterdam-Rijnkanaal zijn in voorbereiding bij Rijkswaterstaat.
- 5 Faunapassages bij het spoor Amsterdam - Utrecht zijn in voorbereiding bij de ProRail.
- 7 Faunapassages langs de Vecht zijn wenselijk; taak voor het Waterschap.
- 1 Faunapassage bij de Weersloot is gerealiseerd.
- 3 Faunapassages bij de N201; taak voor de provincie.
- 3 Faunapassages bij de N401; taak voor de provincie.
- 1 Faunapassage bij de N402 ten zuiden van Loenen; taak voor de provincie.

Naast de faunapassages binnen de EVZ's zijn er op lokaal niveau ook aanvullende faunapassages nodig, bijvoorbeeld bij kruising van provinciale of gemeentelijke wegen of voor de oversteek van de Vecht. Deze zijn indicatief op de uitvoeringskaart aangegeven. Nader onderzoek naar de locatie en de realiseerbaarheid zijn hier gewenst. Zo bestaat er de wens dat de uittreedplaats in de Vecht ter hoogte van Slangenvecht en het Tienhovens Kanaal, zoals opgevoerd in het RPV+, alsnog gerealiseerd wordt.

Trekkers

- Rijkswaterstaat
- Provincie
- ProRail
- Gemeenten Breukelen en Loenen
- Waterschap

Prioriteit

Kosten
Planvorming en uitvoering

Financieringsmogelijkheid
Via beheerder

7.5 (N5) Ontwikkelen Natte As

Doel
Ontwikkelen bovenregionale verbinding tussen moerasgebieden van de Venen en de Vechtplassen.

Beschrijving
De natte As behoort tot de Robuuste ecologische verbindingen van gemiddeld 1 kilometer breed. Zij koppelt grote natuurkernen aan elkaar. Zij moeten functioneren op landelijk niveau. Zij zijn nodig, omdat de uitwisseling van dieren tussen deze kernen nu niet goed mogelijk is. De aanduiding van de Natte As is nog indicatief qua begrenzing. Het tracé op zich is bestuurlijk vastgesteld in Provinciale Staten van Utrecht en Noord-Holland. Zij vertoont overlap met de natte ecologische verbindingszones in het gebied. Het proces van begrenzing loopt. Er dient nu een dialoog met het gebied plaats te vinden. Daarna zal de exacte begrenzing plaats vinden van de nieuwe natuur.

Trekkers
- Provincie
- Waternet (DWR)

Betrokken partijen
Particuliere grondeigenaren

Prioriteit

Kosten
Planvorming en uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Project Vechtstreek Zuid
- Project De Venen

7.6 (N6) Bloemrijke sloten

Doel
Behoud en versterking bloemrijke sloot(kant)vegetatie (doelstelling 50 % van alle sloten).

Beschrijving
Op sommige plekken groeien in en aan de sloten veel bijzondere plantensoorten. Dit hangt samen met het natuurvriendelijke schoon- en baggerbeheer en het botanisch beheer van de slootkanten ter plekke. Voor een ander deel spelen de intensiteit van het agrarische gebruik van de aangrenzende percelen en de aanwezigheid van kwel een rol.
Inmiddels worden via de agrarische natuurvereniging Utrechtse Venen al enige duizenden kilometers slootkant natuurvriendelijk beheerd (pakket slootkanten basisbonus). Een knelpunt vormt de stopzetting van de subsidie voor het gebruik van de baggerspuit.

Middelen voor bloemrijke sloten zijn:
- Natuurvriendelijk slootbeheer (niet scheuren, bemesten, bagger of maaisel deponeren op kanten)
- Aanpassing keur (minder frequente schouw, schonen in periode september – eind oktober, minder vaak baggeren, baggeren in periode mei – eind oktober, na 1 november niet meer baggeren i.v.m. overwinteren Meer- en Groene kikker e.d. in de slootbodem).

Trekkers
- Hoogheemraadschappen; eigen watergangen
- Agrarische natuurverenigingen; slootrandenbeheer
- Landschapscoördinator; advies aan particulieren

Betrokken partijen
- Verenigingen en stichtingen met landschaps- en natuurdoelstellingen, zoals bijv. de agrarische natuurvereniging
- Provincie Utrecht
- LNV
- DLG
- Gemeenten; stimulerende en ondersteunende rol

Prioriteit

Kosten
- Aangepast slootkantenbeheer
- Gebruik baggerspuit
- Voorlichting eigenaren

Financieringsmogelijkheden
- Dienst Regelingen LNV, PSAN.
- Provincie Utrecht.
- Evaluatie beschikbaar stellen baggerpomp Waterschap via Leaderproject, eventueel voortzetten via landschapsfonds.

7.7 (N7) Biotoopverbetering Zwarte Stern

Doel
Behoud Zwarte stern als broedvogel van het veenweidegebied.

Beschrijving
Zwarte Stern is van oudsher in West-Nederland een broedvogel van brede sloten met een krabbescheervegetatie. Omdat deze plantensoort verdwijnt, dreigt ook de Zwarte stern als broedvogel te verdwijnen. Door vlotjes uit te zetten wordt de Zwarte Stern alternatieve broedgelegenheid aangeboden. Anderzijds wordt getracht door een aangepast beheer van baggeren en schonen van sloten de habitat voor Krabbescheer (en Groene glazenmaker) te redden (zie ook project N10).

Trekker
Agrarische natuurvereniging Utrechtse Venen

Betrokken partijen
- Hoogheemraadschappen
- Provincie
- LNV
- Gemeente
- Natuurgroep Kockengen

Prioriteit
Hoog

Kosten
- Vlotjes, aangepast beheer sloten
- Communicatie en informatie

Financieringsmogelijkheden
- Via PSAN
- Ondersteuning via landschapsfonds?

7.8 (N8) Ontwikkelen bloemrijke bermen

Doel
Ontwikkeling bloemrijke bermen.

Beschrijving
Tegenwoordig komen alleen in de bermen van de rijks- en provinciale wegen karakteristieke bermflora als Aardaker, Gele morgenster, Gewone Agrimonie, Reukgras, Groot Streepzaad, Veldlathyrus, Wilde Margriet e.d. voor. De bermen van de gemeentelijke wegen zijn soortenarm. De vegetatie wordt gedomineerd door Glanshaver, Fluitenkruid, Grote Brandnetel en Grote Vossenstaart. De bermen zijn te smal, worden vaak vergraven en steeds geklepeld. Toch zijn er kansrijke bermen. Deze moeten in beeld worden gebracht. Vervolgens wordt het maaibeheer natuurvriendelijk (maaien en afvoeren) aangepast, d.w.z. maaien na 15 juni. De floristische potenties van de bermen op de stroomruggen zijn groter. Het onderzoek naar de potenties is onderdeel van het nog op te stellen bermenplan. De gemeente Breukelen zal haar gevoerde beleid moeten evalueren en de gemeente Loenen zal een plan m.b.t. het bermbeheer moeten opzetten.

Trekker
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer, hoofd groenvoorzieningen
- Particulieren

Prioriteit

Kosten
- Inventarisatie kansrijke bermen
- Aangepast maaibeheer en afvoeren maaisel

Financieringsmogelijkheid
Gemeentelijk budget

7.9 (N9) Lokaal ontwikkelen nat grasland / plasdraszone

Doel
Creëren van een permanente natte (schraal)graslandflora voor weide- en watervogels.

Beschrijving
Er is behoefte aan pleisterplekken voor weide- en watervogels. Maaiveldverlaging van een beperkt areaal landbouwgrond kan deze behoefte vervullen. Het verlaagde grasland blijft in eigendom en beheer van de betreffende agrariër. Het verdient aanbeveling zo goed mogelijk aan te sluiten op kansrijke gebieden, waar bekend is dat zich een bijzondere flora ontwikkelt. Maaiveldverlaging kan plaats vinden langs waterlopen, kades (ca. 3 tot 4m breed) of achter op grotere landbouwpercelen. De lage percelen vervullen tevens een lokale waterbergingsfunctie. In de watergangen zelf kan een natuurvriendelijk slootbeheer worden gevoerd, d.w.z. maximaal 2 meter schonen en de rest van de randen gefaseerd één keer per 2/3 jaar schonen. Ook dient er daarbij veel slootvuil te worden afgevoerd.

Er zijn in de visie 5 locaties aangewezen:
1. Tussen Groote Heicop en N401
2. Plasdraszone langs de Bijleveld, voormalige oeverlandjes nu binnendijks vernatten
3. Plasdraszone langs de Hollandsche Kade vanaf Gerverskop tot de N401
4. Ontwikkelen robuuste zone met natuurontwikkeling in driehoek Laag Nieuwkoop, spoorlijn, Rodendijk
5. Moerasontwikkeling en waterberging tussen Kockengen en de N401

Trekkers
- Waterschappen; oevers primaire watergangen
- Agrarische natuurverenigingen; particuliere watergangen / percelen
- Gemeente Breukelen; eigen watergangen (Kaderrichtlijn Water)
- Gemeente Loenen
- Particulieren

Betrokken partijen
- LTO-noord
- Landschapscoördinator; stimuleren particulieren
- Eigenaren

Prioriteit
2008/2009: Opknappen en beheerplan Polderreservaat Kockengen en oeverlandjes tegenover Spengense molen

Kosten
- Compensatie waardedaling en oogstverlies
- Inrichtingskosten

Financieringsmogelijkheden
- Aanleg via projectsubsidie (blauw-groene diensten)
- Dienst Regelingen LNV, PSAN en PSN
- Provincie Utrecht
- Provinciale gelden voor soortenbeleid
- Waterschapsgelden
- Aanvulling via landschapsfonds

7.10 (N10) Gebiedsuitwerking natuur en recreatie Kievitsbuurt

Doel
Afstemming natuur en recreatie Kievitsbuurt

Beschrijving
De recreatiedruk in de Kievitsbuurt is de afgelopen decennia enorm toegenomen. Naast verstoring is vooral de voortdurende waterturbulentie door de schroeven van de motorboten een groot natuurprobleem. De Kievitsbuurt is een klotsbak. De natuurlijke verlanding is gestopt. Het water is vaak troebel door het opwarrelend slib. De legakkers kalven af. Deze moeten daarom beschoeid worden. Het gevolg hiervan is een harde overgang tussen land en water. Er moeten dus bestuurlijke voorwaarden gerealiseerd worden om met natuurlijk hout vooroevers te realiseren (tot circa 3 meter) voor de harde droge oevers die er nu veelal zijn. Hierdoor ontstaat een rustiger water, een beter biotoop en krijgen de legakkers weer een natuurlijker beeld. Alleen in de stille trekgaten in het oosten komen nog fonteinkruid-, waterlelie- en lisdoddevelden voor. Verder is het beheer van de legakkers niet altijd adequaat. Deze ontvangen of een intensief tuinbeheer of verbramen en verbossen juist te zeer.
Vanuit het natuurbelang lijkt het vooral van belang de recreatiedruk te zoneren en meer aandacht te hebben voor het beheer van de akkers. Een en ander betekent het volgende:
- geen verdere toename van de hoeveelheid bootbewegingen;
- beperking van de doorvaart van de meeste trekgaten; de toegang tot de plassen met motorboten wordt alleen mogelijk via 1 of 2 hoofdroutes;
- sanering van de verspreide recreatiewoningen;
- herstel en natuurvriendelijk beheer van de legakkers m.n. in de stille gebieden in het oosten.

Het zuidelijk deel van de Kievitsbuurt valt onder het Vogelrichtlijngebied Oostelijke Vechtplassen. Hiervoor moet door LNV binnen 3 jaar na aanwijzing een beheersplan opgesteld worden. De zonering van de recreatie en het natuurbeheer zullen daar ongetwijfeld onderdeel van zijn. Het is belangrijk dat de gemeente van te voren een eigen visie hierover vormt.

Trekker
Gemeente Breukelen

Betrokken partijen
- Recreatieschap
- Particuliere eigenaren legakkers
- Natuurmonumenten
- Plassenschap
- Waterschap

Prioriteit
Hoog

Kosten
- Planvorming
- Communicatie
- Uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Gemeentelijk budget/ landschapsfonds
- Particulieren, eigenaren
- Gebiedsprogramma de Vechtstreek?

8 (C) Projecten cultuurhistorie

8.1 (C1) Versterken molenbiotopen

Doel
Vrij houden molenbiotopen.

Beschrijving
In de gemeente Loenen staan 5 molens, in de gemeente Breukelen 4. Om een goede werking van de molens te garanderen en de molens landschappelijk en visueel tot hun recht te laten komen is een vrije windvang essentieel. In de bestemmingsplannen is slechts voor een aantal molens een beschermingszone aangegeven waarbinnen de bouwhoogte beperkt is. Deze beschermingszone dient voor alle molens te worden ingesteld. Verder dient ook een beperkte beplantingshoogte te worden geregeld. Voor alle molens dient een molenbiotoopplan te worden opgesteld, welke vervolgens in overleg met betrokkenen wordt uitgevoerd.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Stichting de Utrechtse Molens
- Erfgoedhuis
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen
- Vrienden van Molen De Hoop

Prioriteit

Kosten
- Molenbiotoopplan
- Aanpassing bestemmingsplannen
- Uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Gemeentelijk budget
- Landschapsfonds
- Gebiedsprogramma's?

8.2 (C2) Versterken zichtbaarheid oude kades, weteringen, tolpaden en andere cultuurhistorische objecten

Doel
Beleefbaar maken oude kades, weteringen, tolpaden en andere onderdelen van de cultuurhistorische verkaveling of van voormalige en huidige landgoederen.

Beschrijving
In het landschap hebben na de eerste ontginningen diverse wijzigingen plaats gevonden in de verkavelingspatronen en het bijbehorende landgebruik. Sommige oude weteringen zijn vervangen door nieuwe. Achterkades van de ontginning, zoals de Indijk, hebben aan betekenis ingeboet. Zij vormen echter prachtige aanleidingen om met kleine landschapselementen of lokale natuurontwikkeling te versterken. In de ruilverkavelingen zijn per slot veel van dergelijke kleine landschapselementen verdwenen. Ook vormen zij aanleidingen om recreatieve routes langs te leiden. De geschiedenis van het landschap kan dan met enige uitleg weer tot de verbeelding spreken en inzicht geven in de vroegere opbouw en betekenis van diverse onderdelen van het landschap. Daarom is het ruimtelijk versterken van bijvoorbeeld de Indijk zeer gewenst en van de oude kade bij polder Mijnden.

Trekker
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Historische Kring Breukelen
- Historische Kring Loenen
- Oudheidkundig genootschap Nifterlake
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen

Prioriteit
2008/2009: Paden Bijlenveldse kade en Groote Heijcop

Kosten
Planvorming en uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Gebiedsgericht beleid De Venen
- Gebiedsgericht beleid Vechtstreek

8.3 (C3) Verplaatsen en functietoekenning Kortrijkse molen

Doel
Verplaatsen van de molen naar een locatie waar zij landschappelijk tot haar recht komt en ook functioneel kan zijn.

Beschrijving
De molen is op de huidige locatie ingeklemd in stedelijk gebied. Voorstel van de Stichting de Utrechtse Molens is om de molen te verplaatsen naar het midden van de Groote Heicop of in het toekomstige retentiegebied Kockengen langs de Bijleveld.

Trekker
Stichting de Utrechtse Molens

Betrokken partijen
- Gemeente Breukelen
- Staatsbosbeheer
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
- Historische kring

Prioriteit

Kosten

Financieringsmogelijkheid
CHS Utrecht?

8.4 (C4) Verbeteren openbare functie forten

Doel
Verbeteren van de openbare functie van Fort Nieuwersluis en bereikbaarheid Fort Tienhoven.

Beschrijving
Het fort Nieuwersluis is het enige fort dat binnen het plangebied is gelegen. Dit fort ligt centraal ten opzichte van de fraaie Vechtstreek, vlak langs de Vecht, juist ten zuidwesten van de kern Nieuwersluis. Het vormt een markant onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en ligt ook op het punt waar de toekomstige Natte As vanuit het westen aansluit op de Vecht. Het fort vormt dus als het ware een knooppunt van interessante ontwikkelingen en spreekt met haar robuuste vormen tot de verbeelding van bezoekers. Het fort leent zich daarom voor een beperkte openbare functie. Gedacht wordt aan een beperkte openstelling onder begeleiding in de weekenden van de zomermaanden. De toegankelijkheid dient afgestemd te worden op de

natuurwaarden van het fort. Voor horeca kan worden samengewerkt met de plaatselijke horeca in Nieuwersluis. Daarnaast is onderzoek gewenst of er nog andere functies in het fort gerealiseerd kunnen worden. Ook voor Fort Tienhoven wordt de aansluiting op wandelmogelijkheden in de omgeving vergroot.

Trekker
Natuurmonumenten, eigenaar van het fort

Betrokken partijen
- Gemeente Loenen
- Historische Kring Loenen
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen
- Plaatselijke horeca
- Platform Gehandicapten Loenen
- Vrijwilligers uit de omgeving

Prioriteit
Hoog/ 2008: Fort Tienhoven

Kosten

Financieringsmogelijkheid
Project Vechtstreek-Zuid

8.5 (C5) Vergroten toegankelijkheid en informatievoorziening buitens en landgoederen Vechtstreek

Doel
Vergroten toegankelijkheid en informatievoorziening buitens en landgoederen Vechtstreek

Beschrijving
De Vechtstreek wordt door de bezoekers hoog gewaardeerd, vanwege haar rijke geschiedenis en zeer fraaie buitens en landgoederen. In aanvulling op het varen, fietsen en wandelen of rijden door deze streek is er behoefte aan een daadwerkelijk bezoek van deze buitens en landgoederen. In de huidige situatie zijn de buitens en parken of landgoederen vaak niet duidelijk opengesteld of goed bereikbaar. In dit project wordt ernaar gestreefd de openstelling van de (nieuwe) landgoederen, (nieuwe) buitens en parken beter op elkaar af te stemmen, te verbreden en hierover meer informatie te geven. Voor Nieuwe Landgoederen en Buitenplaatsen is openstelling zelfs een must. Met name in de gemeente Loenen dient openstelling en informatievoorziening gestimuleerd te worden. Eventueel kan openstelling ook in tijdelijke vorm, een enkele keer per jaar, gekoppeld aan bijvoorbeeld een thema, zoals een (binnen- of buiten)expositie of de belichting van een bepaald onderdeel van de ontstaansgeschiedenis van de buitens en de parken.

Trekkers
- Utrechts particulier grondbezit
- Stichting Vechtbelangen

Betrokken partijen
- Gemeenten Breukelen en Loenen
- Historische Kring Loenen
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen
- Platform Gehandicapten Loenen

Prioriteit
Hoog in de gemeente Loenen

Kosten
Communicatie en informatie

Financieringsmogelijkheid
Landschapsfonds ter stimulering particuliere initiatieven

9 (R) Projecten recreatief routenetwerk

9.1 (R1) Ontwikkelen recreatieve knooppunten en route-informatie en verwijssysteem

Doel
Ontwikkelen eenduidige verwijsstructuur en systeem voor route-informatie voor het netwerk van recreatieve routes in het gebied, aansluitend bij het routesysteem van de omgeving. Een dergelijk systeem vergroot de bekendheid en wijze van bereikbaarheid van de recreatieve voorzieningen.

Beschrijving
In het gebied liggen diverse recreatieve routes. Deze dienen op eenduidige wijze te worden aangegeven en in het routenetwerk te worden opgenomen. Tevens dient afstemming plaats te vinden op het routesysteem van omliggende gebieden. Terughoudendheid en doelmatigheid in het bordengebruik is wenselijk vanuit landschappelijk oogpunt.

Voor fietspaden is reeds een fietspaden - knooppuntensysteem bekend. Hierin worden de routes met nummers aangeduid en kunnen mensen zelf hun eigen route samenstellen aan de hand van allerlei deelstukjes. De informatie over de routes is in een bijbehorend boekwerkje te vinden.
Naast een boekje is het verspreiden van de route-informatie op een website een doel op zich. Dat kan een integrale website zijn waar op basis van een vogelvluchtkaart kan worden op ingezoomd op cultuurhistorische object en andere bijzonderheden, routes, horeca, kaasboerderijen etc. Deze kan dan vooraf thuis of op diverse locaties in het gebied worden ingezien en worden uitgeprint. Vernieuwend is het ook om routes via een MP3-speler beschikbaar te stellen die thuis (via de integrale website) of op recreatieve knooppunten kan worden opgeladen met de eigen samengestelde route. Op de recreatieve knooppunten kan eventueel ook de MP3-speler worden verkregen en worden teruggebracht.

De kernen lenen zich voor recreatieve knooppunten, waar een route kan worden begonnen. Hier zou een informatiepunt kunnen worden ingericht bij plaatselijke horeca of in combinatie met een fietsverhuurder. Bij een dergelijk knooppunt zal ook parkeergelegenheid wenselijk zijn, om bijvoorbeeld de auto te parkeren en verder te gaan fietsen, wandelen of varen. Bij de uitwerking dient het medegebruik van andere parkeerplaatsen onderzocht te worden (bijvoorbeeld van sportvelden of winkels). Voor de recreatieve knooppunten wordt gedacht aan Nieuwer-ter-Aa en Kockengen in het veenweidegebied en Loenen en het transferium van Breukelen in de Vechtsstreek. Aanvullingen hierop kunnen ook gezocht worden in Vreeland, Loenersloot, Nieuwersluis en Nigtevecht.

Er dient rekening te worden gehouden met de toegankelijkheid van recreatievoorzieningen voor gehandicapten. Zeker de informatiepunten dienen goed bereikbaar te zijn. Voor het routestelsel dienen bewuste keuzes gemaakt te worden of er bijvoorbeeld een klompenpad wordt aangelegd of een rolstoelvriendelijk pad. Deze afweging heeft belangrijke gevolgen voor de inrichting.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen; routeinformatie- verwijssysteem

Betrokken partijen
- Plassenschap Loosdrecht e.o.
- Vechtplassencommissie
- Middenstandsverenigingen
- VVV
- ANWB
- Historische Kring Loenen
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen
- Platform Gehandicapten Loenen i.s.m. Stichting Recreatie en Toerisme Loenen, Provinciale Gehandicaptenplatform Utrecht

Prioriteit
2008

Kosten

Financieringsmogelijkheden
- Project Vechtstreek-Zuid
- Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POP II)
- Kwaliteitsimpuls Groene Hart
- Voorziening Toeristische Ontwikkeling (VTO)

9.2 (R2) Oplossen knelpunten in netwerk van kanoroutes

Doel
Uitbreiden van de mogelijkheden voor kanoën.

Beschrijving
Naast de grotere watersport op de plassen en de Vecht leent het uitgebreide stelsel van waterlopen in het plangebied zich ook voor de kleinere watersport, zoals kanoën en roeien. In dit stelsel van watergangen bevindt zich echter een aantal knel- en verbeterpunten. Door op deze plaatsen maatregelen te nemen ontstaat er een veel uitgebreider routenetwerk. De maatregelen zijn echter vaak ingrijpend en duur en vaak alleen realiseerbaar in combinatie met andere doelstellingen of een integrale aanpak van infrastructuur, waarbij nieuwe onderdoorgangen meegenomen kunnen worden in een totale herinrichting.

De gewenste maatregelen bestaan uit:
- Uitgraven zuidelijk deel Bijleveld en aansluiting Haarrijn, zie project W3; trekker Waterschap.
- Uitgraven Aa in Nieuwer-Ter-Aa, zie project W4; trekker gemeente Breukelen.
- Realiseren bevaarbare onderdoorgang Aa /Angstel onder A2; trekker Rijkswaterstaat bij verbreding A2, voor alsnog niet gepland.
- Realiseren bevaarbare onderdoorgang Haarrijn onder A2, zie ook L7; trekker Rijkswaterstaat bij verbreding A2, werk onderdoorgang cq. ecopassage is aanbesteed.
- Kluun- en in/uitstapplaatsen voor kano's aanleggen, op strategische plaatsen ook in combinatie met vissteigers; trekker gemeenten.

Trekkers
- Gemeenten Breukelen en Loenen
- Rijkswaterstaat
- Hoogheemraadschappen AGV en de Stichtse Rijnlanden

Betrokken partijen
- Waterssportvereniging
- Recreatieschap

Prioriteit

Kosten

Financieringsmogelijkheden
- Project Vechtstreek Zuid
- Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POP II)
- Kwaliteitsimpuls Groene Hart
- Voorziening Toeristische Ontwikkeling (VTO)

9.3 (R3) Stimuleren B&B in bestaande (vrijkomende) agrarische bebouwing

Doel
Vergroten overnachtingsmogelijkheden.

Beschrijving
In het plangebied is een beperkt aanbod voor logies aanwezig. Een ontwikkeling in de agrarische sector is dat boeren op zoek zijn naar neveninkomsten. Nevenfuncties kunnen ontwikkeld worden op bestaande agrarische bedrijven, maar met name ook in vrijkomende agrarische bebouwing.

In de bestaande bebouwing kan gebruik voor Bed en Breakfast worden gestimuleerd, door hieraan planologische medewerking te verlenen (in de gemeente Loenen is dit reeds geregeld in het bestemmingsplan Landelijk Gebied). Dit geldt zowel in het gebied de Venen als in de Vechtstreek. Bij een dergelijke functieverandering dient door de initiatiefnemer een plan te worden overlegd hoe hij een en ander wil inrichten. Ook dient hij aandacht te besteden aan de beeldkwaliteit op het erf. De landschapscoördinator kan hier adviserend in optreden.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Particulieren
- LTO-Noord

Prioriteit

Kosten
Interne uren gemeenten

Financieringsmogelijkheid
Gemeentelijk budget

9.4 (R4) Ontwikkelen kleine rondwandelingen vanuit kernen

Doel
Faciliteren van een wandeling vanuit de kernen voor de lokale bevolking.

Beschrijving
Vanuit elk dorp is er in principe vanuit de bewoners de behoefte om een kleine rondwandeling te kunnen maken. Initiatieven hiervoor kunnen vanuit de bewoners zelf worden ontwikkeld. De gemeenten staan open voor dergelijke initiatieven. Deze zullen worden beoordeeld op hun uitvoerbaarheid en de benodigde kosten. Indien met een zogenaamd ‘klompenpad’ kan worden volstaan zijn de kosten relatief laag. Knelpunt is soms de passage van infrastructuur. In dat geval zal naar integrale oplossingen moeten worden gezocht en financiers. Ook is het wenselijk om doorsteekmogelijkheden tussen verschillende rondwandelingen en routes te realiseren.

Door de bevolking is een voorstel voor een ommetje in Nieuwersluis voorgedragen. In Loenersloot is een voorstel in behandeling. De behoefte is aanwezig, gezien de vraag vanuit de bevolking.

Trekkers
- Dorpsverenigingen
- Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Grondeigenaren
- Landschapsbeheer Utrecht; klompenpaden
- Historische Kring Loenen
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen
- Platform Gehandicapten Loenen i.s.m. Stichting Recreatie en Toerisme Loenen, Provinciale Gehandicaptenplatform Utrecht

Prioriteit
Hoog

Kosten
Planvoorbereiding en uitvoering

Financieringsmogelijkheid
Gemeentelijk budget

9.5 (R5) Ontwikkelen recreatieve routes De Venen

Doel
Ontwikkelen van recreatieve routes in samenhang en aansluitend op de omgeving door het landelijk gebied van de Venen.

Beschrijving
Het buitengebied van de Venen is momenteel beperkt ontsloten voor wandelen en fietsen. Er wordt gestreefd naar een netwerk van wandel- en fietspaden, zo veel mogelijk vrij liggend van autoverkeer. Tevens moeten de routes aansluiten op routes in omliggende gebieden, zodat een groter samenhangend routesysteem aan de wandelaar en fietser ter beschikking staat. De openstelling van de paden dient te worden afgestemd op bestaande paden en de broedtijd van de weidevogels. De paden dienen in overleg met andere partijen, zoals de grondeigenaren en het Waterschap, ontwikkeld te worden.

De volgende wandelpaden (en fietspaden) zijn tot nu toe voor ontwikkeling voorgedragen:
1. Noordoostzijde Zandgracht (Oukoop – Demmerikse kade)
2. Openstellen oude spoordijk boven Oukoop
3. Honderdsche Laantje – Oukoop
4. Langs de Aa, Boterwal – Nieuwer-ter-Aa / oeverwallenpad Oud Aa
5. Tussen Veenkade en Bosdijk
6. Spengen via Spengense molen tot aan Geer over grasdijk
7. (houten) voetbrug over de Groote Heicop
8. Kortrijk – Thematerkade (Haarrijn) (fietspad)
9. Gieltjesdorp – Thematerkade (langs Haarrijn) (fietspad)
10. Langs de voormalige Hollandsche kade
11. Lagekade (voormalige graskade) tussen Noordeinde en Bosdijk (onderzoeken mogelijk fietspad, anders wandelpad)
12. (houten) voetbrug over de Bijleveld
13. Diverse andere klompenpaden

Trekker
Gemeente Breukelen

Betrokken partijen
- Grondeigenaren
- Natuurverenigingen; overleg informatiepunten natuurbeheer
- Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden
- Agrische Natuurvereniging de Utrechtse Venen
- Wandel-, fiets- en skeelerverenigingen
- ANWB
- VVV
- Recreatieschap
- Plassenschap
- IVN

Prioriteit
Hoog

Kosten
Verwerving, planvorming, uitvoering en beheer paden

Financieringsmogelijkheden
- Project De Venen
- Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POP II)
- Kwaliteitsimpuls Groene Hart
- Voorziening Toeristische Ontwikkeling (VTO)

9.6 (R6) Ontwikkelen ruiterroute

Doel
Ontwikkelen van een ruiterroute.

Beschrijving
De KNHS zet zich in voor een ruiterroute door het gebied in de omgeving van Nieuwer-ter-Aa. De gemeente Breukelen wil hier op de stroomruggronden van de Aa aan meewerken. De stroomruggronden kennen voldoende draagkracht voor het realiseren van een ruiterpad, waardoor ook de onderhoudskosten te beheersen zijn. Het profiel van de wegen biedt echter niet genoeg ruimte voor een ruiterpad, daarom zal de route over gronden van derden gerealiseerd moeten worden. De gemeente zal het voorstel voor een ruiterroute nader uitwerken en overleggen met de KNHS.

Trekkers
- KNHS
- Manege Gunterstein
- (Gemeente Breukelen)

Betrokken partijen
- Gemeente Breukelen
- Grondeigenaren

Prioriteit
Hoog

Kosten

Financieringsmogelijkheid
Bijdrage KNHS?

9.7 (R7) Ontwikkelen recreatieve routes Vechtstreek

Doel
Ontwikkelen van recreatieve routes in samenhang en aansluitend op de omgeving door de Vechtstreek.

Beschrijving
De Vechtstreek is vooral ontsloten door de Vecht zelf en de wegen langs de Vecht. Knelpunt is echter de enorme drukte in het zomerseizoen in deze smalle zone langs de Vecht en het smalle wegprofiel van de wegen. Oplossingen dienen te worden gezocht in het stimuleren van langzaam verkeer in plaats van gemotoriseerd verkeer, maar ook in het aanbieden van alternatieve routes. Er wordt gestreefd naar een samenhangend netwerk van wandel- en fietspaden, zo veel mogelijk vrij liggend van autoverkeer. Tevens moeten de routes aansluiten op routes in omliggende gebieden, zodat een groter samenhangend routesysteem aan de wandelaar en fietser ter beschikking staat. De tracering van de paden dient te worden afgestemd op bestaande paden en de openstelling op de broedtijd van weidevogels. De paden dienen in overleg met andere partijen, zoals de grondeigenaren, ontwikkeld te worden. Afstemming met de Vechtvisie is noodzakelijk.

De volgende wandel- en fietsverbindingen zijn tot nu toe voor ontwikkeling voorgedragen:

1. Fietspad langs Angstel tussen A2 en Amsterdam-Rijnkanaal
2. Wandelpad langs Weersloot en voetgangersbrug
3. Wandelpad vanaf Vecht langs Spijkerbod naar Scheendijk
4. Wandelpad vanaf de Vecht naar het Fort Tienhoven
5. Fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal ter hoogte van Nigtevecht

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Grondeigenaren
- Historische Kring Loenen
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen
- Platform Gehandicapten Loenen i.s.m. Stichting Recreatie en Toerisme Loenen, Provinciale Gehandicaptenplatform Utrecht
- Rijkswaterstaat; fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal

Prioriteit
Hoog

Kosten
Planvoorbereiding en uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Project Vechtstreek Zuid
- Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POPII)
- Kwaliteitsimpuls Groene Hart
- Voorziening Toeristische Ontwikkeling (VTO)

9.8 (R8) Ontwikkelen jaagpad Vecht

Doel
Plaatselijk herstel van het jaagpad.

Beschrijving
Vroeger liep er langs de hele Vechtoever een jaagpad. Dit jaagpad is in onbruik geraakt bij de intrede van de motorboten. Het jaagpad is echter een interessant historisch gegeven en leent zich bij herstel voor een wandelpad. Hierdoor ontstaat er voor wandelaars een veilig pad gescheiden van de weg. Op diverse plaatsen is herstel van het jaagpad mogelijk (tussen Vreeland en Loenen zeer eenvoudig door te maaien). Herstel dient projectmatig stap voor stap te worden uitgevoerd.

Trekkers
Gemeenten Loenen en Breukelen

Betrokken partij
- Waternet (DWR)
- Historische Kring Loenen
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen
- Platform Gehandicapten Loenen i.s.m. Stichting Recreatie en Toerisme Loenen, Provinciale Gehandicaptenplatform Utrecht

Prioriteit
Hoog

Kosten
Planvoorbereiding en uitvoering

Financieringsmogelijkheden
- Project Vechtstreek-Zuid
- Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POPII)
- Kwaliteitsimpuls Groene Hart
- Voorziening Toeristische Ontwikkeling (VTO)
- Subsidie Belvedère

10 (W) Projecten water

10.1 (W1) Verbeteren waterkwaliteit

Doel
Verbeteren van de waterkwaliteit, ter verhoging van ecologische waarden.

Beschrijving
Het verbeteren van de waterkwaliteit is een doelstelling, omdat veel natuurwaarden in het hele plangebied zich ontwikkelen in samenhang met de waterkwaliteit. Zo zijn er combinaties mogelijk binnen de subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (PSAN) voor slootkantenbeheer. De Kaderrichtlijn Water kan op deze wijze ook op termijn gehaald worden.
Middelen bestaan uit onder andere uit het verkennen van de mogelijkheden voor een natuurlijke zuivering ter verbetering van de waterkwaliteit. Opties zijn bijvoorbeeld het voorzuivering van water in samenhang met de gewenste groene buffer ten zuiden van Breukelen of het voorzuivering van water uit de hoofdwatergang door rietpercelen (helofytenfilters) voordat het naar de poldersloten gaat. Daarnaast dient er te worden ingezet op ecologisch slootonderhoud, d.w.z. maximaal 2 meter schonen en de rest van de randen gefaseerd één keer per 2/3 jaar schonen. Het overtollige slootvuil dient afgevoerd te worden. Ook moet er in een baggerplan worden vastgesteld dat er gefaseerd gebaggerd d.m.v. een neerwaarts gerichte zuigkop dient te worden.

Trekkers
- Waternet
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden

Betrokken partijen
Gemeenten Breukelen en Loenen

Prioriteit

Kosten
- Opstellen inrichtings- en beheermaatregelen
- Inrichting en beheer

Financieringsmogelijkheden
- Blauwe diensten
- Vergoeding vanuit Waterschap
- Subsidie natuurbeheer (PSN); functieverandering, natuurontwikkeling.
- Gebiedsgericht beleid provincie

10.2 (W2) Verbeteren waterberging

Doel
Uitbreiden mogelijkheden voor waterberging in combinatie met andere functies.

Beschrijving
Het waterschap streeft naar mogelijkheden voor waterberging verspreid in het plangebied. In de zone ten zuiden van de Groote Heicop is al een retentiegebied voor water voorzien. Aanvullend hierop wordt gestreefd naar diverse plaatsen van kleinschalige waterberging in het gebied, bijvoorbeeld in stroken langs ecologische verbindingszones en in combinatie met plasdraszones, die een natuurfunctie hebben, zoals aangeduid in project N9. Ook liggen er wellicht mogelijkheden voor functie combinatie met nieuwe landgoederen. Er dient gedegen aandacht uit te gaan naar het vergoedingensysteem voor de particuliere grondeigenaar voor de blauwe diensten die voor realisatie nodig zijn.

Trekkers
- Waterschappen
- Waternet
- Hoogheemraadschappen AVG en de Stichtse Rijnlanden

Betrokken partijen
- Gemeenten Breukelen en Loenen
- Particuliere grondbezitters

Prioriteit

Kosten
- Opstellen inrichtingsplan
- Vergoeding waardedaling grond door functieverandering
- Inrichting en beheer

Financieringsmogelijkheden
- Blauwe diensten
- Vergoeding vanuit waterschap
- Subsidie natuurbeheer (PSN); functieverandering, natuurontwikkeling

10.3 (W3) Uitgraven Bijleveld in Kockengen en naar het zuiden

Doel
Herstel van de Bijleveld als doorgaande waterloop.

Beschrijving
De Bijleveld liep vroeger door in het dorp Kockengen en naar het zuiden. Vanuit praktische overwegingen is de waterloop gedempt. Door het uitgraven van de Bijleveld wordt de historische situatie, zowel in het dorp als in het buitengebied, hersteld. Dit vergroot de beeldkwaliteit van het dorp en het buitengebied. Het uitgraven van de Bijleveld geeft niet alleen een cultuurhistorische impuls, daarnaast vindt er natuurontwikkeling (ecologische verbindingszone) langs de oevers plaats, wordt er ruimte geboden voor wandelaars en kunnen kanoërs gebruik maken van een nieuwe uitgebreide route. Het uitgraven van de Bijleveld richting het zuiden dient te worden afgestemd op het landinrichtingsplan Utrecht-West.

Trekkers
- Gemeente Breukelen
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden

Betrokken partijen
- Grondeigenaren
- Historische kring Breukelen
- Agrarische natuurvereniging Utrechtse Venen

Prioriteit

Kosten
Planvorming en uitvoering

Financieringsmogelijkheid
Gebiedsprogramma De Venen

10.4 (W4) Uitgraven Aa in Nieuwer-ter-Aa

Doel
Herstel van de historische loop van de Aa.

Beschrijving
Nieuwer-ter-Aa is langs de loop van de Aa ontstaan. Later is echter uit praktische overwegingen de rivier zelf in het dorp gedempt. Door herstel van deze rivierloop neemt de beeldkwaliteit van het dorp toe en wordt de historische relatie van het dorp en de rivier hersteld. Tevens worden hierdoor ecologische waarden, gerelateerd aan de rivier, weer ongestoord met elkaar verbonden. Een verbinding voor kleine watersport wordt hersteld en het dorp wordt aantrekkelijker voor recreatie, wat goed is voor de lokale economie.

Trekker
Gemeente Breukelen

Betrokken partijen
- Waterschap
- Historische Kring

Prioriteit

Kosten
Ten eerste haalbaarheidsstudie en draagvlak

Financieringsmogelijkheid
p.m.

11 (E) Projecten communicatie

11.1 (E1) Informatie via nieuwsbrief en website

Doel
Het ontwikkelen van draagvlak voor uitvoeringsprojecten van het LOP.

Beschrijving
Een goed communicatieplan tijdens de uitvoering van het LOP bevordert de ondersteuning en het draagvlak door de bevolking. Met het communicatieplan kan een groot aantal van de uitvoeringsprojecten worden ondersteund. Communicatie richting inwoners moet enthousiasmerend en frequent zijn.
Om bewoners en gebruikers betrokken te houden bij nieuwe ontwikkelingen kan jaarlijks een nieuwsbrief worden uitgegeven. Ook is het wenselijk een website op te zetten, waarin enerzijds aan particulieren informatie wordt gegeven over projecten waar zij aan mee kunnen doen en anderzijds toeristische informatie geboden wordt aan gebruikers van het buitengebied. Tevens vormt de lokale pers een goed medium om regelmatig naar buiten te treden over de voortgang van diverse uitvoeringsprojecten. Voor de informatievoorziening dient een eigen stijl te worden ontworpen. Een voorbeeld van een informatieve website kan het project Venster op de Vecht zijn.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen; communicatiemedewerkers

Betrokken partijen
- Verenigingen en stichtingen met landschaps- en natuurdoelstellingen, zoals bijv. de agrarische natuurvereniging
- Historische Kring Loenen
- Stichting Recreatie en Toerisme Loenen
- Platform Gehandicapten Loenen
- Andere natuur- en landschapsgroepen

Prioriteit
Hoog

Kosten
- Opmaak nieuwsbrief
- Opstellen persberichten
- Onderhoud website

Financieringsmogelijkheid
Gemeentelijk voorlichtingsbudget

11.2 (E2) Informatie in het veld

Doel
Informatievoorziening in het veld in eigen stijl.

Beschrijving
Het gebied biedt diverse landschaps-, cultuurhistorische en natuurwaarden, welke interessant zijn om de recreant op te wijzen. In het gebied dient op strategische plaatsen informatie op een informatiebord te worden gegeven over bepaalde thema's, bijvoorbeeld daar waar knooppunten liggen in routes en bijzondere elementen in het landschap zijn waar te nemen. Voor de informatievoorziening dient een eigen stijl te worden ontworpen, die aansluit bij de communicatie via nieuwsbrief en website, zie project E1 en aansluit bij de verwijsstructuur, zie project R1. Terughoudendheid en doelmatigheid in het gebruik van borden is vanuit landschappelijk oogpunt wenselijk.

Een mogelijkheid is een gezamenlijk informatiecentrum van de diverse natuur- en landschapsverenigingen, waar een groep van bescheiden omvang kan worden ontvangen en waar uitleg kan worden gegeven over de

diverse natuur- en landschapswaarden van het gebied. De locatie hiervoor dient goed aan te sluiten bij de routes door het gebied. Zij kan wellicht in een vrijkomende schuur op het erf van een agrariër of op een (nieuw) landgoed met een uitgebreide openbare functie worden ondergebracht.

Te doorlopen stappen zijn het inventariseren van geschikte locaties voor infoborden en een infocentrum, het ontwerpen van een eigen stijl voor de infopanelen en de uitvoering hiervan. Gedacht wordt aan de realisatie van 2 informatiecentra, één voor deelgebied De Venen en één voor deelgebied Vechtstreek. Geschikte locaties zijn bijvoorbeeld treinstation Breukelen, als entree van het veenweidegebied, en fort Nieuwersluis voor de Vechtstreek. Combinatie en samenwerking met de VVV, de openbare bibliotheken en andere openbare informatieverstrekpunten behoort ook tot de mogelijkheden.

Trekkers
Gemeenten Breukelen en Loenen

Betrokken partijen
- Natuur- en landschapsverenigingen
- Vechtplassencommissie en Plassenschap Loosdrecht
- ANWB
- VVV
- Recreatieve verenigingen

Prioriteit

Kosten
- Planvorming, ontwerp, uitvoering infoborden
- Locatiekeuze en realisatie informatiecentrum

Financieringsmogelijkheden
- Europese Kaderverordening Plattelandsontwikkeling (POPII)
- Kwaliteitsimpuls Groene Hart
- Voorziening Toeristische Ontwikkeling (VTO)
- Regionaal Draagvlak Natuur

12 Kosten

Bij een uitvoeringsprogramma hoort een financiële begroting. Echter, niet alle projecten zijn van te voren goed te begroten.

Landschapscoördinator en uitvoeringsbudget
Voor de gemeenten is het van groot belang dat er een Landschapscoördinator is aangesteld. Deze coördinator vormt de spin in het web met betrekking tot het landschap. Naast de uren zijn bij de landschaps-coördinator ook budgetten begroot voor organisatie, uitvoering, initiatief, voorlichting en ontwikkeling. Hiervan kunnen diverse andere projecten worden opgestart en gestimuleerd. Belangrijk is ook dat hiermee voor kleinere projecten een plan van aanpak kan worden opgesteld. Vervolgens kan dan op basis van het plan van aanpak in het betreffende jaar meer inzicht worden verschaft in de diverse projectonderdelen, de kosten en de financieringsmogelijkheden. Op dat moment wordt ook duidelijk of een apart gemeentelijk projectbudget noodzakelijk is.

Prioritaire projecten
In dit stadium zijn alleen de projecten met een hoge prioriteit begroot. Een aantal hiervan is gepland in 2008 en 2009, zie het navolgende overzicht. Het overzicht geeft een globale inschatting van de kosten. De kosten zijn gespecificeerd naar de twee gemeenten. Tevens is een onderverdeling gemaakt naar eenmalige en jaarlijks terug kerende kosten. Vaak kan pas op basis van de nadere planvorming worden bepaald hoe hoog de uitvoeringskosten zullen zijn.

Niet prioritaire projecten
Soms is er ook voor gekozen jaarlijks een onderdeel van een project uit te voeren. In dat geval is het eerste project ook begroot. Andere toekomstige kostenposten zijn met een grijs kader aangegeven. Zij dienen in de komende 10 jaar nader te worden gespecificeerd.

Baten
Alhoewel in dit hoofdstuk vooral aandacht is geschonken aan de kosten van de diverse projecten, zullen deze indirect soms ook baten opleveren. Door uitvoering van de diverse projecten kunnen o.a. het toerisme en de recreatiemogelijkheden groeien of de waarde van de huizen toenemen. Ook kunnen er voor agrariërs neveninkomsten ontstaan vanuit diverse vergoedingen.

Pr.nr	Thema en projectomschrijving	Prioriteit	Breukelen Kosten in €		Loenen Kosten in €	
	Algemeen		eenmalig	jaarlijks	eenmalig	jaarlijks
A1	Landschapscoördinator - personeel en organisatie - uitvoerings-, initiatief en voorlichtingsbudget (UB) - ontwikkelingsbudget (OB)	2008		66.000 37.260 34.500		44.020 20.900 19.350
A2	Landschapsfonds - oprichting - nader te bepalen jaarlijkse inbreng	Hoog	5.- 10.000	p.m.	5.-10.000	p.m.
A3	Convenant landschapselementen - interne uren	2008	0-5.000		0-5.000	
	Landschapsontwikkeling					
L1	Stimuleren streekeigen kleine landschapselementen, waaronder geriefhoutbosjes (UB)	Hoog		5.-10.000		5.-10.000
L2	Stimuleren erfbeplanting, (UB) opstellen handleiding	Hoog	5.-10.000	5.-10.000	5.-10.000	5.-10.000
L3	Herstel twee koebochten (GLOP)					
L4	Landschappelijk inpassen 4e kwadrant Kockengen					
L5	Stimulerend beleid groene buffers Breukelen					
L6	Herstel en aanleg lanen dwars op Vecht					
L7	Gebiedsontwikkeling polder Nijenrode - planvorming - uitvoering over enkele jaren	Hoog	30.-40.000	p.m.		
	Landschapsbeleid					
B1	Beleidslijn beheer landschapselementen - interne uren		0-5.000		0-5.000	
B2	Opstellen beleidsnotitie nieuwe landgoederen; advieskosten	Hoog	10-15.000		10.-15.000	
B3	Beeldkwaliteit linten veenweide					
B4	Beeldkwaliteit Scheendijk - planvorming - uitvoering	Hoog	20.000 p.m.			
B5	Beeldkwaliteit Vechtoevers - communicatieplan - uitvoering	Hoog	25.000 p.m.	p.m.	25.000 p.m.	p.m.
B6	Beleid voor behoud of vervanging bomen Amsterdam Rijnkanaal					
	Natuur					
N1	Biotoopverbetering weidevogels - ondersteuning en stimulering	Hoog		0-5.000		0-5.000
N2	Realisatie nieuwe natuur in EHS					
	Nr 6, 9, 11, 16, 17b, 19abc, 21, 25 Nr 22 en 23 Morgenstond en graslanden Nr 43 Polder Mijnden					
N3	Realisatie EVZ's					
	EVZ V, VI, VII, VIII EVZ C, D, E, F, G					

	Thema en projectomschrijving	Prioriteit	Breukelen eenmalig	jaarlijks	Loenen eenmalig	jaarlijks
N4	Onderzoeken en ontwikkelen faunapassages (lokaal)		p.m.			
N5	Ontwikkelen Natte As					
N6	Bloemrijke sloten					
N7	Biotoopverbetering Zwarte Stern - communicatie en informatie	Hoog		0-5.000		0-5.000
N8	Bloemrijke bermen					
N9	Lokaal ontwikkelen nat grasland	2008/2009 – 2008: Polder-reservaat opknappen en beheer-plan				
N10	Gebiedsuitwerking natuur en recreatie Kievitsbuurt - planuitwerking en communicatieplan - uitvoering	Hoog	30.000	p.m.		
	Cultuurhistorie					
C1	Versterken molenbiotopen					
C2	Versterken zichtbaarheid oude kades, tolpaden en andere cultuurhistorische objecten - planvorming (begin Indijk) - uitvoering (Indijk 3,5 ha)	2008/2009: Paden Bijleveldse kade en Groote Heicop	20.000	p.m.	20.000	p.m.
C3	Verplaatsen en functietoekenning Kortrijkse molen					
C4	Verbeteren openstelling Fort Nieuwersluis en Fort Tienhoven - afstemming en planvorming - ondersteuning activiteiten	Hoog			0-5.000	0-5.000
C5	Vergroten toegankelijkheid en informatievoorziening buitens en landgoederen Vechtstreek - ondersteuning informatie en communicatie	Hoog (in Loenen)				0-5.000
	Recreatief routenetwerk					
R1	Ontwikkelen recreatieve knooppunten, route-informatie- en verwijssysteem - gezamenlijk systeem - uitvoering	2008	20-40.000	p.m.	20-40.000	p.m.
R2	Oplossen knelpunten in netwerk van kanoroutes					
R3	Stimuleren B&B in bestaande vrijkomende bebouwing					
R4	Ontwikkelen kleine rondwandelingen vanuit kernen	Hoog		20.000		20.000

	Thema en projectomschrijving	Prioriteit	Breukelen eenmalig	jaarlijks	Loenen eenmalig	jaarlijks
	Recreatief routenetwerk (vervolg)					
R5	Ontwikkelen recreatieve routes en verbindingen De Venen - planvorming - uitvoering	Hoog		5-10.000 p.m.		
R6	Ontwikkelen ruiterroute planvorming - planvorming - uitvoering	Hoog	p.m. p.m.			
R7	Ontwikkelen recreatieve routes en verbindingen Vechtstreek - planvorming - uitvoering	Hoog		5-10.000 p.m.		5-10.000 p.m.
R8	Ontwikkelen jaagpad Vecht - planvorming - uitvoering	Hoog		5-10.000 p.m.		5-10.000 p.m.
	Water					
W1	Verbeteren waterkwaliteit					
W2	Ontwikkelen waterberging					
W3	Uitgraven Bijleveld in Kockengen en naar het zuiden					
W4	Uitgraven Aa in Nieuwer Ter Aa					
	Communicatie					
E1	Nieuwsbrief / website	Hoog		10.000		10.000
E2	Infoborden en infocentrum					

13 Beleidsinstrumenten

Het Landschapsontwikkelingsplan vormt evenals een beeldkwaliteitplan en structuurplan een beleidskader. Dit beleidskader heeft echter geen zelfstandige juridische binding. Daadwerkelijke uitvoering en toetsing komen tot stand door het gebruik van andere instrumenten of door een doorvertaling in ander beleid, zoals het bestemmingsplan Buitengebied. Voor het westelijk deel van de gemeente Breukelen (het veenweidegebied) wordt een nieuw bestemmingsplan Buitengebied opgesteld. Voor de gemeente Loenen wordt de herziening van het bestemmingsplan Landelijk Gebied in het voorjaar van 2007 opgestart. Hier zal dus sprake zijn van een doorvertaling van het landschapsontwikkelingsplan in de betreffende bestemmingsplannen. Voor de overige delen van het plangebied geldt dit niet. Bij de herziening en actualisering van bestemmingsplannen landelijk gebied zal het Landschapsontwikkelingsplan een belangrijk onderdeel vormen.

13.1 Bestaand instrumentarium

13.1.1 Bestemmingsplan buitengebied

Het bestemmingsplan is een belangrijk hulpmiddel voor het garanderen en verbeteren van de kwaliteit van het landschap. Met het bestemmingsplan kan de gemeente het toetsingskader geven voor het gebruik van gronden, voor bouw- en aanlegplannen (toelatingsplanologie) en sturing geven aan nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (ontwikkelingsgericht). Tussen de ontwikkelingsgerichte kant van het bestemmingsplan en het toetsingskader kan een zekere spanning zitten. Belangrijk is dat het bestemmingsplan, als enig ruimtelijk plan, juridisch bindend is voor iedereen, dus voor burgers, bedrijven, instellingen en overheden.

Het bestemmingsplan kan worden gebruikt:
- als basis voor de handhaving van de beschermde waarden;
- als toetsingskader om ingrepen van anderen te toetsen (vooral bij het verlenen van bouw- en aanlegvergunningen);
- als richtinggevend kader bij ingrijpende ontwikkelingen;
- om andere plannen in door te laten werken.

Het bestemmingsplan is hét enige juridisch bindende instrument om landschappelijke waarden te behouden en om te beschermen. Ook de kaders voor de ontwikkeling van deze waarden kunnen worden vastgelegd in het bestemmingsplan. Door toetsing van nieuwe functieveranderingen aan het bestemmingsplan, kan de gemeente nadere voorwaarden stellen aan de inrichting van het gebied. Om profijt te hebben van het bestemmingsplan is het nodig de doorwerking goed te organiseren. Zorg voor breed samengestelde toetsingsteams en maak menskracht vrij voor een toereikende handhaving.

13.1.2 Aanlegvergunning

Juridische achtergrond
De basis voor vergunningverlening wordt gelegd in het gemeentelijke beleid. De gemeente verschaft hierin inzicht in de voorwaarden waaronder een vergunning wordt verleend. Aandacht voor Ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie (OLS), d.w.z. economische dynamiek gebruiken om de kwaliteiten van het landschap te verbeteren, moet dus in dat beleid worden vastgelegd.
Een bestemmingsplan kan een aanlegvergunningenstelsel bevatten op grond van artikel 14 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Artikel 21, derde lid WRO biedt de basis om een aanlegvergunningenstelsel op te nemen in een voorbereidingsbesluit. Het voorbereiden of herzien van een bestemmingsplan vergt veel tijd. In die periode geldt meestal een voorbereidingsbesluit of het meest recente bestemmingsplan.
Een aanlegvergunningstelsel is bedoeld voor het aanleggen van werken (geen bouwwerken) en het verrichten van andere werkzaamheden dan bouwwerkzaamheden. Voorbeelden zijn; het aanleggen van een weg, het ophogen, afgraven of egaliseren van grond, het scheuren van grasland, het graven of dempen van sloten, het planten of rooien van bomen of ander gewas. Veel van dit soort activiteiten bepalen mede het beeld en de aardkundige en cultuurhistorische waarden in een landschap.

Een aanlegvergunningenstelsel kan een bepaalde bestemming of gebied beschermen tegen ongewenste ontwikkelingen, bijvoorbeeld landschappelijk of cultuurhistorisch gevoelige gebieden zoals bos, natuur, uiterwaarden en aardkundige waarden. Handhaving is een belangrijk instrument voor behoud van waarden.

Op basis van jurisprudentie is geen aanlegvergunning nodig voor:
- verrichten van normaal onderhoud en beheer,
- werkzaamheden waarmee is of mag worden begonnen op het moment dat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden,
- werkzaamheden op het eigen erf, zoals in het bestemmingsplan aangeduid,
- aanleggen van kavelpaden en verhardingen ten behoeve van in- en uitritten, tot een oppervlakte van 100 m2,
- het verlagen van de bodem of het afgraven van stukken grond, voorzover daarvoor een vergunning nodig is in het kader van de Ontgrondingwet,
- vellen of rooien van fruitbomen,
- werkzaamheden waarvoor een vergunning nodig is als bedoeld in artikel 40 en 45 van de Woningwet.

Landschappelijke kwaliteit als toetsingskader
Om landschappelijke kwaliteit te kunnen gebruiken als toetsingscriterium bij aanlegvergunningen, moet de landschappelijke kwaliteit in het bestemmingsplan zijn vastgelegd. Uit de voorschriften, plankaart of de plantoelichting in het bestemmingsplan moet duidelijk blijken welke waarden moeten worden beschermd. Dit kan door in het bestemmingsplan te verwijzen naar een landschapsontwikkelingsplan (LOP), een beschrijving van de landschapskwaliteit, een beeldkwaliteitplan, of de welstandsnota. De aanwezige of te ontwikkelen kernkwaliteiten van het landschap bepalen dan mede de randvoorwaarden voor het wel of niet verlenen van een aanlegvergunning en de wijze waarop werkzaamheden worden uitgevoerd. Hierdoor is inzichtelijk welke invloed een ruimtelijke ingreep heeft op de landschapskwaliteit en hoe ontwikkelruimte wordt gecreëerd.

Weigeringsgronden
Als werkzaamheden aanlegvergunningplichtig zijn, wordt uitsluitend getoetst aan 2 dwingende weigeringsgronden. De aanlegvergunning wordt geweigerd als de werkzaamheden vallen binnen één van deze weigeringsgronden. Deze zijn vastgesteld op basis van jurisprudentie. Dit wordt het limitatieve-imperatieve stelsel genoemd.

De twee weigeringsgronden zijn:
- Bestemmingsplan; zijn de werkzaamheden in strijd met het bestemmingsplan?
- Monumentenvergunning; is de Monumentenvergunning vereist en geweigerd (indien van toepassing)?

Voor de toepassing van gewenste kwalitatieve landschapsontwikkeling is het bestemmingsplan dus een belangrijk instrument.

Procedure aanlegvergunning
De initiatieffase is hét moment in het proces van vergunningverlening om aandacht te besteden aan ontwikkelen met landschapskwaliteit. De procedure start zodra een initiatiefnemer zich meldt bij de gemeente, dit is overigens niet in alle gevallen zo. Er komen ook aanvragen binnen zonder enig vooroverleg met de gemeente. De initiatiefnemer vraagt om informatie en/of overleg. Ook is het mogelijk dat de initiatiefnemer het plan direct indient. De gemeente geeft informatie over de procedure en het gemeentelijke beleid waaraan de voorgenomen werkzaamheden worden getoetst. De initiatiefnemer kan bij het inzien van het bestemmingsplan (of door navraag bij de gemeente) bepalen of een aanlegvergunningenstelsel van kracht is voor de locatie waar hij werkzaamheden wil verrichten. In het bestemmingsplan staat ook onder welke voorwaarden de vergunning wordt afgegeven. Er kan in het bestemmingsplan een overzichtelijke tabel worden opgenomen. Zo krijgen aanvragers een helder overzicht van ingrepen waarvoor een aanlegvergunning nodig is, en van de toetsingscriteria. In deze criteria zijn weer mogelijkheden voor toepassing van OLS. Het is van belang om een initiatiefnemer in een vroegtijdig stadium te informeren over de aanwezige en te behouden kwaliteiten van het landschap en het gemeentelijk beleid ten aanzien van het landschap met haar kwaliteiten. De hieruit volgende landschappelijke randvoorwaarden kunnen een stimulans zijn voor het opstellen van een kwaliteitsverhogend plan voor het landschap. U kunt hierbij het landschapsontwikkelingsplan en het beeldkwaliteitplan van de gemeente betrekken. In het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) zijn dit facultatieve beleidsstukken.

- Maak een informatiepakket over gemeentelijk beleid waarmee een initiatiefnemer rekening moet houden bij de aanvraag van een aanlegvergunning. Gebruik het bestemmingsplan en mogelijk de monumentenvergunning. Vermeld ook afgesloten convenanten, voor zover deze van toepassing zijn. Lokale voorbeelden werken stimulerend. Geef bij het eerste contact met een initiatiefnemer een voorbeeldenset mee.
- Voer een helder en inspirerend beleid ten aanzien van landschap en draag dit uit. Het stimuleert mensen om nieuwe initiatieven af te stemmen op de omgeving.

B&W publiceert de aanvraag voor een aanlegvergunning (alleen bij bouwvergunningen verplicht). De gemeentelijke dienst beoordeelt namens B&W of de werken/werkzaamheden van de initiatiefnemer passen binnen de randvoorwaarden van het aanlegvergunningenstelsel zoals geformuleerd in het bestemmingsplan en/of van nota's die zijn gekoppeld aan het bestemmingsplan, bijvoorbeeld het landschapsontwikkelingsplan of het beeldkwaliteitplan. Daarnaast wordt nagegaan of voor de werken/werkzaamheden een vergunning is vereist en verleend in gevolge de Monumentenwet. Een aanlegvergunning mag en moet alleen worden geweigerd indien de voorgenomen werkzaamheden vallen onder deze weigeringsgronden. De doelstelling van een aanlegvergunningenstelsel wordt alleen behaald als het vergunningenstelsel wordt gehandhaafd. Dit vergt veel inzet en het stellen van prioriteiten. Streef daarom naar een eenvoudig stelsel van aanlegvergunningen met heldere beoordelingscriteria.

13.1.3 Bouwvergunning

Juridische achtergrond
De basis voor de vergunningverlening ligt in het gemeentelijke beleid. In het bestemmingsplan of gemeentelijke nota's moet het beleid over het ontwikkelen met landschapskwaliteit duidelijk zijn geformuleerd. Het bouwvergunningenstelsel is vooral gericht op het kunnen beheren van de planologische inrichting, de welstand en de technische kwaliteit van bouwwerken. Kernbegrippen uit het Bouwbesluit zijn: veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu. In artikel 40 van de Woningwet is bepaald dat het verboden is om te bouwen zonder of in afwijking van een bouwvergunning van B&W. Uitzondering hierop zijn bouwvergunningvrije bouwwerken.

Sinds de nieuwe Woningwet van 2003 is er niet alleen een reguliere bouwvergunningplicht (procedure van 12 weken) maar ook een lichte bouwvergunningplicht (procedure van 6 weken). Deze nieuwe wet bevat ook landelijke regels voor het indienen van een aanvraag. Een reguliere bouwvergunning kan gefaseerd worden aangevraagd. In de eerste fase wordt bekeken of er ruimtelijke en welstand-technische bezwaren zijn. In de tweede fase wordt getoetst op de bouwtechnische aspecten van het bouwwerk. Zo worden geen onnodige kosten gemaakt als blijkt dat het bouwplan ruimtelijk niet past.

Woningwet en bouwvergunning
Art. 56 Woningwet: "Burgemeester en wethouders mogen aan de bouwvergunning slechts voorwaarden verbinden ter bescherming van de belangen ten behoeve waarvan de voorschriften strekken krachtens welke de vergunning wordt verleend en waaraan het bouwwerk, waarop de aanvraag betrekking heeft, moet voldoen." Kort gezegd is dit goed en veilig bouwen plus de welstandseisen voor het uiterlijk van een bouwwerk. Slechts in beperkte mate en voor enkele onderwerpen is een ontheffingenbeleid mogelijk. In de bouwverordening staan stedenbouwkundige eisen, die van betekenis zijn als er geen bestemmingsplan geldt voor een gebied of een (oud) bestemmingsplan met niet geregelde onderwerpen. De stedenbouwkundige bepalingen werken als een vangnet (zie art. 9 Woningwet). De bouwvergunning verschilt op een essentieel punt van andere vergunningen. De bouwvergunning hanteert fatale termijnen. Dit betekent dat bij overschrijding van de behandelingstermijn door de overheid (na 6 weken bij een lichte bouwvergunning of eerste fase van de reguliere bouwvergunning; na 12 weken bij een reguliere bouwvergunning) van rechtswege een bouwvergunning ontstaat. Deze is dan zonder voorwaarden en conform de aanvraag.

Landschappelijke kwaliteit als toetsingscriterium
Om landschappelijke kwaliteit te kunnen gebruiken als toetsingscriterium voor bouwaanvragen, moet de landschappelijke kwaliteit in het bestemmingsplan zijn vastgelegd. Door in het bestemmingsplan en de welstandsnota aan te geven onder welke voorwaarden ingrepen in het landschap zijn toegestaan, wordt ontwikkelruimte gecreëerd en worden landschappelijke waarden beschermd. Want aandacht voor landschap betekent niet automatisch dat het gebied op slot gaat. De actuele en gewenste landschappelijke waarden zijn vastgelegd in dit landschapsontwikkelingsplan (LOP). Het bestemmingsplan, beeldkwaliteitplan of de

welstandsnota kunnen hiernaar verwijzen. Zo wordt inzichtelijk welke invloed een ruimtelijke ingreep heeft op de landschapskwaliteit en op welke manier deze beter inpasbaar is. Hierbij kan de gemeente richtlijnen opnemen. Met een LOP beschikt de gemeente ook over praktische handreikingen over het landschap en de manier waarop met initiatieven kan worden omgegaan (bijvoorbeeld het verplicht stellen van een erfbeplantingsplan bij bouwaanvragen).

Met de gewijzigde Woningwet is de gemeenteraad verplicht om een Welstandsnota vast te stellen voor het gemeentelijk grondgebied als de gemeente welstandsbeleid wil voeren. In deze welstandsnota werkt de gemeente haar welstandbeleid uit in criteria voor de beoordeling van onder andere bouwaanvragen. Voor deze beoordeling raadpleegt B&W de Welstandscommissie. De ontwikkelingsgerichte landschapstrategie kan worden toegepast door in de welstandsnota ook in te gaan op kwaliteitsverbetering met betrekking tot het landschap. Landschaps- en beeldkwaliteitplan blijven echter facultatieve beleidsdocumenten bij de toetsing van een bouwvergunning, tenzij het bestemmingsplan hier uitdrukkelijk naar verwijst.

Weigeringsgronden
Als een bouwwerk vergunningplichtig is, wordt uitsluitend getoetst aan 5 dwingende weigeringsgronden. De bouwvergunning moet worden geweigerd als het bouwwerk valt binnen één van deze weigeringsgronden. Dit wordt het limitatieve-imperatieve stelsel genoemd. Een landschapstoets kan bij de beoordeling van vergunningaanvragen worden betrokken door in de bouwverordening of het bestemmingsplan naar gemeentelijke beleidsdocumenten met betrekking tot landschapsontwikkeling te verwijzen, bijvoorbeeld een landschapsontwikkelingsplan of beeldkwaliteitplan. De weigeringsgronden zijn:

- Is het bouwplan in strijd met het bouwbesluit?
- Voldoet het bouwplan niet aan de gemeentelijke bouwverordening?
- Is het bouwplan in strijd met het bestemmingsplan?
- Voldoet het bouwplan niet aan redelijke eisen van Welstand?
- Is er een monumentenvergunning vereist en geweigerd?

Procedure bouwvergunning
De initiatieffase is hét moment in het proces van verlenen van een bouwvergunning om aandacht te besteden aan ontwikkelen met landschapskwaliteit. De procedure voor verlenen van een bouwvergunning start met een bouwaanvraag: de initiatiefnemer vraagt om informatie en / of
overleg of dient het plan direct in. Als de aanvraag is ingediend begint de fatale termijn te lopen.
De gemeente verschaft informatie over de procedure (lichte, reguliere bouwvergunning, al dan niet gefaseerd) en ver het gemeentelijke beleid waaraan het bouwplan wordt getoetst.

Informeer een initiatiefnemer vroeg over de voorwaarden ten aanzien van landschap. Bijvoorbeeld de voorwaarden die vanuit het bestemmingsplan en de welstandsnota worden gesteld en de mogelijkheden die het landschapsontwikkelingsplan (LOP) aangeeft om een kwaliteitsverbetering te bewerkstelligen. Hierbij kan de gemeente ook handvatten geven. Bijvoorbeeld met een voorbeeldenboek. Zo kan de initiatiefnemer beoordelen of zijn bouwplan past binnen de randvoorwaarden.

Volg de gefaseerde procedure als de bouwplannen sterke invloed hebben op de landschappelijke kwaliteit. Dan wordt dan in eerste instantie alleen gekeken naar de invloed van het plan op de ruimtelijke kwaliteit. Dit voorkomt dat een initiatiefnemer hoge kosten maakt voor een project dat ruimtelijk gezien niet kan of anders moet. Bovendien kan het de initiatiefnemer inspireren om met zijn plan bij te dragen aan de landschapskwaliteit.

Beoordelen aanvraag bouwvergunning
Bij de beoordeling van een bouwplan toetst de gemeente op de dwingende weigeringsgronden. De belangrijkste weigeringsgronden zijn het bestemmingsplan en de welstandsnota. De gemeentelijke dienst beoordeelt in het informatieve vooroverleg namens B&W of een bouwplan vergunningplichtig is. Ook stelt zij vast of de lichte of de reguliere vergunningplicht van toepassing is. I het bouwplan vergunningplichtig, dan wordt het getoetst aan de bovenstaande weigeringsgronden. Bij licht vergunningplichtige bouwwerken mag B&W advies vragen aan de Welstandscommissie. Bij regulier vergunningplichtige bouwwerken is dit verplicht.

13.1.4 Kapvergunning

In principe moet voor het vellen (het rooien dan wel verrichten van handelingen, welke ernstige beschadiging van de houtopstand ten gevolge kunnen hebben) een kapvergunning worden verleend. Voor dunning is vaak geen vergunning nodig. Bij dunning is sprake van een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand. Er zijn twee soorten regelgeving aangaande het vellen van houtopstanden. De Gemeentelijke Bomenverordening (Algemene Plaatselijke Verordening) en de Boswet.

Boswet
De Boswet verplicht tot een kapmelding (tenminste 30 dagen voor aanvang bij LASER) en een herplantplicht. De herplantplicht houdt in dat de grond binnen drie jaar opnieuw ingeplant dient te worden. Bij elke kapmelding wordt bekeken of de voorgenomen velling aanvaardbaar is uit het oogpunt van natuur- en landschapsschoon. In uitzonderlijke gevallen overweegt de provincie een kapverbod. Als de boswet niet van toepassing is geldt de Gemeentelijke Bomenverordening.

De Boswet is van toepassing op:
- bossen en houtsingels met een oppervlakte groter dan 10 are,
- rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

De Boswet is niet van toepassing op:
- erven en tuinen,
- eenrijige geschoren meidoornhagen als deze als zodanig zijn aangelegd en beheerd,
- eenrijige beplantingen van populier of wilg, op of langs landbouwgronden en langs wegen,
- Italiaanse populier, linde, paardekastanje en treurwilg,
- vruchtbomen,
- windschermen langs boomgaarden,
- kerstsparren niet ouder dan twaalf jaar, geteeld op daarvoor bestemde terreinen,
- kweekgoed.

Gemeentelijke Bomenverordening
Voor elke velling in het buitengebied dient een kapvergunning aangevraagd te worden, tenzij sprake is van dunning. Er geldt altijd een meldingsplicht, ook bij dunning. In enkele gevallen kan een herplant- en instandhoudingplicht worden opgelegd. In de gemeente Oudewater is alleen een kapvergunning nodig voor bomen die op de gemeentelijke monumentale bomenlijst staan. Een kapvergunning kan geweigerd worden op grond van:
- natuur- en milieuwaarden,
- landschappelijke waarden,
- cultuurhistorische waarden,
- waarden van stads- en dorpsschoon,
- waarden van recreatie en leefbaarheid.

13.1.5 Monumentenvergunning

Voor iedere verandering aan een monument (verbouw, verbetering en groot onderhoud) dient u als eigenaar van het monument, bij de gemeente een vergunning aan te vragen. De kosten van de verandering kunnen veelal bij de belastingen worden afgetrokken en in sommige gevallen is een deel subsidiabel.

13.1.6 Convenanten

Convenanten vormen een privaatrechtelijke overeenkomst tussen diverse partijen. Binding en afdwingbaarheid van convenanten worden in de eerste plaats bepaald door wat de partijen daarover zelf afspreken. Ze kunnen expliciet in het convenant opnemen hoe ze de gemaakte afspraken zullen naleven en op welke manier dat kan worden afgedwongen. Dat is vooral belang bij afspraken over resultaatsverplichtingen, die afdwingbaar zijn tenzij partijen anders bepalen. Belangrijk is deze afspraken ook na te leven.

Een voordeel van de inzet van convenanten is onder meer dat de aanvaardbaarheid van het gevoerde beleid en de betrokkenheid van de burgers en de hen vertegenwoordigende organisaties worden vergroot. Het gevaar is echter niet denkbeeldig dat derden/belanghebbenden bij gebruik van convenanten buitenspel komen te staan. Dit kan voorkomen worden als de overheid zich beperkt tot eenzijdige interventies in de vorm van bijvoorbeeld regelgeving. Bij afsluiting van een convenant zal zorgvuldigheid en correcte belangenafweging aan de basis liggen van het proces.

Vooruitlopende of overbruggende convenanten
Deze convenanten worden gesloten in afwachting van nieuwe regelgeving. Het kan daarbij gaan om invulling van een gat in bestaande regelgeving of om nieuw beleid dat snel geïmplementeerd moet worden.

Aanvullende of uitvoerende convenanten
Deze convenanten voorzien in een wettelijke regeling die een verdere uitwerking door een decentrale overheid aangeeft. Het gaat dan meestal om een aanscherping van de normen. Gemeenten mogen echter niet zelf convenanten afsluiten, alleen wanneer er sprake is van een aanvulling op publiekrechtelijke regelingen. Aanvullende of uitvoerende convenanten kunnen een min of meer permanent karakter hebben en zijn ook geschikt om langdurig onderhoud te regelen.

Convenanten als alternatief voor regelgeving
Deze convenanten worden ingezet bij een groot aantal verschillende (soorten) belangen, afspraken en partijen. Soms heeft zelfregulering door de particuliere sector in principe voorkeur boven overheidsregulering, maar soms ook mag een dwingende publiekrechterlijke regeling niet worden uitgesloten.

13.1.7 'Ruimte voor ruimte'-regeling

De 'Ruimte voor ruimte'-regeling geldt als een ontwikkelingsgerichte regeling binnen het streekplan van de provincie Utrecht. Door middel van nieuwe ontwikkelingen kunnen bredere doelstellingen als vitaliteit, ontstening en beeldkwaliteit van het landelijke gebied worden nagestreefd. Een bijzonder onderdeel bestaat uit het realiseren van een woningprogramma aan de rand van een kern, buiten de contour, waarbij financiële middelen worden gegenereerd voor de sloopvergoeding van ongewenste bebouwing in het buitengebied.

Provincie Utrecht
Het beleid voor vrijkomende bebouwing is primair gericht op kwaliteitswinst door ontstening van het landelijke gebied via (gedeeltelijke) sloop van voormalige bedrijfsbebouwing, in combinatie met vervangende woningbouw (ruimte voor ruimte) of vestiging van niet-agrarische bedrijfsvormen.
Daarbij worden de volgende voorwaarden gehanteerd:
- omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd,
- eventueel bijbehorende gronden blijven of komen beschikbaar voor de grondgebonden functies landbouw, natuur of recreatie, overeenkomstig de functie van het gebied,
- er wordt geen cultuurhistorisch waardevolle bedrijfsbebouwing gesloopt,
- een zorgvuldige landschappelijke inpassing is vereist, waarbij een beeldkwaliteitplan een nuttig hulpmiddel kan zijn.

13.1.8 Compensatiebeginsel

Het compensatiebeginsel is opgenomen in het streekplan van de provincie Utrecht. Het compensatiebeginsel wordt toegepast in de gebieden die zijn aangewezen als:
- Europese Vogel- en Habitatrichtlijngebied
- Ecologische Hoofdstructuur
- Natuurbeschermingswetgebieden
- Gebieden waarvoor de boswet geldt

Door toepassing van het 'nee, tenzij'-regime in deze gebieden worden de wezenlijke kenmerken en waarden beschermd. Ingrepen die de te beschermen wezenlijke kenmerken en waarden aantasten worden alleen toegestaan als deze onontkoombaar zijn. Dit houdt in dat er '(dwingende) redenen van groot openbaar belang' met de ingreep zijn gemoeid en is aangetoond en dat uit onderzoek blijkt dat er geen alternatieve locaties voorhanden zijn. Bij een ingreep geldt het compensatiebeginsel op basis van het 'stand-still'-beginsel. Er mag in principe geen nettoverlies aan wezenlijke kenmerken en waarden (in areaal, kwaliteit en samenhang) optreden. Compensatie moet in beginsel in natura, in de nabijheid en gelijktijdig plaatsvinden. Tevens dient de compensatie additioneel te zijn (buiten de reeds aangewezen ontwikkelingen uit de beleidskaders).

13.1.9 Rood voor groen: Nieuwe Landgoederen

Ook de 'Rood-voor-groen'-regeling is opgenomen in het streekplan van de provincie Utrecht en vormt een ontwikkelingsgericht instrument. Dit instrument staat stedelijke bebouwing (doorgaans luxueuze woning) toe in ruil voor de ontwikkeling van natuur- en landschapskwaliteit, mits het initiatief leidt tot een verhoging van de ruimtelijke kwaliteit. Hierbij dient de hoeveelheid toe te voegen bebouwing in verhouding te staan tot de hoeveelheid extra groen en de omliggende bedrijven niet in hun bedrijfsvoering worden gehinderd.

De volgende randvoorwaarden worden gesteld:
- Omvang in beginsel 10 hectare
- Nieuwe Landgoederen sluiten aan op kernmerken gebied
- Aard en omvang gebouwen gerelateerd aan ontwikkelingskosten
- Gebiedskwaliteiten respecteren en indien mogelijk versterken
- Openbaar toegankelijk
- Bij voorkeur NSW-rangschikking

13.2 Nieuw / te ontwikkelen instrumentarium

13.2.1 Advies Raad Landelijk Gebied

De Raad voor het Landelijk Gebied adviseert om voor het landschap een wervend beleid te voeren. Dat betekent dus niet alleen regels stellen aan de omgang met het landschap, maar vooral inspireren en kansen bieden om nieuwe ontwikkelingen op een harmonische wijze in verband te brengen met het verleden. Dit geldt in het bijzonder voor de Nationale Landschappen, waaronder het groene Hart ook behoort. Een Nationaal Landschap moet worden gekenmerkt door wat men wil bereiken en een aantal specifieke voordelen, niet door wat er niet mag.

Nieuw instrumentarium zal vooral gebaseerd moeten zijn op voordelen: financieel, fiscaal en in stimulansen voor ontwikkeling, de introductie en de afzet van nieuwe producten en diensten. Mogelijkheden voor private financieringsbronnen liggen onder meer in toepassing van het profijtbeginsel, sponsoring en groen beleggen.

De raad doet de volgende suggesties voor nieuw instrumentarium voor Nationale Landschappen, maar deze zijn deels ook interessant voor het overige landelijke gebied:

- fiscale faciliteiten op het gebied van vermogen, investeren, beleggen en inkomen ten bate van ondermeer lage administratieve lasten en lage uitvoeringskosten, zoals investeringsaftrek,
- grondbank als instrument ten bate van grondruil binnen de landbouw, grondruil gericht op functiewisseling en grondaankoop om die in erfpacht uit te geven om rendabele beheerlandbouw mogelijk te maken,
- communicatieprogramma met ondernemers, bewoners in en om het gebied en bezoekers over waarde gebied en de voordelen voor hen en vervolgens aanspreken op het leveren van een (financiële) tegenprestatie,
- monitoring om kwaliteit en effectiviteit van het beleid zichtbaar te maken met een eenvoudige methodiek,
- expliciete 'branding' van bijvoorbeeld het Nationaal Landschap, onder andere via erkenning streekproducten en de 'branding' te gebruiken voor en bij het toeristisch-recreatieve aanbod.

13.2.2 Wet Inrichting Landelijk Gebied

De nieuwe Wet inrichting landelijk gebied (WILG) vervangt de Landinrichtingswet 1985. De WILG is van groot belang voor het landelijk gebied. Het WILG bundelt en verankert het sturingsmodel, planvorming, programmering en uitvoering van het rijksbeleid voor het landelijk gebied. Tot slot wordt in de wet het Investeringsbudget Landelijk gebied (ILG) opgenomen, voor zover dit een wettelijke verankering behoeft. Voor de landelijke gebieden is een ingrijpende financiële stelselwijziging in voorbereiding, die ook zal voldoen aan de eisen van bundeling, ontschotting, meerjarige financiële zekerheid en beperking tot gespecificeerde rijksdoelen. Het te ontwikkelen ILG moet gaan voorzien in bundeling van een groot aantal afzonderlijke regelingen en financieringsarrangementen. Binnen de prestatieafspraken over rijksdoelen, wordt de regio de mogelijkheid geboden in het gebiedsgerichte beleid tot maatwerk en combinaties van activiteiten te komen, en de fasering van werkzaamheden aan te laten sluiten op de mogelijkheden binnen het gebied. Het rijk is voornemens om met het ILG in 2005 en 2006 proef te draaien, opdat in 2007 kan worden begonnen met de daadwerkelijke invoering.

13.2.3 WGR-plus

De WGR-plus moet gemeenten in staat stellen specifieke afstemmingsproblemen op het ruimtelijke vlak effectiever en efficiënter op te pakken.

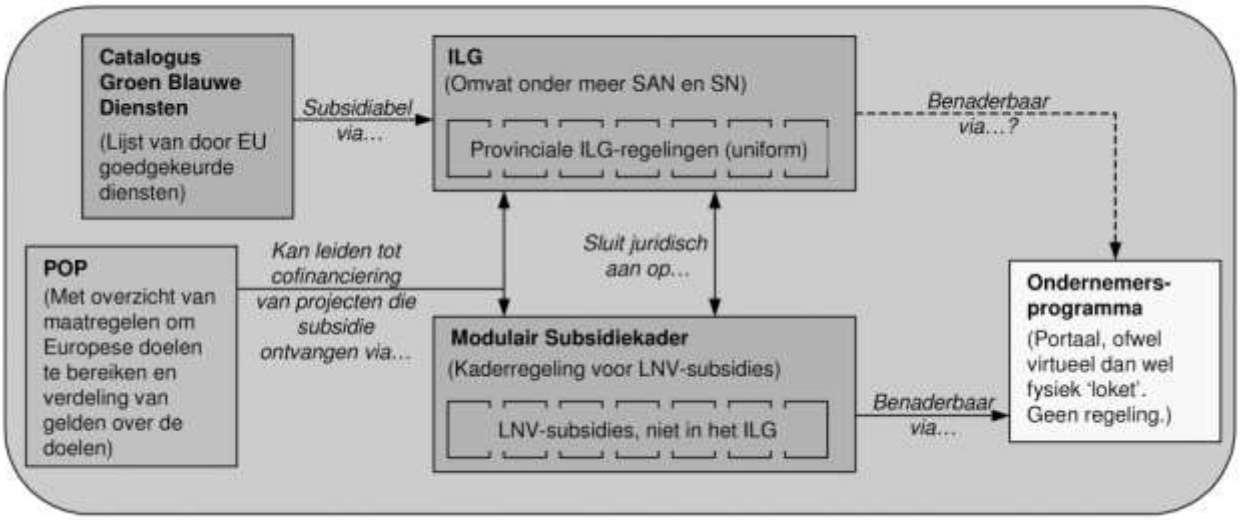
14 Financiering

14.1 Bestaande financieringsmogelijkheden (subsidies)

14.1.1 Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)

Uitvoering Integraal
In het per 1 januari 2007 in werking getreden project Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) werken drie ministeries (LNV, VROM en V&W) en de koepels van provincies (IPO), gemeenten (VNG) en waterschappen (UvW) samen aan nieuwe bestuurlijke verhoudingen én een nieuw financieringssysteem. Doel is provincies, gemeenten en waterschappen in staat te stellen op effectieve wijze de rijksdoelen voor de fysieke inrichting van het landelijke gebied te realiseren als onderdeel van een integrale regionale gebiedsontwikkeling. De provincie is een belangrijke regisseur. Rijksbudgetten en geldstromen uit talrijke subsidieregelingen komen samen in één investeringsbudget.

Relatie met Agenda Vitaal platteland en ILG
Door de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) krijgt de provincie vanaf 2007 de regie op de uitvoering in het Landelijk Gebied. De provincie ontvangt een bedrag, het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG), van het rijk voor concreet voorgestelde rijksdoelen. Voor de uitvoering van deze regelingen is in de provincie Utrecht een uitvoeringsprogramma opgesteld: De Agenda vitaal platteland (AVP). De AVP is onderverdeeld in deelgebieden, waarbij de Venen deel uitmaakt van AVP-Utrecht West en de Vechtstreek deel uitmaakt van AVP-Utrecht Midden. Het Kaderdocument Agenda vitaal platteland is ondertussen vastgesteld. Daarmee heeft de provincie aangegeven welke doelen en prestaties zij de komende zeven jaar in het landelijk gebied, samen met de partners in de gebieden, wil gaan realiseren. De nadere uitwerking samen met de partners in de gebieden moet in het voorjaar van 2007 leiden tot AVP-gebiedsprogramma's.

Schema ILG-begrippen en hun onderlinge samenhang (bron: document ILG-begrippen, februari 2006)

14.1.2 Subsidieregeling Natuurbeheer 2000 (PSN)

Uitvoering DIENST REGELINGEN
De Subsidieregeling Natuurbeheer (SN 2000) is per 1 januari 2007 opgegaan in het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). De SN is hierdoor geen rijksregeling meer, maar een provinciale regeling. SN heet daarom voortaan PSN. Aanvragen moeten nog steeds ingediend worden bij de Dienst Regelingen. Het opdrachtgeverschap is per 1 januari 2007 verschoven van het ministerie van LNV naar de provincie Utrecht. De bevoegdheid is van de minister naar Gedeputeerde Staten verschoven. Dienst Regelingen voert de regeling PSN uit voor Gedeputeerde Staten.

Doelgroep
Het belangrijkste voor deelname aan de regeling is, dat degene die aanvraagt beheerder is. Dat wil zeggen dat deze eigenaar of erfpachter (met een erfpachtcontract voor tenminste 25 jaar) is van het terrein waarvoor subsidie wordt aangevraagd.

Als gemeente, of samenwerkingsverband met in de meerderheid gemeenten (volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen), kan deelgenomen worden aan de PSN, indien het terrein waarvoor de subsidie aangevraagd wordt in het bestemmingsplan als 'bos- of natuurterrein' is gedefinieerd. Daarnaast wordt verplicht dat bij overdracht (verkoop, verpachting) het eigendomsrecht van het terrein het eerst aangeboden wordt aan het Bureau beheer landbouwgronden. Als gemeente, of samenwerkingsverband met in de meerderheid gemeenten kan alleen beheersubsidie en inrichtingssubsidie aangevraagd worden.

Subsidie wordt niet verstrekt aan:
- publiekrechtelijke rechtspersonen (uitgezonderd gemeenten),
- waterwinbedrijven of beheerders van een terrein dat eigendom is van een waterwinbedrijf, behalve wanneer de beheerder erfpachter is van het terrein, met een duur van de overeenkomst van tenminste 25 jaar,
- Staatsbosbeheer, behalve wanneer de beheerder erfpachter is van het terrein, met een duur van de overeenkomst van ten minste 25 jaar,
- Beheerders van terreinen met de volgende gebruikstitels komen niet in aanmerking voor subsidie:
    - kort durende, eenmalige en teeltpacht;
    - grondgebruikverklaring (wordt afgegeven door Bureau Heffingen);
    - Tijdelijk gebruik in het kader van de Landinrichtingswet,
    - pacht los land, kleiner dan één hectare.

Subsidiemogelijkheden
Bij een aantal subsidievormen is het gebiedsplan dat door Gedeputeerde Staten van een provincie is vastgesteld van belang voor de bepaling of u voor subsidie in aanmerking komt. Er zijn drie soorten gebiedsplannen: het natuurgebiedsplan, het landschapsgebiedsplan en het beheergebiedsplan. De provincie integreert deze drie vormen overigens soms samen in één document; een integraal gebiedsplan. Het beheergebiedsplan is specifiek voor het agrarisch natuurbeheer. Het natuurgebiedsplan en landschaps-gebiedsplan zijn van belang voor de PSN. In het gebiedsplan is onder meer beschreven welke natuur ontwikkeld mag worden in bepaalde gebieden en waar subsidie voor de in standhouding van landschaps-elementen gegeven kan worden. Subsidie functieverandering kan worden verstrekt ten behoeve van terreinen die begrensd zijn in een Natuurgebiedsplan (NGP). Het pakket dat u wilt ontwikkelen dient te zijn opgenomen in het betreffende NGP.

De Subsidieregeling natuurbeheer 2000 (PSN) kent vijf subsidievormen:
1 Beheersubsidie,
2 Recreatiesubsidie,
3 Landschapssubsidie,
4 Inrichtingssubsidie,
5 Subsidie functieverandering.

1 Beheersubsidie
Beheersubsidie wordt verleend voor de in standhouding van een zogenaamd beheerpakket. Elk beheerpakket beschrijft welke plant- en/of diersoorten in het terrein voorkomen en welke terreinkenmerken op het terrein van toepassing zijn. De beheerpakketten beschrijven ook de verplichte beheermaatregelen.

- Binnen de beheerpakketten wordt onderscheid gemaakt tussen basis- en pluspakketten. Voor pluspakketten is een extra natuurkwaliteit vereist. Hierbij worden meer beheerinspanningen gevraagd. Voorbeelden van basispakketten zijn: 'bos', 'heide' en 'hoogveen'. Daaraan gekoppelde pluspakketten zijn bijvoorbeeld: 'natuurbos', 'soortenrijke heide' en 'levend hoogveen'.
- Beheersubsidie wordt verleend voor zes jaar (één tijdvak).
- Beheersubsidie wordt over het algemeen niet getoetst aan een provinciaal gebiedsplan.
- Het terrein moet kosteloos opengesteld worden voor het publiek en dit moet door middel van borden kenbaar gemaakt worden.
- Soms geldt een beperking in veebezetting.
- Het minimaal aan te vragen subsidiebedrag voor de voor de PSN bedraagt 170 euro per jaar. Voor een uitbreidingsaanvraag geldt een minimaal aanvraagbedrag van 50 euro per jaar. Het subsidiebedrag wordt per hectare vastgesteld.

2 Recreatiesubsidie
Recreatiesubsidie wordt verleend voor het in stand houden van de recreatieve functie van het terrein.

- De hoogte van de recreatiesubsidie is een vast bedrag per hectare per jaar.
- Recreatiesubsidie wordt verleend voor dezelfde periode als de beheerssubsidie (combinatie).

3 Landschapssubsidie
Landschapssubsidie wordt verleend voor de in standhouding van landschapselementen die liggen in terreinen met de hoofdfunctie natuur. De subsidiëring vindt plaats met een zogenaamd landschapspakket. Voorbeelden van landschapspakketten zijn poelen, singels en houtwallen.

- Landschapssubsidie wordt verleend voor zes jaar (één tijdvak). Landschapssubsidie is mogelijk indien:
    - Het landschapselement in een begrensd gebied ligt en subsidiëring is toegestaan door het gebiedsplan of,
    - Het landschapselement in een bestaand bos- of natuurterrein ligt, dat niet is begrensd.
- Op een zelfde oppervlakte kunt u niet voor meerdere landschapspakketten subsidie ontvangen. De combinatie beheerspakket met landschapspakket op dezelfde oppervlakte is voor enkele pakketten toegestaan.
- Om in aanmerking te komen voor landschapssubsidie moet u gedurende het gehele tijdvak voldoen aan een aantal voorwaarden en verplichtingen, zoals:
    a Het element in stand houden conform de omschrijving in het pakket;
    b De beheersmaatregelen van het pakket uitvoeren;
    c Voldoen aan de oppervlakte eisen van het pakket.
- Publiekrechtelijke rechtspersonen zoals gemeenten, komen niet in aanmerking voor landschapssubsidie.
- Landschapselementen op erfpercelen en in tuinen komen niet in aanmerking voor subsidie.
- De hoogte van de subsidie wordt op dezelfde wijze berekend als de beheerssubsidie. U wordt, afhankelijk van het pakket, betaald per hectare, het aantal strekkende meters of het aantal stuks.

4 Inrichtingssubsidie
Inrichtingssubsidie wordt verleend voor de aanleg van bos, de inrichting van een natuurterrein of de aanleg van landschapselementen. Inrichtingssubsidie is bedoeld voor het financieren van eenmalige maatregelen die de fysieke conditie van het terrein of de terreinkenmerken wijzigen of voor beheersmaatregelen, die ervoor zorgen dat het gewenste beheer- of landschapspakket gerealiseerd kan worden. Dit kan uiteraard ook een combinatie van pakketten zijn.

- Inrichtingssubsidie kunt u aanvragen als de terreinen liggen binnen de begrenzing van een gebiedsplan en indien dit plan de omvorming of ontwikkeling van het aangevraagde beheerspakket of landschapspakket toestaat.
- Na de inrichting van het terrein, moet voor minstens vijf jaar het beheer- of landschapspakket in stand gehouden worden.
- Inrichtingssubsidie ten behoeve van de ontwikkeling van een beheer- of landschapspakket wordt verstrekt voor maximaal een tijdvak (zes jaar).
- De terreinen die ingericht worden, komen gedurende de inrichtingsperiode overigens niet in aanmerking voor recreatiesubsidie.

5 Subsidie functieverandering
Als u landbouwgrond blijvend omvormt tot natuur of bos, heeft dit veelal een waardedaling van de grond tot gevolg. De subsidie functieverandering beoogt dit verschil te compenseren.

- De waardevermindering wordt bepaald op basis van een taxatie per perceel. De taxatie wordt verricht door DLG. De getaxeerde waardedaling wordt uitbetaald door de stichting Nationaal Groenfonds, nadat de kwalitatieve verplichting en een financieringsovereenkomst zijn ondertekend.
- Subsidie functieverandering wordt verstrekt ten behoeve van de ontwikkeling van een beheerspakket.
- Indien u subsidie functieverandering aanvraagt, kunt u ook tegelijkertijd inrichtingssubsidie aanvragen. Indien u de landbouwgrond omvormt, zullen inrichtingsmaatregelen immers vaak noodzakelijk zijn. De oppervlakte van het terrein moet overeenkomen met de eisen uit het beheerspakket.
- Als er subsidie functieverandering wordt verleend, wordt het terrein bos en/of natuur, mag u het terrein nooit meer gebruiken voor de uitoefening van de landbouw en mag u geen activiteiten verrichten die de ontwikkeling of in standhouding van het beheerspakket in gevaar brengen.
- Erfpachters met een erfpachtcontract van tenminste 25 jaar moeten voor het aangaan van functieverandering goedkeuring hebben van de eigenaar.

14.1.3 Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer 2000 (PSAN)

Uitvoering DIENST REGELINGEN
De Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN 2000) is per 1 januari 2007 opgegaan in het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). De SAN is hierdoor geen rijksregeling meer, maar een provinciale regeling. SAN heet daarom voortaan PSAN. Aanvragen moeten nog steeds ingediend worden bij de Dienst Regelingen. Het opdrachtgeverschap is per 1 januari 2007 verschoven van het ministerie van LNV naar de provincie Utrecht. De bevoegdheid is van de minister naar Gedeputeerde Staten verschoven. Dienst Regelingen voert de regeling PSAN uit voor Gedeputeerde Staten.

Doelgroep
De Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer is sinds 2000 de subsidieregeling voor het instandhouden en ontwikkelen van natuur op landbouwgronden in Nederland.

De PSAN is ontwikkeld om de agrarische ondernemers actief te betrekken bij het instandhouden en ontwikkelen van de natuur en waardevolle landschappen. Een groot gedeelte van de Nederlandse gronden is namelijk in beheer bij agrarische ondernemers. De aanvrager is beheerder met een duurzaam gebruiksrecht.

Enkele organisaties zijn uitgesloten om de subsidie aan te vragen:
- Staatsbosbeheer,
- particulier terreinbeherende organisaties,
- publiekrechtelijke lichamen,
- landinrichtingscommissies.

Subsidiemogelijkheden
Subsidiëring is mede afhankelijk van het gebiedsplan. Iedere provincie stelt één of meerdere gebiedsplan(-nen) op voor de gronden binnen deze provincie. Er zijn drie soorten gebiedsplannen; het natuurgebiedsplan, het landschapsgebiedsplan en het beheergebiedsplan. In deze plannen geeft de Provincie aan in welke gebieden en voor welke typen natuur of landschappakketten subsidie kan worden verstrekt in het kader van de PSAN. Voor een PSAN-aanvraag is het heel belangrijk dat het aangevraagde pakket voor het perceel past binnen de doelstellingen van het gebiedsplan.

Er zijn drie subsidievormen:
- 1 beheerssubsidie,
- 2 landschapssubsidie,
- 3 inrichtingssubsidie.

1 Beheersubsidie
Beheersubsidie wordt verleend voor de instandhouding van een zogenaamd beheerspakket.
Elk beheerpakket beschrijft welke plant- en/of diersoorten in het terrein voorkomen en diverse terreinkenmerken. Beheersubsidie kan worden verleend voor de instandhouding of ontwikkeling van een zogenaamd beheerpakket. In een beheerpakket wordt voorgeschreven welke en hoeveel planten en/of diersoorten op het perceel moeten voorkomen. Wanneer het beheer zoals voorgeschreven wordt gevoerd,kan het perceel zich ontwikkelen of in stand gehouden worden als een gebied met hoge natuurwaarden. Op een zelfde oppervlakte worden over het algemeen niet meerdere beheerpakketten gesubsidieerd.

2 Landschapssubsidie
Landschapssubsidie wordt verleend voor het instandhouden van landschapselementen, zoals houtwallen, hagen en singels. Op een zelfde oppervlakte mag u niet meerdere landschapspakketten beheren.

3 Inrichtingssubsidie
Voor bepaalde pakketten is het mogelijk inrichtingssubsidie aan te vragen. Dit is een vergoeding voor aanpassingen aan het perceel zodat het beheer- of landschapspakket kan worden beheerd. Een aanvraag hiervoor kan alleen gelijktijdig worden ingediend met een aanvraag voor het na de inrichting beoogde beheer- of landschapspakket. U kunt inrichtingssubsidie aanvragen voor maximaal één jaar. Na dit jaar volgt de beheer- of landschapssubsidie (die u in combinatie met inrichtingssubsidie heeft aangevraagd) die voor een tijdvak (zes jaar) wordt verleend.

14.1.4 Regeling effectgerichte maatregelen bos en natuurterrein

Dit is een regeling van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, uitgevoerd door LASER.

Doelgroep
Eigenaren van bos- en natuurterreinen.

Subsidiemogelijkheden
Subsidie wordt verleend voor de kosten van de werkzaamheden in bossen of natuurterreinen, welke er op zijn gericht de effecten van verzuring en vermesting, en de effecten van verdroging in bestaande bossen of natuurterreinen te verminderen of ongedaan te maken.

14.1.5 Subsidie Particulier Natuurbeheer Bos- en Natuurterreinen

Uitvoering Provincie Utrecht

Doelgroep
Voor particuliere eigenaren of beheerders van bos- en natuurgebied (inclusief rechtspersonen maar met uitzondering van overheden en natuurbeschermingsorganisaties Het Utrechts Landschap, Vereniging van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer).

Subsidiemogelijkheden
Voor éénmalige maatregelen ter verhoging van de natuurwaarden in particuliere bossen en natuurgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur (zoals vastgesteld in vigerende Streekplan), namelijk:

- herstel van hakhout en griend,
- bestrijding Amerikaanse vogelkers,
- herstel van vennen, omvorming van bos naar heide,
- schraal grasland of moeras (kappen bos, plaggen, begrazen),
- beheer van heide (plaggen),
- omvorming van uitheems bos naar inheems loofbos,
- inrichten van nieuwe natuur,
- uitvoeren van specifieke kleinschalige maatregelen in bos- en natuurterreinen,
- opstellen van beheerplannen.

De subsidie bedraagt een percentage van de werkelijk gemaakte kosten, behalve bij bestrijding van Amerikaanse vogelkers waar een vast bedrag per hectare wordt gehanteerd. De overige kosten komen voor rekening van de eigenaar. Eventuele andere overheidssubsidies worden van de provinciale subsidie afgetrokken tot het maximum te subsidiëren percentage bereikt is.

14.1.6 Bijdrageregeling Kleine Landschapselementen

Uitvoering Landschapsbeheer Utrecht

Doelgroep
Particuliere grondgebruikers en -eigenaren, buiten de bebouwde kom.

Subsidiemogelijkheden

- Kleine landschapselementen die niet aan de voorwaarden van het landschapspakket SAN voldoen.
- Kleine landschapselementen die niet als landschapspakket worden genoemd in de SAN.
- Kleine landschapselementen hebben waarden voor landschap, cultuurhistorie of natuur. Overeenkomsten kunnen voor 1 of 6 jaar worden afgesloten. Natuurlijke, landschappelijke of cultuurhistorische waarden van kleine landschapselementen kunnen ook na onderhoud, herstel of aanleg worden verkregen.

14.1.7 Regeling Draagvlak Natuur

Uitvoering Dienst regelingen

Doelgroep
Om voor subsidie in aanmerking te komen moet uw organisatie in ieder geval voldoen aan de volgende vier voorwaarden:

- uw organisatie is een stichting, vereniging of samenwerkingsverband van stichtingen en/of verenigingen,
- het werkgebied van uw organisatie strekt zich uit over meer dan één provincie,
- uw organisatie verricht voornamelijk activiteiten op het gebied van de natuur en dit is statutair vastgelegd. Met natuur wordt bedoeld de beleidsterreinen natuur, bos en landschap,
- uw organisatie is voor minder dan negentig procent afhankelijk van rijksgelden.

Subsidiemogelijkheden
De Regeling draagvlak natuur (RDN) is gericht op het realiseren van maatschappelijk draagvlak voor de natuur. De regeling kent daartoe twee verschillende onderdelen.

Ten eerste stimuleert de RDN dat organisaties via projecten bekendheid geven aan de natuur in brede zin, de positie van de natuur in de samenleving en de belangen die daarbij een rol kunnen spelen.
Projecten zijn gericht op natuur- en milieueducatie, voorlichtingsactiviteiten, visievorming en samenwerking tussen organisaties. Projecten bestaan uit concrete producten en activiteiten die aan één of meer projectdoelstellingen van de regeling moeten voldoen.

Ten tweede stimuleert de RDN dat organisaties via programma's de maatschappelijke betrokkenheid bij de natuur vergroten door middel van interactieve beleidsontwikkeling en door het verbreden en implementeren van de resultaten van eerder uitgevoerde projecten. Programma's zijn vooral gericht op processen en het benutten van de rol van de uitvoerende organisatie(s) en moeten ook voldoen aan één of meer programma doelstellingen van de regeling.

14.1.8 Subsidie Herstel Historische Buitenplaatsen

Uitvoering Dienst Regelingen en Stichting PHB

Doelgroep
De subsidie is bedoeld voor eigenaren van beschermde historische buitenplaatsen, welke als complex historische buitenplaats zijn opgenomen in een register, als bedoeld in art. 6 van de Monumentenwet 1988:

- waar van oorsprong één of meer gebouwen een compositorisch geheel vormen met een tuin en/of een park van tenminste één hectare, en
- waarvan de aanleg dateert van vóór 1850 en deze aanleg nog herkenbaar aanwezig is.

Subsidiemogelijkheden
Subsidie kan worden aangevraagd voor werkzaamheden die het herstel van onderdelen van parken en tuinen van beschermde historische buitenplaatsen tot doel hebben. Deze onderdelen moeten van belang zijn vanwege hun cultuurhistorische of natuurwetenschappelijke waarde of uit het oogpunt van recreatie.

Als herstel kan bijvoorbeeld worden beschouwd het uitbaggeren van grachten, het vervangen van een bestaande beschoeiing, het aanbrengen van een geheel nieuwe beschoeiing als dit voor het behoud van de oeverlijn noodzakelijk is, het snoeien van laanbomen en monumentale solitaire bomen, het vervangen van laanbeplantingen en monumentale solitaire bomen, het herstel van paden (inclusief opsluiting), het herstel van eenvoudige houten bruggetjes die onderdeel zijn van een historische rondwandeling en voor de recreatieve waarden van belang zijn, het herstel van houten hekwerken en schuttingen. Onder monumentale bomen worden verstaan bomen ouder dan 80 jaar.

14.1.9 Netwerk landelijke wandelpaden

Dit is een regeling van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, uitgevoerd door Stichting Wandelplatform LAW en Dienst Regelingen.

Doelgroep
Natuurlijke en publiekrechtelijke rechtspersonen, op voorwaarde dat volgens de overzichtskaart van de Stichting Wandelplatform LAW over de betreffende gronden wandelpaden zijn gepland.

Subsidiemogelijkheden
Het doel van de subsidieregeling netwerk landelijke wandelpaden is het realiseren van een netwerk van lange afstand wandpaden, door landbouwgrond uit productie te nemen. In de beleidsnota "kiezen voor recreatie" is het net van landelijke wandelroutes vastgelegd. De Stichting Wandelplatform LAW voert dit uit.

Er zijn twee soorten subsidie:

1. Subsidie voor de openstelling van landbouwgronden.
2. Subsidie voor de voorzieningen voor het wandelpad. Deze subsidie wordt aan de hand van normbedragen vastgesteld.

Voorwaarden:

- Gedurende 10 jaar tussen zonsopgang en zonsondergang onbelemmerd doorgang verlenen aan wandelaars op het wandeltraject.
- Het wandeltraject moet voldoende gemarkeerd zijn.
- Als u ook een subsidie ontvangt voor voorzieningen voor het wandelpad, dan bent u verplicht om die gerealiseerde voorziening gedurende de verplichtingenperiode te onderhouden!

14.1.10 Subsidie Voorziening toeristische ontwikkeling

Uitvoering Provincie

Doelgroep
Overheden en particuliere organisaties en personen

Subsidiemogelijkheden
Ontwikkeling van toeristisch-recreatieve voorzieningen:

a. Haalbaarheidstudies en marktverkenningen ten behoeve van toeristisch-recreatieve projecten.
b. Voorbereiding, opstelling en herziening van plannen voor zulke projecten en aanleg, inrichting, verbetering en uitbreiding van zulke projecten.
c. Ontwikkeling van voorzieningen ten behoeve van de toeristisch-recreatieve infrastructuur.
d. Voorbereiding en uitvoering van toeristisch-recreatieve evenementen en het verrichten van promotie daarvoor.
e. Managementondersteuning en promotie ten behoeve van het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven of segmenten daarvan.
f. Ontwikkeling van toeristisch-recreatieve projecten die worden uitgevoerd in het kader van landinrichtingsplannen en raamplannen.
g. Ontwikkeling van toeristisch-recreatieve fietspaden en verbetering van toeristisch-recreatieve vaarwegen overeenkomstig dienaangaande door het provinciaal bestuur vastgestelde plannen.
h. Aanpassing van toeristisch-recreatieve objecten ten behoeve van mensen met een handicap.

- De projecten hebben een bovenlokaal belang, dragen bij aan de toeristisch-recreatieve uitstraling van de provincie en passen, waar dat relevant is, binnen de uitgangspunten van duurzame ontwikkeling en kwaliteit.
- De projecten kunnen zonder subsidie niet of pas in een later stadium van de grond komen.
- De projecten worden niet gestart voor de beschikking op de subsidieaanvraag.
- De projecten worden binnen een jaar na de verlening van de subsidie in uitvoering genomen.
- De financiering van een project is, na de verlening van de subsidie, sluitend of zal dat op korte termijn zijn.
- Geen subsidie wordt verstrekt indien dat de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen. Uitzondering hierop is mogelijk voor toeristisch-recreatieve activiteiten met ook een maatschappelijk doel en vernieuwende toeristisch-recreatieve activiteiten die boven de normale bedrijfsvoering uitgaan.
- Met uitzondering van onderdeel g. bedraagt de subsidie maximaal vijftig procent van de totale kosten van het project, na aftrek van bijdragen van derden.

14.1.11 Subsidie Gebiedsgericht Beleid (SGB)

Uitvoering Provincie Utrecht. De subsidie kan worden aangevraagd bij de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.

Doelgroep
Particulieren, bedrijven, gemeenten, maatschappelijke organisaties, waterschappen en provincies

Subsidiemogelijkheden
Het is een instrument om projecten gericht op kwaliteitsverbetering van het landelijk gebied integraal uit te voeren. Voor de diverse vormen van gebruik van het landelijk gebied zijn de volgende doelen geformuleerd:

- voor de kwetsbare functies natuur en drinkwaterwinning: het bestrijden van de verdroging en vermindering van de milieudruk door vermestende en verzurende stoffen en bestrijdingsmiddelen,
- voor de functie recreatie vermindering van verstoring door geluid, stank en licht,
- voor de kwetsbare functies bos, landschap en landbouw

De Subsidie Gebiedsgericht Beleid (SGB) biedt subsidiemogelijkheden voor:
- projecten geprogrammeerd in het Provinciaal Uitvoeringsprogramma landelijk gebied,
- projecten die passen binnen een van de thema's uit de Agenda Vitaal Platteland,
- projecten die passen binnen de regeling SGB.

14.1.12 Plattelandsontwikkelingsprojecten (POP II) / Leader+

Uitvoering Provincie
Op 1 januari 2007 is ook binnen het plattelandsontwikkelingsbeleid een nieuwe fase gestart, namelijk POP II. Dit is de opvolger van POP dat van 2000 tot 2006 gold. De EU heeft voor de financiering hiervan een apart fonds in het leven geroepen: het Europese Landbouwfonds voor de Plattelandsontwikkeling (ELFPO). Het Leader+ initiatief gaat verdwijnen, maar er moet wel minimaal 4% van de POP-gelden voor Leader+-achtige projecten worden benut.

Doelgroep
De subsidieregeling is gericht op projecten die met overheidsgeld gefinancierd worden. Dit houdt in dat individuele bedrijven doorgaans niet in aanmerking komen voor subsidie. De regeling is wel van toepassing op: overheden (gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden), onderwijsinstellingen, landbouworganisaties, organisaties gericht op milieu, natuur en landschap, recreantenorganisaties, kamers van koophandel, cultuurhistorische verenigingen en samenwerkingsverbanden tussen verschillende organisaties. Binnen het nieuwe Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP II) zal ook aandacht zijn voor kleinschalige projecten die van onderaf zijn opgezet.

Subsidiemogelijkheden
De subsidiemogelijkheden, die de EU-kaderverordening biedt, zijn primair bedoeld om de economische vitaliteit en de ecologische duurzaamheid van de landbouw en bosbouw te ondersteunen. Daarnaast biedt de verordening mogelijkheden om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de plattelandseconomie en de leefbaarheid van het platteland te bevorderen. In de nieuwe programmafase (2007-2013) die nu is ingegaan wil de EU meer strategisch aan de slag met de plattelandsontwikkeling. De focus ligt op werkgelegenheid in de land- en bosbouw, het verbeteren van natuur, milieu en de levenskwaliteit op het platteland en een meer diverse economie. De Europese bijdrage bedraagt nooit meer dan 50% van de totale projectkosten. De overige financiële middelen moeten van derden komen, zoals het Rijk, provincie en gemeenten. De provincie Utrecht wil de POP-gelden onder meer inzetten voor de bescherming van het Groene Hart, waar de landbouw door de stedelijke uitbreidingen erg onder druk staat.

Het soort projecten dat in de provincie Utrecht in het kader van het POP wordt gesubsidieerd zijn:
1. Opleiding en kennisverspreiding m.b.t. duurzame landbouw,
2. Dorpsvernieuwing en cultuurhistorie,
3. Waterbeheer in de landbouw,
4. Plattelandstoerisme,
5. Milieu, natuur en landschap.

14.1.13 Projectsubsidies Belvedère

Uitvoering Stimuleringsfonds voor Architectuur
Sinds 2000 bestaat de subsidieregeling Belvedère. De regeling heeft sinds die tijd een aantal veranderingen ondergaan. Eind 2004 is een nieuw reglement vastgesteld voor de periode 2005-2008. Voor deze periode is per jaar ca. € 1,3 miljoen beschikbaar voor projecten. Private en publieke partijen kunnen een beroep doen op de regeling.

De subsidieregeling nodigt uit tot verdieping en verdere uitwerking van het Belvedèregedachtegoed in de lokale uitvoeringspraktijk. Het doel van de subsidieregeling Belvedère is: stimuleren en faciliteren dat cultuurhistorische aspecten integraal en in een vroegtijdig stadium in plan- en ontwerpprocessen worden meegewogen en richtinggevend zijn voor ruimtelijke transformatieopgaven. De subsidieregeling maakt onder andere nieuwe multidisciplinaire samenwerkingsverbanden mogelijk, stimuleert ontwerpende en andere

vakdisciplines gebruik te maken van cultuurhistorie als inspiratiebron, nodigt uit tot experimenteren met het Belvedèregedachtegoed waaruit nieuwe strategieën voortvloeien en bevordert kennisontwikkeling en kennisoverdracht.
De uitvoering van de subsidieregeling vindt sinds 2002 plaats door het Stimuleringsfonds voor Architectuur. Een onafhankelijke adviescommissie beoordeelt de aanvragen. Het is mogelijk viermaal per jaar aanvragen in te dienen in twee subsidiecategorieën.

14.1.14 Ruimzicht

De Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) is een onafhankelijke, landelijk werkende stichting die experimenten op het gebied van wonen, leefomgeving en stedelijke vernieuwing ondersteunt.

Met het programma Ruimzicht richt SEV zich op experimentele en innovatieve projecten op het gebied van een leefbaar en aantrekkelijk platteland. Er wordt onder andere gestreefd naar behoud en versterking van cultuurhistorie. De bijdrage van SEV kan bestaan uit een bijdrage in de kosten die een experiment met zich meebrengt, maar ook uit begeleiding, de uitvoering van een evaluatie en/of bij de kennisoverdracht.

14.1.15 Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)

Met het Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) draagt het ministerie van VROM financieel bij aan ruimtelijke investeringsprojecten die passen binnen het nationaal ruimtelijk beleid. Projecten die anders niet van de grond komen of niet met de gewenste kwaliteit worden gerealiseerd. Met de extra bijdrage kunnen regionale en lokale overheden het project op een hoger niveau tillen.

VROM wil sterke steden en een vitaal platteland. Met BIRK zet VROM in op centrumontwikkeling in de nationale stedelijke netwerken en de ontwikkeling van de nationale landschappen, inclusief de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dat moet resulteren in een veiligere, mooiere en schonere leefomgeving.

14.1.16 Fondsen

Er zijn landelijk ook diverse particuliere en semi-publieke fondsen die initiatieven financieel steunen:
- VSB-fonds,
- Prins Bernhard Cultuurfonds,
- Mondriaanstichting,
- Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij,
- Stichting Triodosbank en –fonds,
- Stichting Cultuurfonds van de bank van Nederlandse gemeenten,
- Bouwfonds cultuurfonds,
- Stichting Kunst en Openbare Ruimte,
- Stimuleringsfonds voor Architectuur,
- Boscertificaten (verhandelbaar recht per hectare bos, naar soort).

14.1.17 Lokale subsidies

Uitvoering gemeenten

De meeste gemeenten subsidiëren activiteiten van instellingen of belangengroeperingen en andere initiatieven. De procedure van de aanvraag een voorwaarden zijn vastgelegd in de gemeentelijke subsidieverordeningen.

Er zijn verschillende categorieën subsidies:
- *Waarderingssubsidie; w*ordt verstrekt als waardering voor het uitvoeren van activiteiten,
- *uitvoeringssubsidie;* wordt verstrekt als het uitvoeren van activiteiten van belang wordt geacht, zonder dat deze activiteiten naar aard en omvang door de gemeente worden beïnvloed,
- *budgetsubsidie;* wordt verstrekt ter uitvoering van activiteiten, die zodanig van belang worden geacht dat die naar aard en omvang kunnen worden beïnvloed,
- *eenmalige subsidie;* wordt verstrekt voor een activiteit met een eenmalig karakter,
- *jubileumsubsidie;* wordt verstrekt aan een instelling er gelegenheid van haar 25-jarig bestaan of een veelvoud daarvan.

14.2 Bestaande financieringsmogelijkheden overig

14.2.1 Rood voor groen/blauw

De 'Rood voor groen'-regeling (ook gebruikt voor 'blauwe' vraagstukken biedt ruimte aan rode functies in ruil voor een vereveningscomponent in de vorm van groen of blauw, bijvoorbeeld bos of moeras. Deze verevening dient aan te sluiten bij de doelstellingen van de overheid, zie ook paragraaf 2.1.9.

14.2.2 'Ruimte voor ruimte'-regeling

De 'Ruimte voor 'ruimte'-regeling is een instrument dat ook een financieringsmogelijkheid biedt. Enerzijds financiert de regeling intrinsiek de ontstening van het landschap, maar daarnaast vereist de regeling ook landschappelijk inpassing. De nieuwe 'rode functie' wordt dan de financiële motor voor de aanleg en instandhouding voor een deel van het landschap en heeft daar zelf ook baat bij (omgevingskwaliteit).

14.2.3 Toeristenbelasting

De huidige toeristenbelasting is in het leven geroepen om de investeringen die een gemeente moet doen om het toerisme te faciliteren te compenseren. In feite horen hier ook de 'groene diensten' onder om het landschap aantrekkelijk te houden voor de recreant.

14.3 Nieuwe financieringsmogelijkheden

Naast het bestaande subsidiëringsysteem kunnen andere duurzame financieringsmogelijkheden worden ontwikkeld. Hiervoor dient in het verlengde van dit LOP een werkgroep 'Duurzame financiering' opgericht te worden. Deze werkgroep dient aan de slag te gaan met de uitwerking van duurzame financieringsmogelijkheden. Er zijn voorbeelden van dergelijke initiatieven op verschillende locaties in Nederland, zoals het regionaal fonds van het Landschapsontwikkelingsplan Ooijpolder, Duffelt en Groesbeek. Van de kennis en expertise van bestaande initiatieven kan uiteraard volop gebruik gemaakt worden.

14.3.1 Basis

Op dit moment is het landelijk gebied in Nederland grofweg in te delen in twee gebieden:
- gebieden van Nationaal belang waarvoor de Rijksoverheid subsidies heeft voor aankoop en beheer van (agrarische) natuur
- gebieden waarvoor weinig of geen rijkssubsidies voorhanden zijn en van lokaal belang kunnen zijn voor natuur, landschap en recreatie ('witte gebieden')

De komende jaren worden vooral in de laatste gebieden (de 'witte gebieden') een grote verandering van het landelijke gebied verwacht. Deze veranderingen bieden kansen mits juist zij juist worden aangegrepen. Verandering die aangegrepen kunnen worden zijn:
- toename niet-agrarische activiteiten,
- toename grondmobiliteit,
- uitbreidingen stedelijk gebied.

Daarnaast zijn subsidies geen duurzame bron van inkomsten. Hierdoor kan de instandhouding op de langere termijn niet volledig gegarandeerd worden. Vaak zijn de subsidies ook niet toereikend, waardoor de beheerder gedupeerd dreigt te raken.

14.3.2 Uitwerking landschapsfonds

“Een landschapsfonds is een bundeling van private middelen (van bedrijven, burgers) en publieke middelen (van gemeenten, provincies, waterschappen). Het is nadrukkelijk de bedoeling dat de verworven middelen ingezet worden voor aanleg óf beheer van natuur, landschap of recreatie, daar waar rijksmiddelen niet bestaan of niet toereikend zijn. Het landschapsfonds heeft een bestuur dat bestaat uit verschillende partijen, zoals agrariërs, natuurbeschermers, (recreatie) bedrijven en gemeenten. Een landschapsfonds is dus meer dan een pot met geld…"
De exacte vorm en werking van het landschapsfonds zal in het komende jaar door de op te richten werkgroep verder moeten worden uitgewerkt in een werkbaar en vooral daadkrachtig plan. Door een strategische combinatie kan een duurzame financiering worden bewerkstelligd die de kwaliteit en veelvormigheid van het landschap op de lange termijn kan garanderen door ondersteuning van aanleg en beheer. Met duurzaam bedoelen we zowel sociale, ecologische als economische duurzaamheid! Een belangrijke vraag in de uitwerking ligt in de wijze van verdeling van gelden onder de twee doelen: aanleg en duurzaam beheer (bron: www.nederlandmooi.nl).

De basis voor een duurzame financiering ligt in de veelzijdigheid van de bronnen. Er bestaan verschillende, uiteenlopende mogelijkheden om gelden te genereren. Deze worden hieronder behandeld.

1 Sponsoring
Sponsoring is een bijdrage van bedrijven aan een landschapsfonds of aan organisaties voor natuur- en landschapsbeheer waarbij eisen worden gesteld aan de prestatie (wat de ontvanger met de bijdrage geacht wordt te doen). Deze bijdrage kan worden geleverd in financiële zin, maar ook in natura. De sponsor krijgt ook een tegenprestatie, zoals publiciteit,ontvangst van bedrijfsrelaties, gratis lidmaatschap etc. etc.. Omdat bij sponsoring een tegenprestatie wordt geleverd, kan de sponsor dit rekenen tot fiscaal aftrekbare posten.
Voordelen:
- nieuwe inkomstenbron,
- vulling van het landschapsfonds,
- multiplier voor meer privaat geld en ook publiek geld,
- vermindering van afhankelijkheid van subsidies,
- genereren van meer geld of leden door naamsbekendheid van de sponsor.

2 Adoptie
Adoptie is een bijdrage van burgers of organisaties aan een activiteit of object waarbij zij een langdurige en nauwe relatie met de organisator aangaan. Dit kan bijvoorbeeld het onderhoud van een knotwilg of een houtwal zijn, of het behoud van weidevogels. De adoptant (burger) sluit een overeenkomst af met de

ontvanger (meestal een organisatie) waarin wordt bepaald (1) wat de adoptant zal bijdragen, (2) wat de ontvanger hiervoor zal doen, de ‘prestatie’ en (3) wat de adoptant als geste terugkrijgt, de ‘tegenprestatie’ (informatie, product, anderszins). Het uitvoeren van een adoptieproject kan verschillende voordelen hebben zoals:

- nieuwe inkomstenbron,
- verminderen van afhankelijkheid van subsidies,
- direct contact met burgers en consumenten en vergroting wederzijds begrip,
- meer betrokkenheid van burgers bij natuur en landschap.

3 Rood voor groen (nieuw)
Rood voor groen is een vorm van (groene) PPS (Publiek-Private Samenwerking) die intensieve samenwerking vraagt tussen bedrijven en de overheid in een specifiek project. Net zoals bij iedere PPS-constructie, wordt gezocht naar een gunstige verevening van kosten (sterke functie betalen zwakke functies). Bij gewone PPS-constructies kan men aannemen dat bedrijven en financiers uit zijn op maximaal voordeel. Bij groene PPS is het voldoende als het normrendement (de financiële doelen) wordt gehaald en de continuïteit van het bedrijf niet op het spel staat. Wat telt zijn lange termijn overwegingen, zoals een betere marktpositie en versterking van de eigen commerciële en maatschappelijke doelen. Samenwerking met de overheid is aantrekkelijk (zoals in iedere PPS-constructie) omdat de financiële risico's beter kunnen worden gespreid en de investeerder medezeggenschap heeft bij de bestedingen (lees: gebiedsontwikkeling zonder knellende regels). Bovendien kan de overheid vroegtijdig grond verwerven, d.w.z. voordat met de grond gespeculeerd gaat worden. Ook in de exploitatiefase zijn wellicht geïnteresseerde financiers te vinden, die belang hebben bij verdere uitbouw van hun exploitatieportefeuille.

4 Ontwikkelingstax / belasting
Bedrijven, projectontwikkelaars, huizenbezitters en andere grondgebruikers dragen een deel van de winst die zij maken met de grond af voor natuur en landschap. Voorbeelden:

- groeifonds Groen Zuidas Amsterdam,
- heffing op bouwgrond voor particulieren bij Gemert Bakel,
- nieuwbouw Poelgeest te Oegstgeest,
- Leidsche Rijn (RLG, 1999).

5 Overheidsgelden (subsidies)
'De' overheid bestaat uit gemeenten, semi-overheden zoals water- en recreatieschappen, provincies, rijk en EU. Elke overheidslaag heeft middelen (gedeeltelijk doorgeschoven van hoog naar laag) om natuur- en landschapsbeheer te financieren. Deze gelden kunnen ook centraal 'gestuurd' worden voor een gebied.Hieronder volgt een kort overzicht:

- gemeenten: rijksgelden en eigen middelen uit heffingen en belastingen,
- semi-overheden zoals water- en recreatieschappen: eigen middelen uit heffingen en belastingen,
- provincies: EU-, maar vooral rijksgelden (in te zetten via subsidieregelingen en aankoop),
- rijk: EU-gelden en middelen uit belastingen en andere rijksinkomsten (veelal ingezet via Programma Beheer maar ook via andere wetten en regelingen),
- EU: middelen uit afdrachten van aangesloten landen (o.a. via regelingen zoals Leader+).

6 Streekproducten en arrangementen
Opslag op streekproducten en arrangementen. Bij gecertificeerde streekproducten is er al sprake van een landschapsverplichting. Afnemers investeren zo dus direct in de omgeving.

7 Publieksacties
Activiteiten die zich richten op het werven van middelen bij het grote publiek in de regio, zoals collectes, direct mailings, loterijen en radio en Tv-acties.

8 Giften en legaten
Een gift van een burger zonder dat er een tegenprestatie wordt verlangd. Eenmalige giften zijn beperkt fiscaal aftrekbaar. Meerjarige giften zijn geheel aftrekbaar (mits notarieel vastgelegd).

9 Gemeentelijk grondbedrijf
Een deel van overblijvende middelen uit grote projecten kan structureel bestemd worden.

10 Grijs voor groen
Een deel van de gelden voor wegenaanleg kan ter compensatie worden gestort in het landschapsfonds.

Bronnen: **Website Nederland Mooi**, BMB, CLM & Landschapsbeheer Nederland, 2004
Website OLS, Ministerie van LNV, 2005
Bestuursakkoord nieuwe stijl, Ministerie van BiZa, 2001
Website Provincie Utrecht, Provincie Utrecht, 2004, 2007
Website Gebiedsgericht Beleid, Ministerie van LNV, 2005
Nationale landschappen: vaste koers en lange adem, RLG, 2005
Website Investeringsbudget Landelijk Gebied, implementatieteam ILG, 2007